

Reservation i kommunstyrelsen av Ann-Katrin Åslund och Madeleine Sjöstedt (båda fp) med hänvisning till Ann-Katrin Åslunds yrkande

FOLKPARTIET LIBERALERNAS FÖRSLAG TILL BUDGET 2004

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

NY START FÖR STOCKHOLM	3
KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.	6
STADSDELSNÄMNDERNA	9
Förskola och skolbarnsomsorg	10
Grundskola	13
Barn med behov av särskilt stöd	20
Verksamhet för barn och ungdom	21
Kultur- och föreningsverksamhet	22
Äldreomsorg	23
Omsorg om funktionshindrade	32
Individ- och familjeomsorg	38
Fysisk verksamhet	41
Ekonomiskt bistånd – Stockholm jobbar	42
NÄRINGS- OCH FÖRENINGSNÄMNDEN	46
STOCKHOLM STADSHUS AB	48
STADSBYGGNADS OCH MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	50
IDROTTSNÄMNDEN	54
STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB	55
GATU- OCH FASTIGHETSNÄMNDEN OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN	56
BOSTADSBOLAGEN	62
CENTRUM KOMPANIET I STOCKHOLM AB	64
STOCKHOLMS STADS PARKERING AB	65
STOCKHOLMS HAMN AB	66
UTBILDNINGSNÄMNDEN	67
KULTUR- OCH STADSMUSEINÄMNDEN	75
Stadsmuseinämnden	80
STADSARKIVET	82
STOCKHOLMS STADSTEATER AB	83
SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB	84
INTEGRATIONSNÄMNDEN	85
STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING	89
SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN	90
KONSUMENTNÄMNDEN	100

(fp):2

CENTRAL MEDELSRESERV	101
FINANSFÖRVALTNINGEN	102
SPECIFIKATION AV EKONOMISKA FÖRÄNDRINGAR	103

NY START FÖR STOCKHOLM

Stockholm har gått rätt in i väggen. Från att ha varit en tillväxtregion med starkt framtidstro har villkoren i Sveriges huvudstad förändrats radikalt. Framtonar bilden av en region med mycket svåra problem. De problem som folkpartiet förra året definierade som växtvärk har idag övergått till förlamning.

Många av de problem Stockholm har beror på den socialdemokratiska regeringens stockholmsfientlighet. Det kommunala utjämnningssystemet slår nu med full kraft mot Stockholm. En allt större andel av skattebetalarnas pengar hamnar i andra kommuner. En allt mindre andel kan därmed användas till stockholmarnas behov.

Regeringens stockholmsfientlighet slår också igenom när det gäller synen på infrastruktursatsningar. Uppenbarligen anser regeringen det viktigare att satsa pengar på t ex spårutbyggnad där få eller inga människor bor än i den region där den absolut största andelen kollektivtrafikresenärer finns. Samma syn gör sig gällande när det gäller vägutbyggnad där Stockholmsregionen får en betydligt lägre andel av de totala anslagen än vad som är rimligt i förhållande till befolkning och trafikmängd.

Också när det gäller byggandet har regeringen varit handlingsförlamad. Istället för att göra något åt de fundamentala problem som under många år präglat bostadspolitiken och byggbranschen så försöker regeringen genom subventioner få igång bostadsbyggandet. Det är dömt att misslyckas. Istället för subventioner krävs avregleringar, skattesänkningar och en ny syn på hyressättning i nybyggda fastigheter. Fastighetsskatten, som tar sig alltmer groteska former, gör det nu i praktiken omöjligt för många barnfamiljer att bosätta sig i regionen.

Det är alltså framförallt stockholmsfientligheten i regering och riksdag som leder till de problem vi idag har. Tyvärr spår den rödgröna majoriteten i Stockholms stadshus på problemen ytterligare istället för att motverka dem. Istället för att föra en tillväxtfrämjande politik förs en politik som i allt väsentligt motverkar tillväxt.

Det största slaget mot tillväxten är naturligtvis beslutet att införa en ny skatt på bilismen, kallat trängselavgifter. Skatten kommer att slå hårt mot dem med låga inkomster som inte längre kommer att ha råd att ta bilen till jobbet. Biltullarna kommer också att leda till minskad handel, färre bio- och teaterbesök etc i stadens centrala delar. Därmed slår biltullarna direkt mot näringslivet och den inhemska konsumtionen.

Också skattehöjningen får konsekvenser för tillväxten i den här regionen. De tusenlappar som människor nu tvingas betala i höjd inkomstskatt hade istället kunnat spenderas på konsumtion. På så sätt hade den inhemska konsumtionen kunnat dämpa något av lågkonjunkturrens effekter.

Det socialdemokratiska finansborgarrådet tycks inte förstå att hennes politik faktiskt har effekt. När man alltid använder höjda skatter och avgifter för att

uppnå en budget i balans så får det effekter för människors möjligheter att betala dessa skatter och avgifter. Stockholm befinner sig just nu i en nedåtgående spiral där höjda skatter och avgifter bidrar till att förvärra problemen istället för att avhjälpa dem.

Stockholm behöver en helt annan politik. En politik som främjar tillväxt och som har en inbyggd förståelse för näringslivets villkor. Till detta hör naturligtvis att inte höja skatter och avgifter, men också att verka för en god offentlig service med bra förskolor och skolor, äldreomsorg som fungerar och ett rikt kulturliv.

Under den förra mandatperioden var folkpartiet med och styrde staden. Vi gav mer makt åt medborgarna själva och mindre makt åt politiker och byråkrater. Vår politik lyckades också; allt fler familjer fick bestämma i vilken förskola eller skola deras barn skulle gå, äldre fick bestämma vilken hemtjänst som skulle anlitas och vuxenstuderande kunde bestämma i vilken skola de skulle läsa sina kurser.

För oss som liberaler är det självklart, både som parti i majoritetsställning och som oppositionsparti, att arbeta för denna utveckling; de viktigaste valen i livet skall göras av människorna själva. Men lika självklart är det att finansieringen av de offentliga tjänsterna skall ske i huvudsak med skattemedel. Ingen skall tvingas avstå från att göra ett medvetet val av ekonomiska skäl. En solidarisk finansiering är en grundbult i ett liberalt samhälle.

Företagsamheten i Stockholm går nu på sparlåga. Företag i vår region har större problem än i andra regioner. Arbetslösheten ökar. Ett gott näringslivsklimat är en förutsättning också för en väl fungerande offentlig sektor. En övergripande målsättning för Stockholms stad måste därför vara att medverka till ett klimat där nya företag kan bildas och de gamla växa och utvecklas.

De här problemen tillhör de största utmaningarna för alla politiska partier. Vi vill möta problemen, inte genom att säga nej till dem som vill flytta hit, utan genom att bygga betydligt mer än idag och att bygga kringfartsleder runt Stockholm och att ytterligare bygga ut kollektivtrafiken. Därmed skiljer vi oss från dem som i varje läge, nästintill ryggmärgsmässigt, säger nej till varje nytt hus som ska byggas och varje väg som ska dras fram.

Förra året höjdes skatten. Vi varnade redan då för att skattehöjningen inte skulle leda till mer resurser till de områden som borde prioriteras av staden; förskola, skola och omsorg. Verkligheten talar sitt tydliga språk; påstådda höjningar av anslagen har hamnat i stadsdelsnämndernas svarta hål eller till fullständigt onödiga utgifter som fler medborgarkontor.

De kommunala verksamheterna står inför gigantiska nedskärningar nästa år. Naturligtvis måste en kommun rätta mun efter matsäck, men enligt vår mening måste man omprioritera kraftigt i budgeten så att nedskärningarna görs där de gör minst skada.

Det mest allvarliga med de föreslagna neddragningarna är kanske bristen på politisk ledarskap. I verksamhet efter verksamhet föreslås att neddragningar ska göra på "konsultkostnaderna". I de flesta fall finns inte ens dessa kostnader i verkligheten, men den politiska oförmågan att tala om var neddragningarna ska ske har lett majoriteten att peka ut just "konsultkostnaderna" som ett besparingsområde.

Folkpartiet gör en annan bedömning av behoven i Stockholm. Vi menar att de prioriterade områdena behöver ökade resurser, men att det är minst lika viktigt att resurserna går direkt ut i verksamheterna. Det innebär t ex att de ökade anslagen till förskola och skola skall gå direkt ut till respektive enhet. Vi litar på personalens professionella bedömning av var behoven är som störst.

Ett ytterligare bekymmer i förslaget till budget är synen på fristående alternativ. Fristående alternativ skall, så långt det går, stoppas, enligt majoriteten. Anställda i staden har förbjudits att knoppa av verksamheter. De invånare som väljer privata alternativ straffas genom att mindre resurser tilldelas de enskilt drivna verksamheterna.

Valfriheten är en hörnsten i offentlig sektor av hög kvalitet. För många människor är möjligheten att välja mellan t ex olika vårdgivare avgörande för hur man upplever kvaliteten i vården. Valfriheten är helt enkelt en viktig kvalitetsfaktor.

Naturligtvis har valfriheten, även om det är sekundärt, också stora positiva effekter på den kommunala organisationen. Vetskapen om att man inte kan ta alla brukare för givna leder till ett mer utvecklat kvalitetstänkande. Konkurrens leder till högre kvalitet.

Slutligen så har personalen allt att vinna på valfrihet och konkurrensutsättning. Det har på senare år blivit alltmer uppenbart att den offentliga sektorn har svårt att attrahera unga människor. Lönen är en viktig faktor och konkurrens också inom den offentliga tjänstesektorn har lett till att duktiga medarbetare kan söka sig till andra arbetsgivare om villkoren inte är tillräckligt goda. I praktiken är detta nu en realitet och lönerna inom den offentliga sektorn har börjat stiga och arbetsvillkoren förbättras.

Det blir allt tydligare att villkoren för Stockholms invånare inte avgörs av politiker i Stockholm, utan av en stockholmsfientlig statsmakt. Stockholmarna betalar mer och mer skatt, men får ut allt mindre för pengarna. Det blir också allt tydligare att övriga delar av landet helt saknar förståelse för storstadens villkor.

Det är dags att agera nu. Stockholmsregionens politiker måste agera samfällt för att få till stånd en förändring. Vid varje enskilt tillfälle måste vi använda oss av de möjligheter som finns för att uppmärksamma problemen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.

Spara på den politiska byråkratin

Det ekonomiska läget i Stockholm är mycket bekymmersamt. Stora nedskärningar kommer att göras nästa år. För att omsorg, förskola och skola inte skall drabbas krävs att stora förändringar görs i den politiska organisationen.

En stor del av den politiska byråkratin går att effektivisera genom en sammanslagning av nämnder, både i stadsdelarna och facknämnderna. Genom sammanslagningar kan nämnderna spara administrativa kostnader och göra ett mer effektivt arbete.

Vi ser också flera samordningsvinster av att slå ihop delar av förvaltningarna för facknämnderna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stadsbyggnadsnämnden har naturliga beröringspunkter och bör därför slås ihop till en nämnd och förvaltning. Likaså bör Renhållningsnämnden slås ihop med Gatu- och fastighetsnämnden. Äldreberedningen bör slås ihop med Socialtjänstnämnden. Näringslivsnämnden bör kunna bli ett utskott under kommunstyrelsen.

Inom flera delar av staden har uppdelningen och gränsdragningen av stadsdelsnämnderna inneburit gränsdragningar som inte är logiska. Ett exempel är Södermalm som är uppdelat i två delar, Maria- Gamla Stan och Katarina-Sofia. Dessa bör därför slås ihop. Det finns fler stadsdelar som borde kunna gå samman. Folkpartiet vill utreda detta vidare, men gör bedömningen att de 18 stadsdelarna kan slås ihop till 12.

Den socialdemokratiska ledningen har satt igång en gigantisk utredningsapparat för att, som man tror, i bred samstämmighet, föreslå organisationsförändringar. Denna samstämmighet finns sannolikt och det vore bättre om ledningen förslog de förändringar som krävs istället för att under flera år utreda frågan. SPO-kansliet bör således läggas ned.

Socialdemokraterna har sex borgarråd. Två av dessa saknar i princip arbetsuppgifter och ges därför konstgjorda beredningar som saknar både makt och medel. Det s k demokratiborgarrådet har inte kunnat göra något åt det största demokratiska sveket i modern tid, införandet av biltullar.

Att tillsätta en ”demokratiberedning” under kommunstyrelsen är främst ägnad att skyla över det faktum att stockholmarnas egenmakt nu minskar. Högre landstings- och kommunalskatt leder till att fler tvingas leva på socialbidrag, stopp för avknoppningar leder till att färre anställda kan påverka sitt arbetsliv, stopp för äldreomsorgspeng leder till att äldre inte får välja sitt eget boende.

En demokratiberedning råder naturligtvis inte bot på de problem som den nya majoriteten själv skapar. Risker är istället stora att beredningen fastnar i ändlösa diskussioner om sammanträdestekniska frågor, ekonomiska styrsystem och hur

många medborgarkontor som kan anses vara optimalt för att demokratin ska anses fungera.

Vi ser heller ingen anledning att inrätta en arbetsmarknads- och integrationsberedning. Arbete är en murbräcka mot segregation och utanförskap. Den största tjänsten vi kan göra de människor som idag upplever segregation är att skapa ett positivt företagarklimat som skapar nya arbetsplatser. På vilket sätt beredningen skall tillföra Stockholm något annat än ny byråkrati är dock oklart. Vi vet idag att politiker inte kan skapa jobb.

Politiker kan däremot medverka till att skapa ett företagsklimat där nya och gamla företag kan växa. Från folkpartiets sida är vi övertygade om att Stockholms arbetslösa, invandrare och infödda, mår bäst av att det finns företag som vill anställa. Därför är en fortsatt låg skatt, bra kommunikationer och fortsatta satsningar på världens bästa skola mycket viktigare än ett byråkratiskt utskott på högsta nivå som kan diskutera problem, men som saknar muskler för att göra någonting åt dem.

Integrationsfrågorna är i huvudsak nämndövergripande till sin karaktär. Det är därför naturligt att ansvaret för integrationsfrågorna ligger under kommunstyrelsen. De enheter inom stadens organisation som konkret ansvar för flyktingmottagningen kan ges en rad alternativa organisatoriska inplaceringar. Vilken lösning som slutligen skall väljas får utredas närmare.

Folkpartiet ser ingen anledning till inrättandet av en konsumentnämnd. Nämnden innebär ett slöseri med skattebetalarnas pengar och en tillbakagång till 70-talets pekpinnepolitik.

Totalt ger dessa sammanslagningar och nedläggningar en besparing på 180 miljoner kronor.

Personalpolitik

Stockholms stad, liksom andra delar av den offentliga sektorn, måste bli bättre arbetsgivare. Utbildningsinsatser och lönesättning måste bli än mer individualiserat. Anställda måste känna att de i högre utsträckning kan påverka sitt arbete. Den professionella kompetens som stadens medarbetare besitter måste bättre än idag tas tillvara.

Ett antal studier på senare år visar att arbetstagare upplever privata arbetsgivare som bättre än offentliga. Medarbetare i verksamheter som handlats upp eller knoppats av trivs bättre och har högre lön. Till detta kommer att sjukfrånvaron är betydligt lägre i dessa verksamheter än i motsvarande kommunala.

En slutsats av detta är rimligen att upphandling, valfrihet och utvecklandet av olika typer av pengssystem också bör fortgå av personalpolitiska skäl. Det idiotstopp som införts mot bl a avknoppningar kommer att få negativa konsekvenser även för personalen.

Sjukfrånvaron i staden måste minska. En viktig åtgärd är att öka medarbetarnas eget ansvar, men också ge dem mer inflytande över sitt eget arbete. Folkpartiet motsätter sig att arbetsgivarinträdet i sjukförsäkringen förlängs till tre veckor.

Staden bör också öka möjligheterna för medarbetarna att själva bestämma över sin egen arbetstid. Att använda skattebetalarnas pengar för att ensidigt sänka arbetstiden för vissa grupper vänder vi oss däremot helt emot. Stadens anställda behövs på sina arbetsplatser.

Arbetet för jämställdhet i stadens verksamheter måste intensifieras. För att göra detta möjligt krävs att jämställdhetsfrågorna genomsyrar all verksamhet, inte minst personalpolitiken. Jämställdhetsrådet bör därför slås samman med personal- och kvalitetsutskottet.

Vi vänder oss också mot idén att skapa en särskild kompetensfond. Varje förvaltning måste i princip ansvara för sin egen kompetensutveckling och göra de avvägningar som krävs för att uppnå målen med verksamheten. I de fall det behövs stadsövergripande satsningar på kompetensutveckling av mer strategisk natur bör dessa hanteras av personal- och kvalitetsutskottet och personalpolitiska avdelningen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Kommunfullmäktige m.m. godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att lägga ned demokratiberedningen.
3. Kommunfullmäktige beslutar att lägga ned arbetsmarknads- och integrationsberedningen.
4. Kommunfullmäktige beslutar att bifalla folkpartiets förslag om sammanslagning nämnder.
5. Tydligt formulerade kvalitetsgarantier skall utformas inom stadens alla verksamhetsområden
6. Stadens anställda utgör en nyckelgrupp för att skapa förutsättningar för nya alternativ. Stadens nämnder och förvaltningsledningar skall därför uppmuntra och stödja anställda som vill ta över kommunala verksamheter i egen regi. Särskild uppmärksamhet bör under kommande år riktas mot medarbetarna inom förskola, skolor och hemtjänst som önskar avknoppa sin verksamhet.
7. Avslå medel till Kompetensfonden och Miljöfonden.
8. All verksamhet utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner skall upphandlas i konkurrens eller erbjudas medborgarna genom kundvalssystem.
9. Ett avknopplingskansli inrättas som får till uppgift att hjälpa entreprenörer som önskar knoppa av verksamhet.
10. Stadens målsättning är att minimera antalet kommunala bolag.
11. Jämställdhetsrådet bör därför slås samman med personal- och kvalitetsutskottet.

STADSDELSNÄMNDERNA

Stadsdelsnämnderna ansvarar för många av de verksamheter som ligger stockholmarna allra närmast. Förskola, skola, äldreomsorg och social omsorg omsätter varje år en betydande del av stadens budget. Men bristande prioriteringar och ökade satsningar på annat än de kommunala kärnverksamheterna riskerar allt mer att urholka stadsdelarnas förutsättningar att ge stockholmarna en grundläggande service.

Folkpartiet vill prioritera kärnverksamheten i stadsdelarna. Pengarna skall gå till en bra skola och omsorg, inte till ökad administration och dyra projekt som inte efterfrågats av medborgarna. En viktig del av denna prioritering handlar om att öronmärka de resurser som skall gå till kärnverksamheter. Satsningar på förskolan skall inte kunna användas till att administrera helt andra verksamheter.

Stadsdelarna skall ge medborgarna en grundläggande service – inte göra dem till fångar i den egna verksamheten. I dag finns allt för många exempel inom äldreomsorg och social omsorg på hur människor nekas service utanför den egna stadsdelen. Med fler pengssystem ökar valfriheten för den enskilde och förutsättningarna för en förbättrad kvalitet i verksamheterna.

Förskola och skolbarnsomsorg

- Inför en förskolepeng – öronmärkt anslagen till förskolorna
- Inför maxtak i barngrupperna
- Lika villkor för kommunala och privata anordnare

Förskolan i Stockholms stad står inför en akut kris. Barngruppernas storlek fortsätter öka, och de närmaste åren väntas efterfrågan på platser i barnomsorgen öka ytterligare. För att möta den växande krisen krävs höjda anslag som öronmärks och går direkt ut till de enskilda förskolorna. Kommunstyrelsen bör också tillsätta en särskild kriskommission för förskolan.

Vi vill skapa en förskola med en allt mer pedagogisk inriktning. Förskolan skall stimulera utveckling och lägga en grund för barnens skolgång senare i livet. För att uppnå detta är det avgörande att rekryteringen av förskollärare intensifieras och att barngruppernas storlek kan hållas på en rimlig nivå.

Maxtak för barngrupper

Ett maxtak för gruppernas storlek bör införas. Ett sådant bör inarbetas i förskoleplanen. Ett rimligt tak bör vara 14-15 barn i småbarnsgrupperna och 18-19 barn i grupperna för större barn. Ett maxtak innebär just ett tak och får aldrig innebära att befintliga små grupper utökas för att upprätthålla ett ”medeltal” för barngruppernas storlek.

Föräldrarna skall ha inflytande över förskolan. Deras val och önskemål skall styra inriktningen och utbudet av förskola i Stockholm. Kvaliteten i verksamheten garanteras bäst genom en mångfald av förskolor med skiftande inriktning. Etableringsfrihet för enskilda alternativ i kombination med likvärdiga villkor är en förutsättning för valfrihet.

Tillåt avknoppningar

Den nya majoriteten har infört ett idiotstopp för all avknoppning av kommunal verksamhet. Det innebär i praktiken att förskollärare och förskolechefer som vill utveckla verksamheten genom en större självständighet gentemot förvaltning och politiker nu förbjuds göra detta. Kvaliteten inom förskolan kommer därmed att bli lidande och likriktningen öka.

Maxtaxan är nu införd i Sverige, liksom den allmänna förskolan för 4-5-åringar. Detta ställer stora krav på den kommunala organisationen, både när det gäller att tillhandahålla platser inom barnomsorgen och att upprätthålla kvaliteten.

Förskolepeng

Stockholms stad bör införa förskolepeng. Arbetet med ett pengsystem påbörjades av den förra borgerliga majoriteten, men sedan majoritetsskiftet 2002 har det istället skett en återgång till politikerstyre över barnomsorgen med mindre utrymme för ansvarstagande för de enskilda förskolorna. Detta innebär att en

del av den förskoleschablon som tilldelas stadsdelarna aldrig kommer förskolorna till del.

Under 2003 användes en betydande del av anslaget till förskolan till annan verksamhet i stadsdelarna. I genomsnitt försvann mer än fem procent av schablonanslaget till barnomsorg in i byråkrati och administration. I vissa stadsdelar var svinnet till och med det dubbla. Det innebär att hela den utlovade ökningen av anslaget till barnomsorgen på många håll fullständigt uteblev. Skulle fenomenet upprepas även år 2004 innebär det att hela satsningen på förskolan kommer att användas till annat än förskoleverksamhet.

Höjningen av schablonen skall gå direkt till förskolorna. Systemet med förskolepeng bör vara slutgiltigt infört från och med den första januari 2004. I väntan på en förskolepeng krävs en öronmärkning av förskolans medel för att 2003 års plundring av verksamheterna till förmån för kommunal administration inte skall upprepas.

Medlen till språkstödet bör fördelas genom ett pengsystem liknande det som finns för grundskolan. Kommunstyrelsen bör få i uppdrag att lägga förslag till ett sådant system.

Maxtaxereformen innebär att barnomsorgsavgiften sänktes kraftigt för många hushåll. Den avgiftsfria månad i barnomsorgen som majoriteten infört är orimlig och skall därför avskaffas. Kostnaden för detta skall istället läggas på schablonen. Dessutom satsas ytterligare medel för en höjning av barnomsorgsschablonen med fem procent jämfört med 2003. Höjningen av schablonen skall fördelas direkt till förskolorna.

Detta innebär att schablonen till förskolan blir enligt följande:

hel 1-3 år 110 400
hel 4-5 år 92 800
del 1-3 år 92 800
del 4-5 år 78 000

Lika villkor

Förslaget till budget för förskolan innebär att de fristående förskolorna missgynnas. De ca 30 procent av barnen som går i en fristående förskola kommer nästa år att få vidkännas betydligt sämre ekonomiska villkor än de kommunala. Detta är oacceptabelt. De fristående enheterna bör få ta del av resursförstärkningen på lika villkor som de kommunala.

Tidigare skolstart

Den allmänna förskolan för 4-5-åringar aktualiserar frågan om skolstartsålder. Det är nu dags att förskoleklassen permanentas som grundskolans första, obligatoriska år. Skolstarten bör göras mer flexibel än idag, men det är inte rimligt att svenska barn börjar skolan betydligt senare än sina jämnåriga i andra länder. Förskoleklassen är en av få succéer inom den svenska utbildningspolitiken på

senare år. Föräldrarna är mycket nöjda med verksamheten. Stockholms stad bör, utifrån erfarenheterna med förskoleklassen, ansöka hos regeringen om att få starta ett försök med skolstart från sex års ålder.

Skolbarnsomsorg

Skolbarnsomsorgens huvuduppgift är att ge omsorg om yngre grundskoleelever vid sidan av skolundervisningen. Målet bör vara en långtgående lokal- och verksamhetsmässig integration. Verksamheten skall också fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål.

På de skolor som har efterfrågan på skolbarnsomsorg för äldre barn finns idag väl fungerande fritidsklubbar, ofta med en stark föräldramedverkan. Eftersom äldre skolbarn i regel har långa skoldagar och inte sällan egna fritidsaktiviteter, ser vi inget behov av att ytterligare bygga ut verksamheten.

Grundskola

Skolan skall förmedla kunskap

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap. Grundskolans viktigaste uppgift är att lära eleverna läsa, skriva och räkna. Dessa baskunskaper är helt avgörande för elevernas förmåga att tillgodogöra sig övrig undervisning.

Allt för många elever lämnar grundskolan med bristande kunskaper i svenska, engelska och matematik. För att ge alla elever dessa baskunskaper måste undervisningen individualiseras. Dagens skola bygger på att alla elever läser samma ämnen, i samma takt under lika lång tid. I praktiken har det blivit en övergripande målsättning att alla barn skall gå nio år i grundskolan, inte att alla elever skall lämna grundskolan med goda kunskaper.

Varje elev har rätt att utifrån sin egen kunskapsnivå mötas av höga förväntningar, att utvecklas och att lära sig så mycket som möjligt efter sin förmåga. De elever som har svårt att nå målen skall få extra hjälp och mer tid. Elever som snabbt når målen måste få ytterligare stimulans och fördjupande arbetsuppgifter. Elever som når grundskolans mål skall kunna läsa gymnasiekurser redan i högstadiet.

Folkpartiet satsar på grundskolan

Under den borgerliga majoriteten höjdes skolpengen, de pengar som är öronmärkta till skolorna för undervisning och lärarlöner, med 47 procent. I det budgetförslag som vänstermajoriteten presenterat höjs skolpengen med ungefär en procent. Sanningen är att detta inte ens täcker löneökningarna. Satsningarna är så blygsamma att de leder till besparingar. Folkpartiet väljer därför att satsa 110,7 miljoner kronor mer än majoriteten på att höja grundskoleschablonen och skolpengen.

Folkpartiets satsning på grundskolan innebär att skolpengen för skolår 0-5 höjs med 11,1 procent samt att skolpengen för skolår 6-9 höjs med 10,6 procent.

Politik handlar om att våga prioritera. Vi prioriterar ökade satsningar på skola, äldreomsorg och fortsatt låg skatt framför medborgarkontor, agenda 21-samordnare och kommunal byråkrati.

Grundschablonen för grundskoleverksamhet för 2004 skall utgå enligt följande.

	1/1 2003	(s)-förslag	(fp)-förslag
Grundschablon skolår 0-5	53 800	54 400	55 810
<i>Varav:</i>			
<i>Hyra/lokaler</i>	12 000	11 450	11 450
<i>SDN-adm inkl rektorslön</i>	3 050	3 050	3 050
<i>Skolpeng</i>	37 180	37 590	41 310
Grundschablon skolår 6-9	68 360	69 190	70 750
<i>Varav:</i>			
<i>Hyra/lokaler</i>	16 700	16 150	16 150
<i>SDN-adm inkl rektorslön</i>	3 180	3 180	3 180
<i>Skolpeng</i>	46 490	47 050	51 420

Lyft grundskolan ur stadsdelsnämnderna

Varje skola skall arbeta självständigt utifrån läroplanens mål. Avsikten är att garantera varje skola största möjliga professionella frihet. Skolundervisning skall styras utifrån läroplanens mål, och resultatet utvärderas genom nationellt betygssystem, nationella prov och en nationell skolinspektion.

Alla barn och ungdomar skall kunna påverka sin situation i skolan. Detta sker bäst så nära elevernas verklighet som möjligt. För de allra flesta elever är valfrihet i skolan, lärande i egen takt och elevinflytande i form av elevråd mycket viktigare än budgetansvar och möjligheten att styra skolorna administrativt. Det är skolans professionella pedagoger som i sista hand skall avgöra hur målen i skolan skall nås. Majoritetens förslag om styrelser med elevmajoritet är därför helt oacceptabelt.

Kommunaliseringen har inneburit en stor kvalitetssänkning i svensk skola. Folkpartiet motsatte sig kommunaliseringen när den genomfördes. Vi anser att våra farhågor tyvärr har kommit att besannas. Avsikten med kommunaliseringen var att decentralisera makten över skolan. I verkligheten har fler hierarkier införts i skolväsendet. Rektors och lärares inflytande har minskat till förmån för kommunpolitiker och tjänstemän. Listan över byråkratiska nivåer som lagts på skolan kan göras lång.

Grundskolorna i Stockholms stad skall ges en självständigare ställning. Rektor och lärare skall ha ansvaret för att läroplanens mål nås. Kommunen skall ge vissa övergripande riktlinjer och ekonomiska resurser. Grundskolan skall lyftas ut ur stadsdelsnämndernas ansvarsområde.

Hela skolans budget skall öronmärkas till skoländamål. Idag är endast själva skolpengen och "anslag 2" öronmärkta. I framtiden skall även resten av skolshablonen samt de olika språkschablonerna för invandrarelever öronmärkas till skolorna.

Satsa på läsning och skrivning

Läsutvecklingsschemat (LUS) skall införas på alla skolor i staden. Ett skrivutvecklingsschema skall införas successivt, med prioritet i invandrartäta skolor. Ett matematikutvecklingsprogram med lärarfortbildning skall införas för låg- och mellanstadiet. Stockholmsproven i matematik och svenska skall finjusteras och genomföras på alla skolor.

Siffror från skolor som ingått i Stockholms stads lässatsning mellan 1999 och 2002 visar att nästan alla elever kan bli godkända i skolans viktigaste ämnena. Läsprojektet använde Bo Sundblads läsutvecklingsschema som innehåller några av de värsta elementen som skolvänstern känner till; höga och tydliga kunskapskrav, kontinuerlig mätning av kunskaper och detta till råga på allt redan i lågstadiet.

Om samma enkla principer används när det gäller alla baskunskaper och i hela grundskolan skulle sannolikt den andel som inte blir godkända i svenska, matematik och engelska kunna pressas ner mycket kraftigt jämfört med dagens nivå. De principerna är att 1) det är tydligt för eleverna vad de skall uppnå, 2) studieresultaten utvärderas regelbundet, 3) utfallet av utvärderingarna kommuniceras på ett tydligt sätt till alla berörda, alltså eleven, föräldrarna och skolan samt 4) för elever där resultaten brister finns vidsträckta möjligheter till stöd i form av tid och extra personalinsatser.

På två skolor, Oxhagsskolan och Södra Ängbyskolan, som sedan 1999 arbetat med tidiga kunskapskrav och noggrann mätning av elevernas resultat, har samtliga elever uppnått kunskapskraven. Att samtliga elever i årskurs tre på Oxhagsskolan har nått kravnivån i läsning måste komma som en överraskning för motståndarna till krav och tydliga kunskapsmål i skolan. Skolan ligger i den invandrartäta förorten Akalla i norra Stockholm och har en mycket hög andel, 68%, invandrarelever, elever som av skolvänstern kallas ”svaga”. Det är skolans lärarkår och ledning som med hjälp av höga och tydliga kunskapskrav tillsammans med ett professionellt arbete inriktat på skolans viktigaste målsättningar - att lära eleverna läsa, skriva och räkna - nått dessa resultat.

Intagningstest till spetsutbildningar

Intagningstest till de nya profilklasserna i matematik och naturvetenskap skall kunna införas om skolorna så önskar. Vi ser med oro på socialdemokraternas motvilja mot profilklasserna och individualisering i skolan.

På förslag från folkpartiet inrättades för några år sedan 8 särskilda profilklasser i matematik och naturvetenskap. Klasserna vänder sig till elever som har fallenhet och intresse för dessa ämnen. Intresset att söka dessa klasser har varit mycket stort. För att garantera en hög kvalitet i utbildningen bör ett intagnings-test införas för att gå i dessa klasser. Skolverket hävdar att införandet av intagningstester är olagligt. Stockholms stads jurister har konstaterat att något förbud mot intagningstester inte finns i skollag eller i förordningstester.

Utbildningsförvaltningen i Stockholm skall få i uppdrag att ta fram ett sådant test i syfte att pröva elevernas förkunskaper och lämplighet för placering i ma/no-klass. Reglerna skall kunna gälla fr o m höstterminen 2004.

Tidigare betyg och skriftliga omdömen

Både eleven och elevens föräldrar har en rätt att få information om hur eleven klarar sig i skolan. Skriftliga omdömen från årskurs ett och betyg i fler steg från mellanstadiet är det bästa sättet att åstadkomma detta.

Skriftliga omdömen är ett sätt att hålla eleven och föräldrarna informerade om hur det går för eleven i skolan och ett redskap för föräldrarna att kräva den hjälp som elever i behov av stöd har rätt till. Under den gångna mandatperioden har alla stockholmsföräldrar getts rätt till skriftliga omdömen.

Om en elev inte nått kunskapskraven sänder betygen en tydlig signal till skolan att den berörda eleven behöver extra stöd och hjälp. Eleven och elevens föräldrar, lärare och rektorer behöver få dessa signaler tidigare än i åttan. Även för politiker är betygen en viktig indikator på skolans tillstånd. Betyg stimulerar dessutom många elever att gå vidare i kunskapsinhämtningen. Riksdagen måste fatta beslut om att betyg skall införas från mellanstadiet. För att ge mer rättvisande betyg måste också fler steg införas på betygsskalan.

Nationella prov säkerställer att skolans kunskapsmål nås och ger en god bild av elevernas kunskaper i olika ämnen. För att på bästa sätt säkra kvaliteten i den svenska skolan skall obligatoriska nationella prov regelbundet genomföras i de viktigaste ämnena. Från årskurs tre skall eleverna göra nationella prov i läsning och skrivning. Stockholmsproven skall finjusteras och genomföras på alla skolor.

Läraryrkets status måste höjas

När folkpartiet styrde över Stockholms skolor höjdes lärarnas löner med omkring 25 procent under fyra år. Fler karriärtjänster infördes. Våra åtgärder har medfört att fler lärare vill jobba i Stockholms skolor och att det finns färre obehöriga lärare. Utvecklingen med fler lärare, högre lärarlöner och bättre utvecklingsmöjligheter för lärare skall fortsätta.

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en kompetent och välmotiverad lärarkår. Yrkets status har successivt försämrats och allt för få ungdomar kan idag tänka sig att bli lärare. Statusen måste höjas för att Sverige inte skall få en akut brist på lärare de närmaste åren. För att höja läraryrkets attraktionskraft och status är det nödvändigt att vidta åtgärder. Folkpartiet föreslår bl.a. fler karriärvägar, högre löner, utvecklings- och fortbildningsmöjligheter, fler lektorat och att riksdagen beslutar om en lärarlegitimation.

Rektor och skolledning har en mycket viktig roll att spela i den pedagogiska utvecklingen av skolorna. Tyvärr är rektor fortfarande mer av en byråkrat än pedagogisk ledare i skolan. Med pedagogisk ledare menar vi att en skolas rek-

tor skall ha ansvar för skolans resultat, samt uppföljning och åtgärder för att förbättra det resultatet. Rektors uppgift som pedagogisk ledare måste därför slås fast i riktlinjerna för skolan, och genom uppföljning måste staten försäkra sig om att rektorstjänsterna tillsätts med personer som ser som sin huvudsakliga uppgift att vara pedagogiska ledare. Rektorer skall anställas på 5-årsförordnanden, precis som andra högre kommunala chefer. En särskild utbildning för skolintendenter organiseras, som skall kunna avlasta rektor administrativa och ekonomiska uppgifter.

Alltför många skolreformer har under de senaste trettio åren genomförts i strid med lärarkåren. Läraryrket borde vara ett fritt akademiskt yrke utan inblandning från politiker, men i stället funderar var tredje lärare på att byta yrke på grund av fler och fler påbud och administrativa uppgifter. Det är skolans lärare och rektorer som har ansvar för undervisningen och hur målen skall nås. Det pedagogiska arbetet i skolan måste fredas från klåfingriga politiker och byråkrater.

Ordning och reda i skolan

Studiemiljön i Stockholms skolor skall präglas av lugn och arbetsro. Hot, våld och kränkande språkbruk är inte acceptabelt. Ingen skall behöva vara rädd för att gå till skolan.

Skolan måste få det lagstöd som krävs för att på ett effektivt sätt arbeta mot våld och mobbning. Skolväsendet måste få tydligare möjligheter att vidta sanktioner mot elever som mobbar och trakasserar andra elever och lärare i skolan. Åtgärder inom grundskolan som bör skrivas in i en ny skollag är skriftlig varning, obligatoriska föräldrasamtal, kortare avstängning och, om ingenting annat hjälper, förflyttning till annan skola. Vid grova fall av våld, trakasserier eller mobbning bör skolan polisanmäla förövaren. Handlingar som inte är accepterade någon annanstans i samhället får inte accepteras då de utförs av barn mot andra barn.

Alla elever har rätt att mötas av respekt i skolan, men också en skyldighet att inte utsätta andra för kränkningar. Mobbning, kränkningar och våld skall ej förekomma. Brottslig verksamhet, t ex våld, skall polisanmälas. Skolorna skall ges befogenheter att vidta krafttag mot mobbning där tydliga sanktioner är viktiga redskap. Offer för mobbning skall aldrig tvingas byta skola. Istället är de mobbaren, om det är nödvändigt, som skall tvingas byta skola. För detta krävs dock en lagändring vilket den socialdemokratiska regeringen motsatt sig.

Skolk är ett växande problem i många skolor som gör det svårt att bedriva en meningsfull undervisning. Trots detta har Stockholm lyckats minska skolket under de senaste åren. Bland annat skrivs frånvaro in i terminsbetygen. I tidigare årskurser skall föräldrarna regelbundet få skriftlig information om sina barns frånvaro, men närvarokravet måste också hävdas i gymnasieskolan. För att få betyg skall eleven ha varit närvarande på lektionerna.

Skolan skall vara en frizon från rasistisk propaganda. Skolan har ett ansvar för att alla elever och personal skall kunna känna sig trygga och slippa fördomar

och rasism. Yttrandefriheten innebär att varje människa har rätt till sin åsikt. Men yttrandefriheten kan aldrig tas som intäkt för att rasistiska grupper använder Stockholms skolor som brygga för att rekrytera aktivister och sprida propaganda.

Ingen elev skall behöva acceptera att bli kallad grova könsord i skolan. Tyvärr tar lagstiftningen idag inte lika allvarligt på sexuella trakasserier av elever som av vuxna. I jämställdhetslagen från 1998 har en strängare lagstiftning införts mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Det är viktigt att elevers situation när det gäller sexuella trakasserier uppmärksammas på samma sätt som arbetstagarnas. En lag måste införas mot sexuella trakasserier även för elever med förebild i jämställdhetslagen.

Satsning på skolor med många invandrarelever

Elever med utländsk bakgrund kan nästan aldrig få samma stimulans hemifrån i det svenska språket som andra elever. Skolan måste därför kompensera för detta.

Få åtgärder är så viktiga för att motverka segregation och utanförskap som höga och tydliga kunskapskrav i skolan. Tyvärr har kunskapskrav under flera årtionden betraktats som ett fullt ord i svensk skolpolitik. Mängder av ungdomar går till skolan utan vare sig krav eller förväntningar på studieresultat hemifrån. Det är barn till lågutbildade föräldrar, det som förr kallades arbetarklassen, som är de stora förlorarna i den kravlösa skolan. Betyg och skriftliga omdömen spelar i det här sammanhanget en mycket viktig roll, och bör ges tidigare än i dag.

Grundskolans viktigaste uppgift är att lära alla elever läsa, skriva och räkna. Dessa grundläggande kunskaper är avgörande för elevens förmåga att tillgodogöra sig övrig undervisning i skolan. Om vi menar allvar med att motverka den sociala snedrekryteringen till högskolan måste alla elever lära sig baskunskaperna redan i grundskolans första årskurser. Stadens grundskolor måste därför tydligt fokusera på svenska, engelska och matematik. Resurser bör omfördelas från det individuella programmet till stödinsatser för elever som inte lärt sig baskunskaperna i grundskolan.

Kunskap och lärande kräver en lugn och trygg studiemiljö. Skolan måste visa att det inte är acceptabelt att elever systematiskt stör lektionerna, kommer för sent, bråkar eller hindrar kamrater från att ta del av undervisningen. Det är de elever som redan har svårt i skolan som är de stora förlorarna i en skola som saknar ordning och arbetsro.

Det måste inte vara så att skolor i utsatta områden är mindre attraktiva än andra. Grund- och gymnasieskolor i utsatta bostadsområden bör profileras och genomgå en särskild kvalitetssatsning. Det läsutvecklingsprogram som med stor framgång införts på många skolor i förorterna skall permanentas och delges alla grundskolor. Skrivutvecklingsprogram skall introduceras på invandrartäta skolor. Detta som nästa steg efter det framgångsrika läsutvecklingsprogrammet. Gymnasierna i Tensta, Skärholmen och Farsta skall etablera nya utbildningsprogram i samarbete med universiteten som särskilt riktar sig till studiebegåvade elever i syfte att dra till sig fler elever med högre betyg.

En viktig förutsättning för att minska segregationen och utanförskapet är att bostadssegregationens effekter kan brytas och elever från olika boendemiljöer integreras i en och samma skola. Detta kan åstadkommas genom att elever får större möjligheter att gå på en skola i ett annat område än där de bor. Närhetsprincipen, det vill säga att elever hänvisas till den gymnasieskola som ligger närmast bostaden, är därför inte acceptabel. Betygsintagningen till gymnasiet ligger fast. Vi säger nej till socialdemokraternas kvoteringskola med godtycke och gräddfil för innerstadsungdomar. Det är orimligt att enbart elever som råkar bo i närheten skall komma in på en attraktiv skola.

Införa en nationell skolpeng

Folkpartiet vill införa en nationell skolpeng. Skolpengen betalas ut till den grundskola där föräldrarna väljer att barnen skall gå, eller till den gymnasieskola där eleven väljer att gå. Villkoren skall vara likvärdiga oberoende om eleven väljer en kommunal skola i den egna kommunen, i en annan kommun eller en fristående skola. På grundskolan skall närhetsprincipen tillämpas, det vill säga elever bosatta i en skolas närområde har förtur före andra elever. På gymnasiet skall elever kunna ha företräde till kommunala gymnasieskolor i sin egen kommun eller i en samverkansregion av kommuner.

Ökad valfrihet

Möjligheten att välja skola är en av de grundläggande fundamenten i den liberala skolpolitiken. Att förhindra mångfalden och den enskildes val är att försvara ett synsätt där man anser att politiker vet vad som är rätt för de svenska medborgarna. Eleven och föräldern skall ha möjlighet att aktivt välja skola. Valfriheten skall gälla såväl mellan kommunala och fristående skolor, som mellan olika kommunala skolor.

De fristående skolorna spelar en viktig roll för att öka mångfalden i skolsystemet. De fristående skolorna fyller också en viktig funktion som alternativ och konkurrenter till de kommunala skolorna.

Barn med behov av särskilt stöd

Begreppet barn med behov av särskilt stöd syftar inte på någon bestämd och avgränsad grupp barn, eller barn med vissa bestämda egenskaper. Det anger snarare att vissa barn tillfälligt eller varaktigt kan ha behov av betydligt mer stöd än vad som normalt finns att tillgå i en skola.

Resurserna för barn med behov av särskilt stöd skall användas till barn och elever i de pedagogiska verksamheterna i kommunal regi. Barn och ungdomar kan ha behov av särskilt stöd av fysiska, psykiska eller sociala skäl. Resurserna är även avsedda att användas till exempelvis speciallärare, läxläsningshjälp och sommarundervisning. För att eleverna på bästa sätt skall kunna tillgodogöra sig undervisningen bör insatserna sättas in så tidigt som möjligt.

Beslutet att överföra ansvaret för barn och elever i fristående verksamheter med specialinriktning från utbildningsnämnden till stadsdelsnämnderna innebär en begränsning av valfriheten för de barn som har störst behov av särskilt stöd. Ansvaret för frågan skall därför återföras till utbildningsnämnden.

Verksamhet för barn och ungdom

Genom Kulturskolan kan barn och ungdomar i alla stadsdelar få undervisning i bland annat musik och teater. Kulturskolan skall beredas plats i skolans lokaler. Det är nödvändigt med ett nära samarbete mellan stadsdelsnämnderna och Kulturskolan kring detta. Kulturskolan skall prioriteras framför andra utomstående fram till klockan 18.00 på vardagarna. Kulturskolan och skolan bör gemensamt planera hur undervisningen förläggs på bästa sätt för eleverna så att skolans och Kulturskolans undervisning inte kolliderar.

Den öppna förskolan spelar en viktig roll för barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten och för hemmavarande föräldrar. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas genom samarbete med frivilligorganisationer. Stadsdelsnämnderna uppmanas att ge särskilda medel till öppna förskolan, liknande dem som kulturnämnden fördelar till skolan för kulturändamål. Detta för att förstärka kvaliteten och öka utbudet av organiserade aktiviteter.

Stockholms parklekar är en unik verksamhet som sedan den infördes har spelat en viktig roll för många stadsbarn. Parklekarna syftar till att barn och föräldrar skall vara där tillsammans samtidigt som barnen ges tillfälle att leka med andra barn och utrustning. Stadsdelsnämnderna uppmanas att bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad. Exempel på verksamheter som skulle kunna samutnyttja lokalerna är caféverksamhet och mellanstadieverksamhet. Driften av parklekarna skulle på detta sätt kunna erbjudas utomstående entreprenörer. Oavsett vilka andra verksamheter som bedrivs i parklekarna bör föräldrar och barn som inte är en del av dessa verksamheter också få utnyttja parklekarnas lokaler.

I Stockholm finns sex hemgårdar; Birkagården, Skeppsholmsgården, Södergården, Midsommargården, Mäster-Olofsgården samt Timmermansgården. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna stöder de hemgårdar som finns och att de tillåts bedriva och utveckla sin verksamhet under betryggande former. Stadsdelsnämnderna skall även i fortsättningen ansvara för hemgårdarna.

Kultur- och föreningsverksamhet

Kultur i stadsdelsnämnderna

En viktig utgångspunkt för stadens kulturpolitik är att prioritera barn- och ungdomars kulturverksamheter. Detta gäller såväl i rollen som besökare som aktiva deltagare. Staden skall fortsätta arbetet med att erbjuda alla barn och ungdomar teaterbesök. Varje skola bör ha kulturombud.

Stora delar av det lokala kulturutbudet har kulturnämnden som huvudman, exempelvis biblioteken och Kulturskolan. Kulturnämnden står också för huvuddelen av bidragsgivningen till fria kulturverksamheter. Därmed uppnås stora samordningsfördelar och verksamheterna har fått en stor tyngd genom de strategiska utvecklingsinsatser som kunnat förverkligas genom detta. Det vore mycket olyckligt att åter splittra upp verksamheterna. Däremot är det viktigt att stadsdelsförvaltningarna samarbetar med bland annat biblioteken.

Inrätta lokala kulturcentra

Lokala kulturcentra skall inrättas där alla de som bedriver verksamhet för barn och ungdomar kan samverka. Kulturskolan, biblioteken, studieförbunden, skolorna och andra aktörer i stadsdelarna skulle vinna mycket på att samordna kulturverksamheterna.

Kulturskolan skall beredas plats i skolans lokaler och prioriteras framför annan utomstående verksamhet före klockan 18:00. Det är stadsdelsnämndernas skyldighet att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för Kulturskolan.

Den styrande majoriteten rör ihop kulturverksamhet och barn- och ungdomsverksamhet med konsumentfrågor. Detta är olyckligt. Vi ser inte behovet av lokala konsumenttjänstemän i varje stadsdel. Vi ser heller inte fördelarna med att satsa stora resurser på kulturadministratörer. En bättre väg för ett fortsatt blomstrande kulturliv är att ge biblioteken, kulturskolan och andra aktörer som redan idag verkar runt om i staden, uppmuntran att fortsätta sitt arbete med att erbjuda medborgarna ett intressant och varierat kulturutbud.

Äldreomsorg

- Öka valfriheten med äldreomsorgspeng.
- Öka anhörigstödet och den uppsökande verksamheten bland anhöriga.
- Höj statusen för jobb i äldreomsorgen.

En av stadens främsta uppgifter är att se till att det finns äldreomsorg av god kvalitet för de äldre, som behöver service, omsorg och vård. Det innebär att äldreomsorgen skall präglas av inflytande, individualisering, trygghet och valfrihet. De äldre har rätt att få en likvärdig service, vård och omsorg oavsett var de bor i staden.

Ett samhälles anständighet avgörs till betydande del av hur vi förmår att ta hand om våra gamla. För liberaler är det självklart att se den enskilde och utgå från dennes behov av att få bestämma över sitt eget liv, oavsett ålder, när vi formar vår politik. Utveckling av äldreomsorgen har därför länge varit en huvudfråga för folkpartiet. Valfrihet, trygghet, och kvalitet är nyckelorden i vår äldreomsorgspolitik.

Under förra mandatperioden lades en ny kurs för Stockholms äldreomsorg. Den enskilda människan sattes i centrum. Valfrihet i hemtjänsten, en strategi för kvalitetsutveckling, arbetet med kvalitetsgarantier påbörjades, liksom planering för valfrihet i boendet, kraftfull utbyggnad av antalet platser, inrättandet av en äldreombudsman och stora ekonomiska tillskott är något av allt som genomförts. Nu vill vi gå vidare och ta ut riktningen för framtidens äldreomsorg där äldres livskvalitet lyfts fram i ännu högre grad. Ingen ska behöva vara rädd för att bli gammal.

Dessvärre sätter den nuvarande majoriteten stopp för fortsatt utvecklingsarbete och förnyelse av äldreomsorgen. Utbyggnaden av boenden för äldre har ersatts med avveckling och stopppolitik. Förutsättningarna för privata anordnare av äldreomsorg har försämrats dramatiskt, och därmed den enskilda människans valfrihet.

Valfrihet för äldre

Det behövs en valfrihetsrevolution inom äldreomsorgen. Äldre människor skall ha rätt att forma sin vardag själva. Därför måste det finnas äldreboende och hemtjänst med olika profil och inriktning t ex med olika språklig och religiös inriktning. Valfrihet i hemtjänsten infördes genom äldreomsorgspengen den 1 januari 2002. Idag finns det, utöver kommunens egna verksamheter, närmare 40 privata utförare inom hemtjänsten. De är en blandning av småföretag med en liten grupp hemtjänstbrukare och stora företag som tar hand om en betydande del av omsorgen. Bland utförarna finns företag, stiftelser och föreningar med olika inriktningar, som språkprofil eller olika religionsinriktningar.

Intresset för att välja äldreomsorg själv är stort. Totalt har nu omkring 25 procent hemtjänst utförd i annan regi än kommunens, där för att de själva vill ha det så.

Förutsättningarna för de privata hemtjänstföretagen har försämrats kraftigt det senaste året. Fjolårets uteblivna höjning av hemtjänstpengen innebar i praktiken en kraftig besparing eftersom utövarna inte fick någon kompensation för löneökningar. Årets höjning av pengarna med två procent räcker knappast för att täcka två års kostnadsökningar. Även personalen inom hemtjänsten måste kunna räkna med löneutveckling, och det måste finnas möjlighet till kvalitetsutveckling av omsorgen. Vi vill satsa 10 miljoner ytterligare på hemtjänsten vilken innebär en höjning av ersättningsnivåerna med tre procent.

Nästa steg är att ge äldre människor rätten att välja vilket äldreboende de önskar flytta till. Stadens riktlinjer om att en person skall kunna erbjudas äldreboende i valfri stadsdel står sig i dag mycket slätt mot den krassa ekonomiska verkligheten ute i stadsdelarna. Många nekas placering på boenden utanför den egna stadsdelen, och valfriheten har blivit en pappersprodukt.

För att ge människor en reell chans att välja mellan privata och kommunala utförare runt om i staden skall en äldreomsorgspeng för boendet införas. Pengsystemet skall förberedas under 2004, för att sedan träda i full kraft den 1 januari 2005.

I framtiden vill vi också renodla certifieringen så att alla som håller en tillräckligt hög kvalitet godkänns som omsorgsgivare, utan att behöva genomföra en traditionell upphandlingsprocess. Vi ser gärna en utveckling över hela landet där alla Sveriges äldre får samma möjlighet som stockholmarna att välja omsorg själva.

För att ge stockholmarna en mångfald av utförare i äldreomsorgen krävs att staden fortsätter att arbeta för att få fler privata utförare i äldreomsorgen. I väntan på att äldreomsorgspengerna kan införas i full skala skall staden fortsätta att arbeta med upphandlingar.

Boende med mångfald och valfrihet

Äldreboenden är människors hem där de skall leva ett gott liv, ofta den sista tiden i livet. Det måste vara trevligt och ombonat och samtidigt vara funktionellt så att en god vård och omsorg kan bedrivas där.

Under förra mandatperioden genomfördes en kraftigt utbyggnad av nya platser i äldreboenden. Målet om 500 nya platser överträffades. Den kraftiga utbyggnaden av äldreboenden har resulterat i att köerna till äldreomsorgen har minskat dramatiskt. Även om befolkningsprognoserna pekar på en nedgång i antalet äldre vill vi fortsätta utbyggnaden och moderniseringen av stadens äldreomsorg. Fortfarande bor många människor på sjukhem som inte alls lever upp till krav på modern standard. Det saknas platser i särskilda boenden för dementa, och därtill bor omkring 1000 stockholmare i dag på äldreboenden utanför staden.

Vi ser gärna att enskilt drivna företag, stiftelser och andra organisationer tar initiativ till att bygga, äga och driva nya äldreboenden. Det stopp för upphand-

lingar som den nya majoriteten infört kan få allvarliga konsekvenser för utbyggnaden, eftersom många aktuella projekt drivs av enskilda utförare.

Alla skall ha rätt till eget rum. Den förra majoriteten satte igång ombyggnaden av de sista stora sjukhemmen med flerbäddssalar till moderna enkelrum med toalett och dusch och kokmöjligheter. Det är av yttersta vikt att detta arbete får fortgå. Det är ovärdigt att tvinga äldre människor att dela rum med främlingar under den sista tiden i livet. Makar och andra som önskar dela rum skall ha fortsatt möjlighet att göra det.

För många äldre är det viktigt att få fortsätta bo i sin ”vanliga” bostad. Detta bör kunna erbjudas i så stor utsträckning som möjligt, genom stora insatser från äldreomsorg och sjukvård i hemmet. Seniorboenden med olika upplåtelseformer är viktiga och bör utvecklas och uppmuntras. Behovet av bostäder anpassade efter äldres behov, med bland annat hiss, är stort.

Samtidigt som efterfrågan ökat på seniorboenden med hyresrätt, tyder en pågående inventering på en överkapacitet av bostäder i stadens servicehus. Ett arbete med att ställa om delar av det nuvarande outhyrda servicehusbeståndet till seniorbostäder bör inledas omedelbart. Behovet av olika typer av bostäder för äldre människor är fortfarande stort, och det är principiellt viktigt att stadens äldre inte känner att de hus som en gång byggts för dem inte permanent omvandlas till bostäder för helt andra grupper som exempelvis studenter.

Seniorbostäderna skall fördelas efter en kö, och inte genom bostandsbedömning. I likhet med övrig äldreomsorg skall det vara möjligt att välja boende i hela staden, oavsett i vilken stadsdel man bor.

Den som bor hemma och drabbas av funktionshinder skall snabbt få hjälp att anpassa sin bostad efter de nya behoven. Idag är väntetiden alltför lång vilket kan göra att det blir svårt att klara sig i hemmet.

Kvalitet i äldreomsorgen

En av stadens viktigaste uppgifter är att tillförsäkra de äldre stockholmarna en värdig äldreomsorg av hög kvalitet. Stadsdelsnämnderna har till uppgift att utveckla kvalitetsgarantier för äldreomsorgen. Garantierna formuleras övergripande för varje verksamhet. Därutöver formuleras individuella överenskommelser mellan den enskilde och ett äldreboende eller annan omsorgsgivare. Införandet av kvalitetsgarantier kommer att stärka den enskildes inflytande över och kontroll av att det som utlovats i form av service, vård och omsorg också hålls. Vi vill gå vidare i detta arbete och införa bindande individuella kvalitetsgarantier för dem som får äldreomsorg. Den enskilda äldre skall veta vad hon har rätt att förvänta av vården och omsorgen. Om äldreomsorgen inte lever upp till vad den lovar måste misstagen rättas till och den äldre kompenseras.

Alla har rätt att bemötas med respekt i äldreomsorgen. Det är oacceptabelt med kränkningar av dem som behöver omsorg. Personalen måste få utrymme att

diskutera bemötande och andra etiska frågor för att ständigt vara vaksam på att varje enskild äldre behandlas korrekt och får sina behov tillgodosedda.

Staden följer upp och granskar kvaliteten i äldreomsorgen på flera sätt. Dels har stadsdelsnämnderna ett ansvar för tillsyn och uppföljning av verksamheten. Detta uppdrag måste dock förstärkas – i dag finns exempel på tydliga brister i den lokala tillsynen. Dels har staden centralt placerade äldreomsorgsinspektörer, med en fristående ställning från stadsdelsnämnderna. Äldreomsorgsinspektörerna har utvecklat sin granskning och etablerat sig som en viktigt del av stadens kvalitetsarbete. Deras granskningar har stor betydelse för det lokala kvalitetsarbetet.

Genom stadens äldreombudsman, som inrättades på folkpartiets initiativ under förra mandatperioden, ges äldre människor och deras anhöriga möjlighet och få hjälp att lösa problem och framföra synpunkter. Äldreombudsmannen har flera gånger kunna påvisa områden där förändringar kan göras. Det är ett viktigt led i den ständigt pågående kvalitetsutvecklingen.

När det gäller biståndsbeslut är det nödvändigt att beslut lämnas skriftligt. Muntliga avslag är oacceptabelt. Äldre och deras anhöriga måste alltid få information om hur man överklagar. Biståndsbeslut måste förnyas så att de ständigt är aktuella. De skall också följas upp och utvärderas. Biståndshandläggarna skall delta i kvalitetsuppföljningen av äldreomsorgen. De skall också erbjudas fortbildning och kompetensutveckling för att säkerställa rättssäkerheten i biståndsbedömningen.

Just nu utreds frågan om viss äldreomsorg skall kunna erbjudas människor utan biståndsprövning. Vi vänder oss mot denna utveckling. Biståndsbedömare har en nyckelroll för att säkerställa att resurserna fördelas rättvist och till dem som bäst behöver hjälp och stöd. Biståndsbedömning och skriftliga beslut är också en förutsättning för den enskildes rättssäkerhet. Finns inga biståndsbeslut på vad en person har rätt till, finns heller ingen möjlighet att överklaga.

Livskvalitet

Ett gott socialt liv är nödvändigt för människors välbefinnande i alla åldrar. Äldre människor, liksom alla andra, har behov av gemenskap, aktiviteter, omväxling och meningsfullhet. Det krävs ett medvetet arbete för att öka trivselen exempelvis kring måltiderna och genom kulturaktiviteter av olika slag. Det handlar i första hand om att skapa en mer innehållsrik vardag, snarare än stora arrangemang.

Även äldre människor skall ha möjlighet till en meningsfull vardag genom till exempel utevistelser, tillgång till trädgårdar, trevliga måltider och möjlighet att behålla sitt husdjur även om man behöver hjälp att sköta om det.

Förebyggande verksamhet för friska äldre som uppehåller aktivitetsförmågan och erbjuder meningsfulla sociala kontakter kan bidra till fortsatt självständighet i boendet och fördröja eller förhindra den tidpunkt då mer personalkrävande verksamheter behövs.

Frivilligt arbete inom äldreomsorgen skall på olika sätt uppmuntras och stödjas. Det ger goda möjligheter till en bra vardag, inte minst genom att man bryter ensamhet och isolering. De organisationer som på olika sätt stöttar och skapar en meningsfull tillvaro för äldre i Stockholm är ovärderliga i arbetet för att bidra till en rikare tillvaro för stadens äldre. Det är ett viktigt komplement till exempelvis kommunens insatser i den sociala öppna dagverksamheten. Frivilligorganisationerna skall kunna komplettera äldreomsorgen på sina egna villkor. Många engagerade människor gör stora insatser för äldre. Frivilliginsatser skall få stöd från staden.

Ett bra förhållningssätt är att se det friska hos varje person och att sträva efter att upprätthålla och utveckla den egna förmågan. Olika former för friskvård bör utvecklas.

Kultur i äldreomsorgen kan läka och stärka. Därför utbildar staden kulturlotsar med uppgift att föra ut kulturen till äldre. Stockholms stadsbibliotek arbetar också uppsökande bland äldre och det skall finnas tillgång till biblioteksservice även för de som inte själva kan gå till folkbiblioteket. Detta arbete skall fortsätta.

Satsning på rehabilitering

Rehabilitering för äldre ökar livskvaliteten och kan göra kvarboende i hemmet möjligt längre. Alla som behöver måste få rehabilitering, efter t ex. stroke eller benbrott. Arbetsterapeuter, sjukgymnaster med flera är viktiga för en god äldreomsorg. Äldres behov av särskild vård och omsorg måste tillgodoses. Det gäller till exempel äldre med psykiska sjukdomar.

Innan frågan om en person skall flytta till ett äldreboende bör hon eller han som regel erbjudas rehabilitering för att stärka och återta funktioner.

Dementas situation

En femtedel av alla personer över 80 år drabbas av demenssjukdom. Det är viktigt att en demensutredning görs så snart det finns misstanke att en person har drabbats, detta skall vara en rättighet. Alla demenssjuka skall ha rätt till en meningsfull vardag. All personal inom äldreomsorgen bör ha utbildning i demensfrågor.

Staden bör utarbeta ett program för demensvården i Stockholm, där såväl den drabbade själv som dennes anhörigas situation belyses.

En särskild satsning för att ge stöd åt nyinsjuknade dementa skall göras. Bland annat arbetar man efter en intressant modell på Minnesmottagningen på Rosenlunds sjukhus, med internat för dementa och anhöriga för rådgivning, information och stödsamtal.

En demenssjukdom varar lång tid. Därför måste det finnas en fungerande vårdkedja för demenssjuka så att de kan få rätt vård och omsorg i olika skeden av

sjukdomen. Under förra mandatperioden har många nya gruppboendestäder för dementa tillkommit. Det är viktigt att detta arbete fortgår så att alla som behöver plats i särskilt boende kan få det. Alla personer med demenssjukdom och deras anhöriga skall ges möjlighet till individanpassat och fullvärdigt stöd under sjukdomstiden oberoende av om de befinner sig i hemmet eller i särskilt boende. Oavsett ålder vid insjuknandet bör det finnas korttidsvård som kan ge bättre livskvalitet.

Personer som har fått en demenssjukdom och deras anhöriga behöver kontinuerligt stöd, hjälp och tid av personer med kunskap om och förståelse för den situationen. En sådan hjälp kan vara ett dementeam som består av undersköterskor och en sjuksköterska med specialkunskaper. Till teamet skall knytas en geriatriker. Gruppen etablerar kontakter med personer med minnesproblem och deras närstående och fungerar som länk till alla de insatser som finns i form av t ex hemtjänst och dagvård.

Den som är demenssjuk och kanske också saknar anhöriga, måste få hjälp och stöd i kontakten med myndigheter och vård och omsorg. En sådan person skall kunna få ett personligt ombud som företräder den sjukes intressen i val vad äldreomsorg.

Gruppen yngre dementa måste särskilt uppmärksammas. Under förra mandatperioden etablerades boenden för denna grupp. Detta måste vidareutvecklas och utökas för att täcka behoven.

Projektet med 24-timmarscentret som är en öppen verksamhet som tar emot demensdrabbade från hela staden skall fortsätta sin verksamhet. Utökade ansträngningar bör göras för att sprida information om centret till anhöriga runt om i staden.

Samverkan med landstinget

En god äldreomsorg förutsätter att samverkan mellan landstingets hälso- och sjukvård och den kommunala äldreomsorgen fungerar. Här finns i dag brister framför allt för de äldre som har de största vårdbehoven och som bor kvar i sina hem. Stadsdelsnämnderna skall därför förtydliga samverkan genom konkreta överenskommelser på lokal nivå med respektive sjukvårdsenhet.

Den nya starkt centraliserade organisationen som den socialistiska majoriteten i landstinget infört är mycket oroande. Den riskerar att försvåra, eller omöjliggöra, ett effektivt lokalt samarbete, som är grunden för det nya avtal som staden tecknat med landstinget om samverkan. En sämre samverkan kommer till slut att drabba enskilda äldre som hamnar i kläm mellan de två huvudmännen.

Strävan skall vara att läkare ingår som en naturlig del av vårdteamet. Framgångsrika exempel finns där staden och landstinget gemensamt finansierar geriatriker stationerade i den kommunala äldreomsorgen. Dessa och andra goda exempel bör spridas och ytterligare samarbetsformer med landstinget bör sökas. Läkarsatserna i äldreomsorgen måste stärkas.

När äldre människor behandlats på sjukhus och skall återvända till sitt hem eller till ett äldreboende är det nödvändigt att detta sker med stor varsamhet. Landstinget bör aldrig skriva ut en patient från sjukhusvård förrän det finns en bekräftelse på att det är ordnat med den fortsatta omsorgen. Sjukhusläkaren bör ha kvar det medicinska ansvaret tills hon förvässat sig om att patienten tagits omhand av läkare i öppenvården.

Vi vill införa ett ”trygghetskvitto”, som innebär att när en äldre person skrivs ut från sjukhus skall ett skriftligt meddelande lämnas som bekräftar att primärvård och äldreomsorg är väl förberedda och kan ta sitt ansvar. Detta kräver ett nära samarbete med landstinget.

Många äldre vill bo hemma, även när behovet av vård och omsorg är stort. För att minska antalet personer som arbetar i den gamles bostad bör landstinget överlämna vissa enklare sjukvårdsinsatser i hemmet till kommunerna. De problem som idag ibland uppstår när vi har två olika huvudmän som ansvarar för mycket närliggande verksamheter kan undvikas.

De som bor hemma och har svårt att ta sig till vårdcentralen skall kunna få hembesök av läkare. Till varje äldreboende skall det knytas läkare som har ansvar för att på en fast tid och finnas till hands vid behov. Även detta kräver ett gott samarbete med landstinget.

Personalen – rekrytering och vidareutveckling

Äldreomsorgen är en framtidsbransch, dels genom ökningen av antalet äldre som kommer att behöva omsorg, dels därför att det är ett spännande arbetsfält i ständig utveckling. Statusen i att arbeta i äldreomsorgen måste höjas. Det måste vara attraktivt att arbeta med äldre människor.

Stadens äldreomsorgsinspektörer har analyserat äldreomsorgen som arbetsplats och tydligt påvisat ett antal framgångsfaktorer för en bättre fungerande verksamhet, för såväl personal som vårdtagare. Gemensamma och välkända mål i arbetet, lyhördhet för de äldres behov, närvarande arbetsledning och regelbundna utbildningsinsatser är några av de faktorer som bidrar till framgång. Vi vill lyfta fram inspektörernas analys i arbetet med att göra äldreomsorgen till en attraktiv arbetsplats.

Stadens rekryteringsbehov inom äldreomsorgen uppgår till närmare 4000 personer under de närmaste fyra åren. För att det möta behovet krävs en rad olika åtgärder.

Vi vill skapa lärlingsutbildningar inom vård och omsorg, där teoretisk utbildning kombineras med arbetsplatsförlagd utbildning med handledare. Att erbjuda praktikplatser är ett annat viktigt led i rekryteringsarbetet.

Bristen på sjuksköterskor är stor och vi kräver att staten skapar fler utbildningsplatser, annars kommer vi inom några år att ha en mycket besvärlig situation.

Det är angeläget att äldreomsorgen knyter starkare band med utbildnings- och forskningsområdet. Ett sätt är att inrätta tjänster för så kallade kliniska adjunkter, en vårdlärare som är knuten till äldreomsorgen och som undervisar och handleder studerande både i skolan och i verksamheten.

All personal i äldreomsorgen skall erbjudas kompetensutveckling. Satsningen på forskning och utveckling som redan idag görs skall fortsätta och utvecklas. Det är viktigt att cheferna i äldreomsorgen är ledare som vill och förmår utveckla verksamheterna. Därför skall staden satsa särskilt på ledarutveckling i äldreomsorgen.

Stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för att medarbetare inom stadens äldreomsorg har erforderlig kompetens för sitt uppdrag. Trots att äldreomsorgens verksamheter i dag är mycket komplexa, finns det fortfarande anställda inom äldreomsorgen som saknar grundutbildning. Staden skall prioritera satsningar på denna grupp för att höja den grundläggande kompetensen hos personalen. Det krävs utbildning och fortbildning för att de anställda skall känna trygghet och kunna ge en kvalitativt god omsorg. För nyanställda är det särskilt angeläget med en fungerande introduktionsutbildning.

När det gäller omvårdnaden av äldre med psykiatriska sjukdomstillstånd är det nödvändigt att öka personalens kompetens i psykiatri och psykiatrisk omvårdnad på alla nivåer. Även kunskaperna om demenssjukdomar måste öka.

Det behövs fler karriärmöjligheter för dem som arbetar inom äldreomsorgen. Staden och andra arbetsgivare måste dra sitt strå till stacken och skapa förutsättningar för personlig utveckling för personalen, till exempel genom ledarskapsutbildningar och traineeprogram. Att erbjuda sjuksköterskor möjlighet till specialisering och vidareutbildning, inom bland annat arbetet med dementa, är ett annat viktigt steg.

Erfaren äldre vårdpersonal behöver få nya karriärvägar med ökat utrymme för att vara handledare och mentorer åt yngre medarbetare. De som studerar inom eller till vårdyrken behöver kompetenta och engagerade handledare. Detta är en utmärkt möjlighet att hjälpa de studerande och ta tillvara kompetensen hos äldre personal.

Lönerna i Stockholms äldreomsorg har höjts kraftig under senare år. Löneutvecklingen har varit starkare i Stockholm än i exempelvis både Malmö och Göteborg. Detta är en utveckling som bör fortsätta.

Flexibla arbetstider måste införas där det är möjligt. För att åstadkomma detta finns det många olika modeller, till exempel att arbetsgruppen utformar schemat tillsammans eller genom ett så kallat 3-3 system där man jobbar tre dagar för att sedan vara ledig tre dagar.

Staden skall sträva efter att erbjuda alla anställda heltidsarbete. Samtidigt måste det finnas möjlighet att finna individuella lösningar för personalens arbetstider.

Mångfalden av språk och kulturell tillhörighet blir allt större bland Stockholms äldre. Den språk- och kulturkompetens som finns hos personalen skall i möjligaste mån matchas med de behov och önskemål som finns hos stadens äldre. Språk- och kulturkompetens skall också ses som en merit vid anställningar.

Det skall även i framtiden finnas möjlighet för den personal som vill pröva att driva sin verksamhet själva. Staden bör erbjuda hjälp till personal som vill avknoppa den kommunala verksamhet som de befinner sig i, till exempel genom att tillhandahålla utbildning, stöd och information. Personal som följer med det nya företaget skall kunna vara tjänstlediga i 1,5 år.

Ökat stöd till anhöriga

Anhörigas insatser i äldreomsorgen är ovärderliga. Stadsdelsnämnderna har ansvar för att på olika sätt stödja och avlasta anhängvårdare. Detta stöd måste utformas så att det blir på villkor som passar den anhängige och den enskilde och inte för att passa den kommunala organisationen. Det är viktigt att det finns ett helt paket med stöd till anhängiga med bland annat växelvård, avlösning, dagverksamhet, utbildning och hemvårdsbidrag.

Staden driver för närvarande, tillsammans med frivilligorganisationerna, ett tiotal projekt för att utveckla formerna för anhängstöd, exempelvis i form av stöd till anhängiga till personer med demenssjukdom, utbildning av gode män och stöd till anhängiga till äldre invandrare.

När det gäller stadsdelarnas anhängstöd ser det dock mycket olika ut runt om i Stockholm. Medan vissa stadsdelar har ett omfattande paket av insatser för stöd och avlastning med anhängkonsulent, kurser och uppsökande verksamhet, uppger andra att de inte alls når ut till anhängiga i den omfattning de skulle önska. Därför är det mycket viktigt att sprida information om stadens gemensamma resurser, som 24-timmarscentret Hornskroken, till anhängiga i hela Stockholm.

Många av de anhängiga som är i störst behov av stöd har i dag ingen eller mycket liten kontakt med stadens anhänginsatser. Den uppsökande verksamheten bör prioriteras i stadens och stadsdelarnas arbete med anhängstöd. Detta är särskilt viktigt i invandrartäta områden, där anhängvården är mycket omfattande samtidigt som kunskapen om möjligheterna till stöd och avlastning är begränsade.

Omsorg om funktionshindrade

Rättigheter för funktionshindrade

Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv, ha ett arbete att gå till och känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboheter, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Den stora handikappreformen 1994, som folkpartiet drev igenom, innebar bland annat rätten till personlig assistent. Reformen har inneburit ökad frihet för många funktionshindrade. Reformen behöver utvecklas, inte inskränkas som den socialdemokratiska regeringen gjort. Bland annat måste psykiskt funktionshindrade i större utsträckning kunna använda sig av rättigheterna. Den personliga assistansen kan användas mer i arbetsliv och studieverksamhet.

Den funktionshindradsombudsman som tillsattes av den borgerliga majoriteten 2001 har en viktig roll med att driva policyfrågor och att initiera förbättringsförslag till nämnder och styrelser.

Stockholms stads revisorer har pekat på stora brister i stadens handikappolitik. Arbetet med att tydliggöra de mål som satts upp måste intensifieras. Stockholms stads handikapplan måste få en tydlig status där det framgår att den är tvingande för nämnder och styrelser. Att ha en handikapplan utan ordentliga uppföljningar riskerar att urholka dokumentets betydelse.

En ny handikappreform – gör Stockholm tillgängligt

Det behövs en ny stor handikappreform, lika radikal och med samma dignitet som den Bengt Westerberg och folkpartiet genomdrev i riksdagen i början av 1990-talet. Då handlade det om att trygga de funktionshindrades sociala rättigheter. Den nya handikappreformen handlar om att drastiskt förbättra tillgängligheten i vårt samhälle.

Folkpartiet har i riksdagen föreslagit att staten skall satsa fem miljarder kronor under de närmaste åren för att öka tillgängligheten i samhället för funktionshindrade. Lokalt i Stockholm pågår sedan några år ett ambitiöst arbete för ökad tillgänglighet. Detta måste fortsätta och intensifieras. Målsättningen är att i princip alla tillgänglighetsproblem skall vara avhjälpna till senast år 2010 och Stockholm skall bli världens mest tillgängliga stad. Under gatu- och fastighetsnämnden finns 100 miljoner kronor avsatta för tillgänglighetsskapande åtgärder.

Att inte kunna ta sig fram i offentliga miljöer och få tillträde till allmänna lokaler och platser, är något som många funktionshindrade upplevt. Målet är att alla offentliga byggnader och platser görs tillgängliga. Det finns varierande grad av hinder på platser där allmänheten vistas. I några fall kan bristen på tillgänglighet vara så stor i dagsläget att stora ombyggnader krävs för en handikappanpassning.

Tillgängligheten innebär också att stadens egna lokaler och verksamheter måste anpassas efter olika människors behov, det gäller inte minst informationen. Vi vill använda den moderna informationstekniken för att göra kommunal information mera tillgänglig.

Varje nämnd i staden bör få i uppdrag att kartlägga tillgänglighetsbristerna inom deras ansvarsområden och åtgärda problemen. Nämnderna bör också upprätta lokala handikappplaner. I detta arbete måste de lokala handikapporganisationerna involveras, eftersom de besitter en mycket stor kunskap på området.

Vid nybyggnationer måste medvetenheten om de funktionshindrades behov finnas med redan i planeringen av alla ny- och ombyggnationer. När de nya bostadsområdena tar form i staden, exempelvis på nordvästra Kungsholmen, måste tillgänglighetstänkandet vara med tidigt i planeringsstadiet.

Arbete och meningsfull sysselsättning

Livsvillkoren för funktionshindrade skiljer sig i hög grad från andras. Svårigheterna att få ett jobb är stora både i hög- och lågkonjunktur. Det är ett stort slöseri med mänskliga resurser att så många står utanför arbetslivet och i praktiken är hänvisade till förtidspension.

Alla arbetsgivare borde fundera över hur arbetsplatsen skulle kunna ta tillvara också den kompetens som människor med något funktionshinder har. Med rätt anpassning, rätta hjälpmedel och utbildning blir möjligheterna så mycket större. Datatekniken öppnar också nya fält. Stadens ansvar för arbetsmarknadspolitiken skall främst handla om att skaffa sysselsättning, förbereda för jobb eller ordna utbildning för de mest utsatta på arbetsmarknaden. Det gäller t ex många funktionshindrade.

Inrätta Job coach

En metod som bör utredas närmare för att öka funktionshindrades deltagande i arbetslivet är inrättandet av så kallad "Job coach", handledare. Handledaren kan bistå den enskilde i dennes arbete och informera arbetsgivaren och arbetskamraterna om olika tekniker som kan hjälpa den som är funktionshindrad på arbetsplatsen. En handledare blir också en naturlig länk mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, en samtalspart som var och en kan ta upp problem med som det kanske är svårt att formulera direkt till varandra. Inledningsvis kan en person behöva mycket stöd för att senare kunna klara sina arbetsuppgifter med minskat eller inget stöd. Handledaren stöder flera personer samtidigt, men de är i olika skeden av stödbehov.

I flera stater i USA arbetar man sedan många år framgångsrikt med att underlätta förvärvsarbete för funktionshindrade med hjälp av handledare. ”Supported employment” fungerar som en hjälp till självhjälp. Folkpartiet anser att denna modell, som visat sig så framgångsrik, skall lanseras på bred front både i Stockholm och i övriga landet. Ett system med detta stöd på arbetsplatsen bör lämpligen kunna utvecklas genom ett flexibelt utnyttjande av lönebidragen.

Bostäder för funktionshindrade

Boendet är en viktig trygghetsfråga. Alla skall ha rätt till ett bra boende. Inom handikappomsorgen skall valfrihet råda både vad avser val av boendeform, och rätt att välja boende i olika stadsdelar. För att detta skall vara möjligt krävs det att det finns boenden i den utsträckning som behövs. De som har hjälp i det egna hemmet skall själva få välja vilken hemtjänstgivare man önskar anlita.

Precis som alla andra behöver människor med funktionshinder tillgång till bostäder anpassade efter deras specifika behov. Nyproducerade flerfamiljshus bör så långt det är möjligt anpassas till människor med funktionshinder. Den yttre miljön kring bostäderna bör vara anpassad så att det finns handikapparkering, anpassad sophantering och i övrigt tillgängliga miljöer.

Om vi lyckas i vår ambition att anpassa samhället efter allas behov kommer också kraven på specialinsatser att kunna minska. I framtiden skall inte en funktionsnedsättning behöva bli ett hinder för att fullgott eget boende när det boende som erbjuds i större utsträckning är så utformat att också personer med funktionsnedsättning kan flytta in utan särskild anpassning. Det kommer dock alltid att finnas situationer som kräver ytterligare anpassning för att enskilda skall kunna klara sin vardag.

Funktionshindrade skall garanteras ett bra boende utifrån den enskildes behov. Fortfarande finns det, trots en utbyggnaden, köer till gruppboende. Bristen på platser leder bland annat till att unga vuxna tvingas bo kvar på elevhem, trots att de behöver få bo med andra vuxna människor i gruppboende. Andra bor kvar hemma hos sina föräldrar. Köerna måste byggas bort. Den enskilda skall själv få välja var man önskar bo.

En förutsättning för en bra utbyggnad av gruppboenden är att förslagen kommer in tidigt i planprocessen. Staden bör bevaka detta i ökad utsträckning för att säkerställa byggandet av fler gruppboenden.

I dag tvingas många vänta allt för länge på anpassning av den egna bostaden. Den som är i behov av bostadsanpassning måste få detta inom tre månader.

Kraftsamla syninstruktörerna

Syninstruktörerna ger synskadade möjligheter att bo kvar i sitt ordinarie boende, genom sina insatser kan de bidra till ett aktivt och självständigt liv för många människor. Vi vill samla stadens syninstruktörer i en central enhet för att kunna garantera denna viktiga service i hela staden.

Förbud diskriminering av funktionshindrade

Personer med funktionshinder diskrimineras ofta på olika sätt. Så många som en fjärdedel har upplevt att de blivit diskriminerade i arbetslivet. Många kan vittna om att de blivit illa behandlade på restauranger och i butiker för att de har funktionsnedsättning. Det är helt oacceptabelt om handikappade inte tillåts besöka vissa restauranger eller nekas arbeten som de är väl kvalificerade för bara för att de har en funktionsnedsättning.

Enligt FN:s standardregler skall de enskilda staterna ta ansvar för att skapa en rättslig grund för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning. Detta innebär bland annat att lagstiftningen skall innehålla regler om sanktioner mot den som diskriminerar någon funktionshindrad.

Den svenska grundlagen innehåller dock inget förbud direkt riktat mot diskriminering av människor med funktionsnedsättning. Det är sorgligt att Sverige, som initiativtagare till FN:s standardregler ännu inte lyckats stifta en heltäckande lag mot diskriminering av funktionshindrade. Staden skall uppvakta regeringen med en uppmaning att snarast skärpa diskrimineringsreglerna.

Skärpta diskrimineringsregler är svåra att skapa på lokal nivå med bibehållen rättsäkerhet. Istället kan vi lokalt motverka diskriminering av funktionshindrade genom att öka medvetenheten. Det betyder till exempel att ingen människa får nekas kommunal service eller information därför att de har ett funktionshinder. Medarbetare i staden måste få information och utbildning i diskrimineringsfrågor.

Funktionshindrade barn

Familjer med funktionshindrade barn behöver ett gott stöd från samhället. En individuell plan för olika stödinsatser skall göras upp med föräldrarna. Alla stadens skolor skall handikappanpassas så att det fria valet möjliggörs.

Stöd till anhöriga

De anhöriga är en viktig del av handikappomsorgen. Många anhöriga kan och vill göra stora insatser och för många funktionshindrade är det en stor trygghet att få hjälp av någon som man känner och kanske har levt ett helt liv tillsammans med. De anhöriga måste få ett starkt stöd genom bland annat tryggheten att veta att det finns andra insatser att tillgå. Därför är fungerande hemtjänst och avlastningsplatser nödvändiga, liksom möjlighet till utbildning med mera. Utbildning för anhöriga, liksom andra former av stödverksamhet, bör fortsatt utvecklas i samverkan med de frivilligorganisationer som har kompetens och kunskap på området.

Valfrihet för funktionshindrade

Valfriheten för personer med funktionshinder måste öka. Stadens funktionshindrade skall ha rätt till ett varierat utbud av daglig verksamhet oavsett var i staden man bor. Inom hemtjänsten, avlösarservice och ledsagarservice infördes från 2002 en modell för valfrihet som innebär att den funktionshindrade skall kunna välja mellan flera vård, service- och omsorgsgivare. Detta genom att

staden årligen tecknar avtal med de företag/stiftelser som uppfyller de kvalitetskrav som staden ställer. Ersättningen till vårdgivarna ges i nivåer utifrån den enskildes biståndsbedömda vårdbehov. Socialtjänstnämnden bör fortsätta valfrihetsarbetet genom att förbereda pengssystemet att omfatta daglig verksamhet. Att själv få välja vem som skall utföra den omsorg man är beroende av är en viktig frihetsfråga.

Utbyggnad av gruppboende är viktig ur ett valfrihetsperspektiv. Ett utökat antal platser ger större möjlighet att tillgodose den enskildes önskemål.

Staden bör ställa höga krav på en ändamålsenlig organisation med en hög kompetens som kan uppmuntra och tillvarata ett effektivt resursutnyttjande och tydligt prioritera kvalitetsutveckling inom omsorg av funktionshindrade. Stödet till funktionshindrade skall vara likvärdigt oavsett var i staden man bor.

Psykiska funktionshinder

Människor med psykiska funktionshinder är en mycket utsatt grupp. De borde omfattas av en rättighetslagstiftning, på samma sätt som människor med fysiska funktionshinder får rättigheter enligt LSS och LASS. Idag är dessa lagar inte alltid lätta att tillämpa på psykiska funktionshindrade.

Stockholm bör uppvakta regeringen för att påskynda en lagstiftning som tydliggör psykiskt funktionshindrades rättigheter. I väntan på att lagstiftningen är klar skall staden införa en rättighetskatalog för psykiskt funktionshindrade. Där måste rätten till boende, sysselsättning och en god omsorg slås fast, liksom rätten att få vara delaktig i att forma insatserna.

Platsbristen i gruppboende för psykiskt funktionshindrade och hemlösa måste byggas bort. Det är viktigt att ta vara på de tillfällen som erbjuds när nya bostadshus byggs eller vid ombyggnader av gamla hus. Staden skall ta fram en tidtabell för när platsbristen realistiskt kan vara åtgärdad. Politiker skall visa civilkurage när lokala opinioner försöker hindra att boenden byggs för samhällets allra mest utsatta.

I Stockholm finns i dag omkring 8000 människor med diagnosen schizofreni. Många lever under långa perioder ett helt normalt liv. Under de perioder som sjukdomen återkommer finns behovet av en plats på korttidsboende med personal dygnet runt för den som drabbas. Schizofreni tar inte hänsyn till om det är natt eller dag, vardag eller helg. Det är därför mycket olyckligt att staden i dag lider brist på denna typ av vårdplatser. Stockholms stad bör i samverkan med landstinget utreda möjligheterna för ett korttids- och krisboende för schizofrena som bemannas dygnet runt.

Förutsättningarna för en meningsfull vardag måste förbättras för människor med psykiska funktionshinder. I dag finns exempel på hur personer nekas deltagande i dagverksamheter och i andra stadsdelar än den de är bosatta i. Att människor på detta sätt förvägras stöd och sysselsättning enbart på grund av att de råkar bo i en stadsdel vars verksamheter inte passar dem, är oacceptabelt.

Denna form av stadsdelarrest måste omedelbart upphöra, och ersättas av valfrihet och möjlighet att delta i verksamheter på andra håll i Stockholm.

Utjämning av LSS-kostnader

Stadens kostnader för assistansersättning inom ramen för LSS fortsätter öka. Utöver stigande kostnader för staden innebär detta en allt större risk för att LSS urholkas som rättighetslag i takt med att rätten till assistent ställs mot andra utgifter för att klara budget.

LSS är en rättighetslag där det är staten som genom anvisningar och direktiv styr tillämpningen. Eftersom lagen omfattar preciserade rättigheter för den enskilde och samtidigt ger ett ytterst begränsat utrymme för kommunerna att agera bör också finansieringen vara statens ansvar.

Den parlamentariska kommitté som utrett frågan om ett nytt utjämningsystem för LSS-kostnader har presenterat ett nytt förslag för att minska skillnaderna i kostnader mellan kommunerna. För att en LSS skall återfå sin status som rättighetslag krävs dock att staten tar hela ansvaret för assistansersättningen, även under de första 20 timmar som i dag bekostas av kommunen. Stockholms stad bör verka för att assistansverksamheten i framtiden helt bekostas av staten.

Individ- och familjeomsorg

- Öka valfriheten inom socialtjänsten.
- Inför en vårdgaranti för missbrukare.
- Tidiga insatser mot våld bland unga.

Socialtjänsten rymmer det yttersta skyddsnätet. Detta måste vara finmaskigt. Alla människor måste ha chansen till en nystart i livet, och erbjudas nya livschanser. Det är beslutsfattarnas uppgift i ett anständigt samhälle att garantera alla denna rättighet, men det är inte politikernas uppgift att peka ut åt enskilda människor hur de bör välja.

Samhället har en viktig uppgift i att erbjuda hjälp och stöd för människor med sociala problem. Insatserna måste alltid göras med stor lyhördhet för den enskilda individens behov och önskemål. Utgångspunkten måste vara att frigöra och utveckla människans egna resurser. Delaktighet och inflytande för den enskilde är nödvändigt för att insatserna skall bli verkningsfulla.

Respekt i bemötandet

Socialtjänstens bemötande av de hjälpsökande är en viktig kvalitetsaspekt. Ingenstans, allra minst i socialpolitiken när människan mår som sämst, får hon reduceras enbart till att vara en hjälplös klient. Många upplever en förnedring av att vara klient hos socialtjänsten och hos vissa lägger det grunden för en känsla av utanförskap.

Valfrihet

Den enskildes valfrihet skall stärkas genom att det finns en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete. Det handlar om allt från uppskattad personal i offentliga verksamheter till de psykoterapeuter som i årtionden hyrts in för att göra barnutredningar, socionomer som startar eget och bemanningsföretag som fungerar som ”jobbcoacher” åt långtidsarbetslösa.

Därför är det mycket oroande att staden under den nuvarande ledningen tar allt större steg bort från valfrihet och mångfald på socialtjänstens område. I takt med att allt fler privata entreprenörer successivt trängs bort från socialtjänsten minskar den enskildes möjligheter till en bra vård. Människor är olika och därför behövs en mångfald av alternativ, inte minst inom den sociala omsorgen där metodrikedomen ofta är en förutsättning för att lyckas. Det är därför av yttersta vikt att staden fortsätter upphandla olika insatser inom socialtjänsten, och står öppen för privata alternativ.

Motverka drogmissbruk och brottslighet

Missbrukssituation i Stockholm är allvarlig. Antalet tungt missbrukande vuxna växer stadigt. Nyrekryteringen till missbruk ökar också. De missbrukare som är motiverade att bryta sitt missbruk måste snabbt ges rätt insatser. I dag får drogberoende långt ifrån alltid den behandling de har rätt till enligt socialtjänstlagen.

En särskild vårdgaranti för missbrukarvård bör införas. Ingen skall behöva vänta mer än en viss tid på att insatser sätts in. En utredning bör tillsättas med uppdrag att utveckla formerna för en missbruksgaranti.

Många har varit missbrukare under många år och därför måste motivationsarbetet och chanserna till behandling också erbjudas under lång tid. Viktigast är emellertid det förebyggande arbetet och att så tidigt som möjligt hitta de unga missbrukarna, för att snabbt kunna sätta in motåtgärder.

Arbetet mot missbruk måste också intensifieras för att möta nya droger. Ett nytt, och mycket allvarligt fenomen, är missbruket av Kat. Problemet är främst koncentrerat till vissa ytterstadsområden, och är därför fortfarande okänt för många. Något som försvårar kampen mot Katmissbruket är att det krävs mycket stora mängder av drogen för att hanteringen av den skall klassas som grovt brottslig. Det är uppenbart att dagens riktpunkter för straffmätningen – minst 400 kilo för grovt narkotikabrott – förhindrar en effektiv bekämpning av drogen. Stockholm stad bör därför uppvakta regeringen angående en skärpning av narkotikalagstiftningen för Kat.

Det är angeläget att staden anpassar stöd och behandlingar till den enskilde missbrukarens egna förutsättningar. Satsningar på familjerådslag och befintliga nätverk har i många fall visat sig vara framgångsrika och bör alltid prövas.

Inom missbrukarvården skall metodfrågorna ses över. Dokumentation, uppföljning och samarbete kring missbrukare måste professionaliseras. Framgångsrika behandlingsmetoder och vårdinrättningar bör följas upp och kunskapen om dessa spridas. Samverkan mellan staden, landstinget och frivårdsmyndigheten måste förbättras.

Motverka droger bland unga

Ungdomars alkohol- och droganvändning måste motverkas. Drogfria miljöer och en meningsfull fritid är viktigt för att förebygga missbruk. Alkohol och drogundervisning riktad till elever och deras föräldrar måste intensifieras. I områden där stadens drogvaneundersökningar tyder på särskilt högt missbruk bör det göras specialinsatser.

Ett intensivt lokalt arbete behövs för att begränsa ungas tillgänglighet till alkohol. Staden skall ha en kontinuerlig granskning av krogar med utskänkningstillstånd för att förhindra att minderåriga serveras alkohol. Krogar som serverar ungdomar under 18 år och affärer som säljer folköl till minderåriga skall drabbas av snabba och kännbara sanktioner.

Föräldraansvaret

Föräldraansvaret skall betonas hårdare. När skolpersonal, socialsekreterare eller poliser misstänker drogproblem eller andra allvarliga bekymmer skall familjen alltid underrättas och motiveras till samarbete.

Barn och ungdomar som far illa

Samarbetet mellan socialtjänst, förskola, skola och polis måste förbättras. Det skall finnas starka nätverk, ett fungerande civilt samhälle, kring våra unga. Det kräver aktivt föräldraskap, ett levande föreningsliv och en trygg uppväxtmiljö. Unga som lever under svåra sociala omständigheter måste uppmärksammas tidigt. Skolan skall ha en tät samverkan med socialtjänsten.

Skolan har, bland annat genom elevvården, goda möjligheter till tidig upptäckt av missbruk och andra sociala problem. Skolan skall ha skyldighet att underrätta föräldrarna och anmäla till socialtjänsten när det finns en misstanke om drogproblem.

Ungdomsvåld

Antalet ungdomar som begår våldsbrott och grövre egendomsbrott har ökat. Socialtjänst, polis och åklagarmyndighet måste förbättra samarbetet. Våldsbrott som begåtts av ungdomar får aldrig avskrivas på grund av polisbrist, det ger fel signaler till både förövare och offer och försvårar motivationsarbetet med ungdomar och föräldrar. I de fall förövaren gripits bör socialtjänsten inom en vecka träffa förövaren och föräldrarna för att upprätta en handlingsplan för att förhindra upprepad brottslighet. Nätverksmöten, föräldrarådslag och medling skall användas i större utsträckning än vad som sker idag.

Tidsaspekten skall alltid beaktas, om åtgärderna inte ger önskad effekt skall snabbt en ny modell arbetas fram. Föräldrarnas ansvar skall tydliggöras. De föräldrar som aktivt medverkar i behandlingen för sina barn skall förutom vanlig handledning också erbjudas handledning per telefon under kvällar, helger och nätter.

Fysisk verksamhet

Stadsdelsnämnderna har bl.a. ansvar för skötsel och underhåll av parkmark, naturområden och torg samt för barmarks- och vinterväghållning för gator och torg, som staden förvalta exklusive trafikleder.

Städmästertjänster är ett mycket bra initiativ som bör fortsätta att utvecklas. Ambitionen är att Stockholm är skall vara en ren och vacker stad. Såväl Stockholmare som besökande måste känna sig nöjda och trygga med det arbete som utförs inom snöröjning, halkbekämpning och städning. Satsningen på städmästare bör därför fortsätta.

I flera områden av Stockholm finns det stora brister i snöröjningsberedskapen. Snöröjningen och renhållningen i innerstan skall centraliseras.

Det offentliga rummet

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar för att förbättra miljön. Stadsdelsnämnderna bör aktivt verka för en ökad brukarmedverkan i förvaltningen av stadens gemensamma ytor. Genom att ge stockholmare, föreningar, samfälligheter och företag möjlighet att ta del i skötseln av parker, torg och gatumiljöer kan bättre resultat till lägre kostnader uppnås samtidigt som delaktigheten ökas. Stadsdelsnämnderna bör även aktivt samverka med fastighetsägare och näringsliv för att få till stånd extern finansiering av parker och yttre miljöer. Folkpartiet säger nej till kostsamma centrala satsningar på agenda 21-samordnare och nya miljöer till parkskötsel. De stadsdelsnämnder som vill satsa pengar på dessa områden får finansiera det ur den ordinarie driftsbudgeten.

Klotter

Klotter och annan skadegörelse är ett allvarligt samhällsproblem. Det förslummar våra bostadsområden och vår kollektivtrafik. Klottret skall saneras omedelbart. Möjligheten att sanera allt klotter i Stockholm stad inom 24 timmar skall prövas i delar av staden. Stockholm stad skall även införa ett telefonnummer dit man kan ringa och anmäla förekomst av klotter, stadens skall sedan se till att sanering utförs. Arbetet med att förebygga klottret måste intensifieras, bland annat inom socialtjänsten. Kommunala graffitiskolor och -väggar har visat sig vara goda inspirationskällor för ökad skadegörelse och skall därför inte arrangeras. Graffitimålarna måste upphöra med den brottsliga delen av sin verksamhet.

Fastighetsnära källsortering

Stadsdelsnämnderna skall tillsammans med renhållningsnämnden och i samverkan med fastighetsägarna inleda övergången till fastighetsnära källsortering. Hushållens avfall bör källsorteras för att återvinna energi och material. Dagens källsorteringssystem fungerar dåligt och måste storstadsanpassas för att källsorteringen skall kunna fungera effektivt. Kommunen skall ta hand om farligt avfall, men andra aktörer kan ta hand om kartonger, papper och plast. För att inte blockera nya idéer och ny teknik bör Stockholms stad möjliggöra nyetableringar inom sophantering.

Ekonomiskt bistånd – Stockholm jobbar

Stockholms stads mål att halvera antalet personer som är i behov av försörjningsstöd från 1999 till 2004, ser ut att bli allt svårare att nå. Den tidigare så positiva utvecklingen mot ett minskat bidragsberoende avstannade under slutet av 2002 och 2003. För att lyckas nå målet om en halvering av antalet bidragstagare krävs en ny politik, där tilltron till den enskilda människans förmåga att komma ut på arbetsmarknaden sätts i centrum.

En minskning av antalet personer som är beroende av försörjningsstöd innebär att fler får möjlighet att styra över sin ekonomi och sin vardag. En fortsatt minskning av bidragsberoendet är dessutom av närmast avgörande betydelse för stadsdelarnas ekonomi.

Vi vill införa en modell som skiljer på försörjningsstöd till dem som har arbetslöshet som enda orsak till bidragsberoendet, och dem med en komplexare problembild som språksvårigheter, sjukskrivningar och andra sociala problem. Stockholm skall avskaffa socialbidraget i dess nuvarande form för människor som inte har andra problem än att de hamnat utanför arbetsmarknaden. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst som inte framförallt är jobbinriktad, bidrar till att förvärra utanförskapet. En särskild Stockholmsmodell – Stockholm Jobbar – skall införas för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Stockholm Jobbar innebär att den arbetssökande skrivs in vid ett center som fokuserar på jobbsökande och aktiviteter som kan leda till arbete. Där skall den arbetslöse med hjälp av en särskild jobbpeng kunna välja mellan jobbinriktade insatser som utförs av olika auktoriserade aktörer. Redan i dag finns flera exempel på arbetssätt med en likartad inriktning i stadsdelarnas arbete. Skärholmens Jobbcentrum garanterar arbete inom fem dagar till personer som söker socialbidrag enbart av det skälet att de blivit arbetslösa. Ett annat exempel är Stockholm Matchning, som genom samverkan med framför allt bemanningsföretag skräddarsyr utbildningar som hjälper den enskilde ut på arbetsmarknaden.

Jobbpengen skiljer sig från det passiva socialbidraget och pekpinnepolitiken i form av åtgärder genom att erbjuda ett stort mått av valfrihet – när den enskilde tar ansvar. Ersättningen till den som deltar i Stockholm Jobbar skall ligga något högre än socialbidraget. Detta för att markera att det är skillnad på att aktivt arbeta för att förändra sin livssituation och att inte göra det. Reformen kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Också för de människor som står längre från arbetsmarknaden på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl behövs betydligt en aktivare socialtjänst. En jämförelse mellan stadsdelarna visar i dag tydligt att aktiva insatser och tydliga krav har mycket stor betydelse i arbetet med att hjälpa människor gå från bidrag till jobb. På Skärholmens Jobbcentrum arbetar man efter filosofin att alla människor faktiskt har en möjlighet att få ett arbete, bara viljan och

tron är tillräckligt stark. Något som också givit resultat i form av en kraftig minskning av antalet bidragsberoende de senaste åren. Staden bör uppmuntra ett liknande arbetssätt i övriga stadsdelar.

I de fall det finns medicinska skäl till bidragsberoendet bör man göra en utredning för att se om personen borde ha en annan stödform, som sjukbidrag eller sjukpension.

För att öka arbetet med att hjälpa personer som i dag har större hinder för att komma ut på arbetsmarknaden, vill vi föra över en del medel från försörjningsstöd till arbetsmarknadsåtgärder.

Reformen Stockholm Jobbar kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för stadsdelsnämnderna godkänns.
2. Kvalitetssatsningar inom kommunens kärnområden; förskola, skola, äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade skall prioriteras.
3. Staden ska skapa förutsättningar för att ge alla så stor valfrihet som möjligt. Den enskildes valmöjligheter och information om dessa möjligheter skall väsentligt öka inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, förskola och skola.
4. Invånarna i Stockholm skall erbjudas att välja utförare inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, skola och förskola.
5. Ett rekommenderat maxtak för barngrupperna i förskolan skall införas.
6. Ett systemet med förskolepeng, dvs en öronmärkt andel av schablonen som går direkt till den enskilda förskolan, skall vara slutgiltigt infört fr.o.m. 1 januari 2004.
7. Kommunfullmäktige uttalar att lika villkor skall gälla mellan kommunala och fristående förskolor.
8. Pengar till skolbarnsomsorgen skall öronmärkas till verksamheten och gå direkt till skolenheten.
9. Staden skall tillse att varje grundskola skall ha tydliga åtaganden för trygghet vilka även skall utgöra en kvalitetsgaranti för elever och föräldrar.
10. Grundskolan lyfts ut ur stadsdelsnämndernas ansvarsområde.
11. Intagningstester till profilklasserna i matematik och naturvetenskap skall kunna införas om skolorna så önskar.
12. Grundskolorna i Stockholms stad skall i enlighet med grundskoleförordningen skriftligen erbjuda föräldrarna skriftliga omdömen.

13. Alla pengar i skolschablonen som inte är lokalschablon, administration eller rektors lön skall gå direkt till skolan.
14. Schabloner för modersmål, flyktingelever och svenska som andraspråk skall öronmärkas för undervisning.
15. Stockholms stad skall verka för att höja läraryrkets status genom högre lärarlöner.
16. Uppdra åt SLK att fortsätta utredningen och genomförandet av valfrihet med äldreomsorgspeng i hela äldreomsorgen.
17. Staden skall uppvakta regeringen med krav på att fler utbildningsplatser för sjuksköterskor inrättas snarast för att klara de framtida behoven.
18. Staden bör utarbeta ett program för demensvården i staden, där såväl den drabbade själv som dennes anhörigas situation belyses.
19. SLK ges i uppdrag att utreda och snarast möjligt påbörja omvandlingen av tomma servicehus till seniorboenden.
20. Införa en övergripande trygghetsgaranti i samverkan med landstinget som garanterar äldre en god äldreomsorg efter avslutad sjukhusvård.
21. Uppdra åt SLK att fortsätta utredningen och genomförandet av ett pengssystem inom de särskilda boendeformerna för funktionshindrade.
22. Staden skall uppvakta regeringen för att få till stånd en lagstiftning som tydliggör psykiskt funktionshindrades rättigheter.
23. Stadens syninstruktörer skall samlas i en central enhet för att kunna garantera denna viktiga service i hela staden.
24. Socialarbetet skall i större utsträckning ske fältförlagt och med mer flexibla arbetstidslösningar.
25. Nämnderna skall fortsätta upphandlingar inom individ- och familjeomsorg, exempelvis adoptionsutredningar, skuldrådgivning och arbete mot missbruk.
26. Kommunfullmäktige uttalar att kommunala graffitiskolor och -väggar har visat sig vara goda inspirationskällor för ökad skadegörelse och skall därför inte arrangeras.
27. Ansvaret för snöröjningen och renhållningen i innerstan övertas av gatu- och fastighetsnämnden.
28. Gatu- och fastighetsnämnden skall upprätta beredskapsplaner för extremt kraftiga snöfall.
29. En jobbgaranti skall införas i hela Stockholm, där alla som i dag är socialbidragsberoende ges en snabb individuell bedömning och, i de fall där det är arbetsbrist som är orsaken till socialbidragsberoendet, garanteras arbete inom fem dagar.
30. Nämnderna skall prioritera arbetet med att nå stadens målsättning om att kraftigt minska socialbidragsberoendet.

31. Staden skall intensifiera samarbetet med näringsliv och bemanningsföretag för att komma till rätta med långtidsarbetslösheten.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

NÄRINGSLIVSNÄMNDEN

- Goda villkor för näringslivet – inte skattefinansierade jippon
- Lägg ner S:t Petersburgskontoret
- Rädda Bromma Flygplats
- Näringslivsnämnden förs in under kommunstyrelsen

Näringslivsnämndens främsta uppdrag är att vara remissinstans till övriga beslut som fattas i Stockholms stad. Ett ärende som har påverkan på näringslivet skall inte fattas utan att en konsekvensanalys för företagare har genomförts. Detta är mycket viktigare för näringslivet än skattefinansierade jippon.

Stockholm måste bli en attraktiv plats för näringslivet. Vår huvudstad skall bli ett självklart alternativ för företag att etablera sina huvudkontor i. Redan nu finns många konkurrensfördelar inom områden som telekommunikationer, datormognad och språkkunskaper. Men mycket kan förbättras. Många av de beslut som skulle ha positiv inverkan för näringslivet kan inte fattas av staden. Frågor som rör beskattning, arbetsgivaravgifter, sjukförsäkringsbestämmelser, karrendagar etc. är beslut som fattas av regering och riksdag. Men folkpartiet vill dock verka för att de beslut som kan fattas på kommunal nivå för att förbättra företagsklimatet skall fattas. Exempelvis vill vi avveckla de kommunala företagen. Idag konkurrerar många av dessa med näringslivet. Den främsta orsaken till att införa pengmodellen är att medborgaren får ökade valfrihet, men det medför också att nya marknader skapas för entreprenörer.

Ett hinder för näringslivets utveckling är trafiksituationen. Därför måste en kringfartsled runt Stockholm byggas. Istället för detta kommer nu biltullar att införas, något som knappast inte främjar näringsklimatet i staden. Dessa avgifter kommer, bland många andra negativa effekter, leda till att företag söker sig från Stockholm.

Ett bra företagsklimat förutsätter även goda kommunikationer. Därför är det angeläget att ha en citynära flygplats. Bromma flygplats skall således även finnas kvar efter år 2011.

Precis som för många andra är bostadsbristen i Stockholm också ett hinder för näringslivets utveckling. Många företag har problem att rekrytera eftersom de tilltänkta anställda inte kan finna någonstans att bo. Att öka bostadsbyggandet är därför en viktig åtgärd också ur ett företagsperspektiv.

Marknadsföring av Stockholm som en besöksort är i huvudsak en uppgift för turistnäringen, inte en fråga för Stockholms stads skattebetalare.

Det är knappast en kommunal angelägenhet att bedriva representationskontor ute i världen. Bidragen till S:t Petersburgskontoret bör således upphöra.

Det behövs ett samlat och övergripande ansvar för stadens näringslivspolitiska frågor och därför bör ansvaret flyttas över till kommunstyrelsen.

Nollbyråkratiutredning

Politiken kan inte skapa nya jobb. Men det är stor skillnad på en politik som skapar förutsättningar för nya jobb och en politik som bara leder till stagnation och arbetslöshet. Stockholm behöver idag alla nya jobb vi kan få. Ett sätt att underlätta detta är att underlätta för fler att starta eget. Nya företag skapar tillväxt och jobb. För att hjälpa dagens företag vill folkpartiet avskaffa många av de onödiga regler och den byråkrati som ligger som en black om foten för företagare. Vi föreslår därför en Nollbyråkratiutredning där staden tillammans med företagare ser över hur regelverk kan förbättras i företagervänlig riktning.

Stockholmsbutiken

Det måste dessutom bli lättare att starta företag. Folkpartiet föreslår att stadens näringslivsverksamhet i huvudsak inriktas på att guida blivande företagare genom kommunens regelverk. Målet är att den som vill starta företag enbart skall behöva ha kontakt med en person i staden, som sedan kan medverka till de tillstånd som behövs.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Näringslivsnämnden godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att lägga ner S:t Petersburgskontoret.
3. Kommunfullmäktige beslutar att tillsätta en Nollbyråkratiutredning där staden tillammans med företagare ser över hur regelverk kan förbättras i företagervänlig riktning.
4. Kommunfullmäktige beslutar att ansvaret för stadens näringslivspolitiska frågor flyttas över från Näringslivsnämnden till kommunstyrelsen.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

STOCKHOLM STADSHUS AB

Sälj följande bolag:

- AB Stokab
- stadens innehav i Mässfastigheter i Stockholm AB
- AB Stockholm Globe Arena
- Stockholm Globe Arena Fastigheter AB
- Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- Parkab övervakning AB
- Stockholmshem

Rensa i bolagsdjungeln

Stockholms kommunala bolagssektor har expanderat under de senaste decennierna. Det innebär att en betydande del av stadens verksamhet sker i bolagsform och att bolagen förvaltar en betydande del av stadens samlade förmögenhet.

Antalet bolag i stadens ägo är ett uttryck för en syn att kommunala bolag är någonting bra och att verksamheter sköts bättre i bolagsform än i förvaltningsform. Det ger också uttryck för att en verksamhet som redan finns på en väl fungerande marknad blir bättre om den drivs via ett kommunalt bolag.

Folkpartiet menar att det finns flera starka skäl till varför kommuner inte ska ägna sig åt att äga kommunala bolag.

Ett grundläggande krav som ställs i kommunallagen är att staden enbart ska ägna sig åt verksamheter som inte strider mot den kommunala kompetensen. Trots detta ägnar många kommunala företag sig åt verksamhet som konkurrerar med privata företag inom kommunen. Det leder till att utrymmet för privata företag, i synnerhet småföretag, beskärs.

När staden ägnar sig åt näringsverksamhet innebär det också att stockholmarna tvingas ta affärsmässiga risker. Men vi menar att kommuner ska inte bedriva spekulativ verksamhet med skattebetalarnas pengar. Aktiebolag finns i svensk lagstiftning som ett instrument för att hantera riskkapital på en kommersiell marknad. Kommuner har andra arbetsuppgifter. Det är principiellt förkastligt att skattepengar äventyras i kommersiella projekt. Eventuella förluster i den kommunala företagsamheten medför också ökade utgifter för stockholmarna.

Den kommunala bolagsformen för offentlig skattefinansierad verksamhet innebär dessutom att de demokratiska kraven på insyn och möjlighet till rättslig prövning åsidosätts. Kommunal verksamhet genom kommunala företag innebär därmed ett åsidosättande av demokratiska rättigheter. Insynen i verksamheten begränsas kraftigt och den demokratiska rätten att överklaga beslut upphävs.

Försäljningen av Birka energi under förra mandatperioden var ett mycket viktigt beslut för att minska den kommunala affärsverksamheten. Även försälj-

ningen av MFO var principiellt viktigt eftersom staden inte ska driva verksamheter i konkurrens med det privata näringslivet. Men mycket återstår.

Det finns såldes starka skäl för att rensa ut i Stockholm stads bolagsdjungel. Staden bör omedelbart verka för en försäljning av AB Stokab, stadens innehav i Mässfastigheter i Stockholm AB, AB Stockholm Globe Arena, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, Centrum Kompaniet i Stockholm AB, Parkab övervakning AB samt Stockholmshem.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Koncernen Stockholm Stadshus AB godkänns.
2. Fullmäktige beslutar att sälja AB Stokab, stadens innehav i Mässfastigheter i Stockholm AB, AB Stockholm Globe Arena, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, Centrum Kompaniet i Stockholm AB, Parkab övervakning AB samt Stockholmshem.

STADSBYGGNADS OCH MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

- Bygg mer och bygg på höjden
- Förenkla planprocessen
- Korta handläggningstiderna
- Nytt bostadsområde i Värtan

Att Stockholm är en av världens vackraste huvudstäder, kanske rent av den vackraste, är en devis som upprepats så ofta att vi tar den för självklar. Men stadens skönhet är resultatet av generationers ansträngningar, med ett fantastiskt landskap som grund. Nämnden måste förvalta och utveckla detta arv, samtidigt som den tillåter och bejakar ett kraftigt ökat bostadsbyggande.

En av stadens viktigaste uppgifter är att kunna tillgodose de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Under de närmaste trettio åren förväntas Stockholm stad växa med 150.000 invånare och Stockholmsregionen med 600.000 invånare. Det ställer krav på att skapa förutsättningar för nya bostäder, arbetsplatser, vägar, spår och flygplatser. Stockholmsregionen behöver satsningar inom alla dessa områden för att återigen kunna fungera som tillväxtmotor för Sverige. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att öka välbefindandet och uppnå målet om ett långsiktigt hållbart samhälle.

Idag lägger byråkrati och politisk klåfingrighet hinder i vägen för bostadsbyggandet. Buller- och miljönormer, anpassade efter småstäder, förhindrar bostadsbyggandet i Stockholm. Samtidigt kommer berättigade krav på god resurshushållning och god miljö ofta in för sent i planprocessen.

Vi föreslår Stadsbyggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden slå samman till en ny nämnd, Stadsbyggnads- och miljönämnden. Det innebär att staden renodlar och samlar sitt myndighetsansvar för dessa frågor i en nämnd. Sammanslagningen innebär kortare handläggningstider, förenklade kontaktmöjligheter för invånare och lägre kostnader. Miljöaspekter kan komma in tidigare i planeringsskedet.

Mer Stockholm

Bristen på bostäder är ett av de största hoten mot Stockholms framtid. Vad innebär det för en storstad att inflyttning omöjliggörs? Vad händer när Stockholm i praktiken hindras från att fortsätta växa? Staden är beroende av att växande företag kan rekrytera arbetskraft utifrån, att nya människor kan flytta hit för att pröva lyckan och att det finns flexibilitet i boendet. Bostadsbristen måste sättas in i ett större perspektiv. Effekten av bostadsbristen är ett stagnerade företagsklimat och att staden går miste om nya människor och deras idéer. För att lösa bostadsbristen krävs att stat och kommun samverkar. Staten genom minskade skatter på byggande och kommunen genom ett högt eget byggande och genom snabba planprocesser och förberedda planer.

Det är viktigt med en hög exploateringsgrad för att nya och gamla områden skall utnyttjas så effektivt som möjligt. Detta innebär bebyggelse på befintliga hus samt inredning av vindar i redan exploaterade områden och hög, tät bebyggelse i nya områden. En hög exploateringsgrad pressar dessutom priserna och gör att fler kan efterfråga nya bostäder.

Kontoret måste särskilt arbeta med att minska tiden för utredningar och ligga långt framme i planeringen. Det är därför viktigt att planarbete prioriteras på det nya stadsbyggnads- och miljökontoret.

Planprocessen måste effektiviseras så att intresserade byggföretag snabbt kan komma igång att producera bostäder. Genom en förenkling av plan- och bygglagens praktiska tillämpning så kan en ytterligare ökning av bostadsplaneringen komma till stånd. Planprocessen skall förenklas, gärna i samarbete med byggföretag och entreprenörer. Idag kan ett beslut om nybyggnation överklagas upp till fyra gånger, detta borde minska till två överklagandemöjligheter. Nämndens och kontorets ambition skall vara att ge Stockholm bättre möjlighet att växa.

Det ökade bostadsbyggandet kan dels ske förtätning av befintliga områden, dels genom att nya stadsdelar byggs. Lämpliga utbyggnadsområden är bl a Liljeholmen, Norra station, Värtan-Frihamnen, Gullmarsplan, Älvsjö Centrum och Beckomberga. Värta-området kan bli ett nytt spännande tillskott till Stockholms utveckling. Här kan byggas höga hus i kvartersstruktur och ge Stockholm ett betydande tillskott av bostäder, service och arbetsplatser. Uppemot 25 000 nya bostäder kan byggas här.

Stockholm är en vacker stad med en unik karaktär. Det är attraktivt att bo i dess kärna. Folkpartiet vill öka andelen bostäder innanför tullarna. Ett sätt är att förtäta bebyggelsen, ett annat är att bygga också mycket höga hus i innerstan. Höga hus bör placeras på ett sådant sätt att man undviker problem som vindar eller skugga. Höga hus kan bland annat byggas i city samt i ett nytt område i Värtan.

Attraktiv ytterstad

Ytterstaden bör få del av stadens växande ambitioner att skapa attraktiva stadsmiljöer – ambitioner som kanske mest syns i innerstaden. Klok planering kan tillföra förorterna kvaliteter och bidra till att bryta innerstadsfixeringen. I Liljeholmen byggs en ny stadsdel, med det mesta av stadskärnans utbud, men med ny spännande arkitektur etc. Men även i våra klassiska s k ABC-städer, Vällingby och Farsta, finns stora möjligheter att bygga stad i klassisk mening, med en blandning av kommers och kultur och med många nya attraktiva bostäder. Tillsammans med Kista och Skärholmen-Kungens kurva kan de bli nya kärnor utanför den gamla kärnan. Miljöer av annat slag än innanför tullarna och kanske just därför så spännande.

Stadens satsning på kluster bör fortsätta. Kista är kanske det mest lyckande exemplet där en mängd IT-företag finns på samma ställe, vilket gynnar utvecklingen för alla. På Norra Station planeras ett bio-medicinskt centrum och i Värtan finns ett kluster för media och underhållning.

Staden bör verka för att Liljeholmen blir ett centrum för kultur, design, mode och musik. I området finns redan Stockholms Modecenter och kulturinstitutionerna Färgfabriken och skulpturens Hus. Svensk design, musik och mode har alla haft stora internationella framgångar och skulle kunna stödjas genom en klusterbildning.

Värna och förnya Stockholm

Stadens vattenytor måste värnas, och där så är möjligt, återställas. T ex bör Munkbroleden grävas upp för att återge Riddarholmskanalen kontakt med Söderström. Längs Stadsgården kan ett unikt stråk skapas, med en av stadens vackraste utsikter. I och intill det gamla tullhuset bör det bli plats för hotell och restauranger, gärna kombinerat med konst och kultur som allt sammans kan ge nytt liv åt dagens trista och bitvis otrygga kaj. På Söders södra sida måste planeringen för en bro över Hammarbykanalen genast återupptas för att knyta samman sjöstaden och innerstaden och ge söderborna kontakt med Nackareservatet.

Vid sidan av de öppna vattnen hör den karaktäristiska silhuetten till Stockholm särdrag. Det måste dock vara möjligt att bygga högt även i vår tid. En förutsättning är att nya höga hus utformas och placeras med samma eftertanke som flertalet andra höga byggnader i staden, som ofta utgör fondmotiv eller markeringar av centrpunkter, brofästen, tullar etc. I arkitekturen bör det moderna bejakas för att låta Stockholms modernitet återspegla sig i dess byggnadskonst – så som i regel alltid skett genom historien.

Anpassning av bostäder

Bostadsanpassningsbidrag ges till funktionshindrade för att de skall kunna anpassa sin bostad med hänsyn till sina funktionshinder. Att dessa människor kan bo kvar hemma ökar livskvaliteten. Det minska även behovet av biståndsinsatser från stadsdelsnämnderna.

Bostadsanpassning skall ske inom tre månader. För att kunna uppnå detta måste den existerande kön arbetas bort. Medel för detta har avsatts i stadens bokslut 2002 och fördelas i samband med avstämning av budget 2004 med anledning av nämndernas budget/verksamhetsplan. Nämnden ansvarar för genomförandet.

Ett långsiktigt hållbart Stockholm

Miljö- och hälsoskyddsdelen av Stadsbyggnads- och miljönämnden har som huvuduppgift att fullgöra myndighetsutövning. I detta arbete utgör miljöbalken, miljöprogram och stadens strategi för kvalitet och miljöledning viktiga utgångspunkter. Punktlighetsmål för myndighetsarbetet skall utvecklas. Möjliga effektiviseringar och samordningar till följd av miljöbalken skall beaktas och tas tillvara i utvecklingsarbetet, t ex skall nämnden utveckla egenkontrollprogram inom olika områden.

Arbetet med livsmedelskontroll är ett prioriterat område. I övrigt bör arbetet inriktas på att se till att gällande lagstiftning och regelverk följs. Folkpartiet anser inte att större krav skall ställas på stockholmarna än på invånarna i övriga landet.

Markföroreningar

I staden finns stora mark- och segmentområden, som är förorenade. Ett omfattande inventeringsarbete har bedrivits under flera år för att kartlägga och generera kunskap om stadens markföroreningar och för att undvika miljö- och hälsoskyddsproblem i framtiden. Här behövs omfattande statligt stöd till staden för saneringsåtgärder.

Miljö i staden

En av stadens viktigaste uppgifter är att kunna tillgodose alla de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Det ställer krav på en god miljö i kombination med goda ekonomiska och sociala möjligheter samt kräver goda kommunikationer av olika slag; kollektiva färdmedel, vägar för bil och busstrafik, samt flyg-, båt- och järnvägsförbindelser av hög kvalitet. Att tillgodose dessa behov i ett sammanhang är en nödvändighet för stadens och regionens utveckling. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att åtgärder som förbättrar situationen. Stadens parker och naturområden är stadens lungor. De måste hållas i gott skick och fredas från bebyggelse.

De organisationsförändringar inom stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen som krävs för att slå ihop organisationerna måste tas ur befintlig ram, det samma gäller de förändringar som krävs för ett ökat bostadsbyggande.

Det finns ingen anledning att driva ett kommunalt Utrednings- och statistikkontor. Statistiktjänster lämpar sig väl för upphandling och staden upphandlar redan idag statistiktjänster. Därför bör Utrednings- och statistikkontoret säljas.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stadsbyggnads och Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att slå ihop Stadsbyggnadsnämnden och Miljö- och Hälsoskyddsnämnden.
3. Kommunfullmäktige beslutar att sälja Utbildnings- och statistikkontoret.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

IDROTTSNÄMNDEN

- Satsa på traditionella tjejidrotter
- Öka tillgängligheten i stadens idrottsanläggningar

Idrotten är en av våra största folkrörelser. Nästan 300 000 stockholmare är medlem i en eller flera idrottsföreningar.

Larmrapporter visar att den fysiska aktiviteten bland barn och ungdomar går ner och att problemen med vikt och hälsa ökar. Därför är det viktigt att staden satsar på idrotten både i form av nya idrottsanläggningar och satsningar på friskvård. Även skolornas gymnastiksalar skall vara tillgängliga för föreningslivet.

Vi skall fortsätta att prioritera breddidrotten och barn och ungdomars idrottande. En speciell satsning skall göras på traditionella tjejidrotter. Det är viktigt att investeringar och stöd till idrotten fördelas lika mellan tjejer och killar.

Tillgängligheten måste öka i stadens idrottsanläggningar för att ge främst funktionshindrade barn och ungdomar möjlighet att utöva idrott. Vid planering av nya bostadsområden är det viktigt att se till att avsätta mark för idrottsytor.

Stadens satsningar på speciella idrottsklasser i grund- och gymnasieskolan, till exempel fotbollsklasserna i Skärholmen, skall fortsätta.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Idrottsnämnden godkänns.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB

- Sälj Stockholm Globe Arena

Bolaget är uppdelat i två delar, en evenemangsdela och en fastighetsdel. Bolaget äger, driver, förvaltar och marknadsför Globen, Hovet, Annexet och Söderstadion. Det är inte en kommunal angelägenhet att driva dessa anläggningar. Därför skall bolaget säljas.

Försäljning av kommunala bolag innebär att tid och kraft bättre kan ägnas åt de frågor som en kommun verkligen måste ägna sig åt. Dessutom frigör försäljningarna resurser som kan användas till viktiga investeringar, t ex utbyggnaden av äldreomsorgen och nya skolor.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stockholm Globe Arena AB godkänns.

GATU- OCH FASTIGHETSNÄMNDEN OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN

- Nej till trängselavgifter
- Bygg Ringen runt stan
- Bygg klart Klarastrandsleden
- Satsa på kollektivtrafik
- Bygg fler bostäder

Stockholm – stad i negativ spiral

Stockholm befinner sig i en nedåtgående spiral. Lågkonjunkturen slår hårt mot staden och hela regionen. Folkpartiet har varnat för att skattechock, bristfälliga statliga investeringar och utjämningskatter kommer att skada Stockholm stad. Tyvärr har vi fått rätt. I detta läge har majoriteten beslutat sig för att ytterligare öka pålagorna på de redan pressade medborgarna. En vägskatt införs i form av biltullar. Intäkterna går till staten, vilket fortsätter att dränera Stockholmregionen på pengar. Detta leder till ytterligare minskad köpkraft i Stockholm och resultatet blir en stagnerade tillväxt och en lång och tuff uppförsbacke till en fjärran högkonjunktur. Bostadsbristen är utbredd. Det finns extra stora faror med bostadsbrist under en lågkonjunktur eftersom det innebär att startsträckan när ekonomin förbättras blir längre. Företagen kommer få svårare att rekrytera ny arbetskraft. Tillväxten kommer drabbas. Bostadsbristen måste därför tas på största allvar. En av nämndens viktigaste uppgifter under mandatperioden blir att dels lösa dagens bostadsbrist, dels att förenkla för nybyggande att komma igång när konjunkturen återigen vänder uppåt.

Stadens ekonomiska läge är mycket ansträngt. Därför måste vi göra allt för att hitta besparingar inom administration och politik. Renhållningsnämnden bör därför slås ihop med gatu- och fastighetsnämnden för att maximalt kunna utnyttja de administrativa resurserna.

Nej till biltullar

Vänstern har bestämt sig. Genom att omöjliggöra för ekonomiskt svaga grupper att använda bilen i Stockholm skall de som har råd kunna ta sig fram snabbt och lätt. Från folkpartiets sida ser vi istället en annan lösning. En ringled runt Stockholm skulle inte enbart innebära att det finns en väg runt, istället för genom, staden. Dessutom skulle infartstrafiken kunna spridas till fler ställen och köerna kortas. Folkpartiet lovade i valet att inte införa biltullar. Detta gjorde även socialdemokraterna, men i förhandlingarna efter valet har sådana löften vägt lätt. Detta är ett demokratiskt problem. Att den namninsamling som krävde folkomröstning om biltullar negligerades gör inte detta problem mindre. Tvärtom. Även det sett på vilket ärendet forcerats fram, utan möjlighet till en seriös beredning från berörda nämnder och förvaltningar, är upprörande.

Om medborgarna känner att partier lurar dem genom att säga en sak före valdagen för att sedan göra en snabb kovändning, drabbar detta alla partier och i förlängningen trovärdigheten för hela vårt politiska system. Stockholms kom-

munfullmäktige består till en överväldigande majoritet av företrädare för partier som i valet sade nej till biltullar. Stockholmarna har rätt att lita på att de politiker som valts gör det de lovat. Annars måste medborgarna få en andra chans. Folkpartiet kräver därför en folkomröstning innan några försök med biltullar inleds.

Bygg ringleden

En fungerande storstad kräver ett fungerande trafiksystem - för såväl bil- som kollektivtrafik - det saknar Stockholm idag. Den akuta trafikinfarkten syns tydligast längs infarterna och i innerstaden. För att avlasta innerstaden måste den sedan 40 år planerade ringleden runt staden äntligen fullbordas.

Under den förra mandatperioden fattades beslut om Norra länken. Detta var en betydelsefull pusselbit i byggandet av ringleden. Det är nu viktigt att fatta beslut om de övriga delarna så att byggandet inte tappar fart. Under mandatperioden är det därför betydelsefullt att ett beslut om Förbifart Stockholm kan tas.

Klarastrandsleden

Den halvkla Klarastrandsleden måste byggas färdig, i två plan för att skona vattenspegeln. På detta sätt skulle gator som Sveavägen, Torsgatan och S:t Eriksgatan avlastas från genomfartstrafik och köerna längs Klara sjö och på Centralbron skulle lätta. Förutom förbättrad miljö i Gamla stan och andra delar av innerstaden, innebär en färdigbyggd Klarastrandsled att redan gjorda investeringar utnyttjas bättre. Att bygga färdigt halvfärdiga vägar är billigare än att bygga nya.

Centralbron

På sikt bör den monstruösa Centralbron rivas och ersättas av en tunnel. Den lika brutala och från början provisoriska Strömbro skulle dock kunna rivas redan idag. Dagens mycket begränsade trafik genom Gamla stan kan ledas över Norrbro och Vasabron.

Satsa på kollektivtrafik

Kollektivtrafikens konkurrenskraft måste stärkas genom nya satsningar. Tvärbanans succé visar vägen och dess utbyggnad i norr måste påskyndas så som skett i söder till Hammarby Sjöstad och Slussen.

Moderna spårvagnar är bekväma, snabba och kapacitetsstarka, det är dags att dra nytta av det även i innerstaden. Kollektivfilerna längs Strandvägen är idag bland de få fungerande – ingen parkerar på spåren. Att förlänga Djurgårdslinjen till Centralen genom city vore ett sätt att testa vinsterna med ett nytt spårvägsnät. Även här kan man dra nytta av redan gjorda investeringar, hela 2/3 av linjen är redan klar. Även möjlighet till kollektivtrafik på vattnet ska beaktas som en lösning på trafikproblemen i Stockholm.

Stockholms målmedvetna satsning på att bli en cykelvänlig storstad skall fortsätta. Cykelvägnätets felande länkar måste åtgärdas, både i inner- och ytterstan,

och verkligt kniviga platser som Tegelbacken-Vasagatan bör förbättras ytterligare. När cyklisten nått fram bör hon givetvis mötas av fler låsbara cykelställ.

I Vasastaden har stora resurser satsats på att göra centrala platser som Odenplan och S:t Eriksplan mer anpassade till gångtrafiken. Liknande initiativ bör tas i andra stadsdelar. T ex är en översyn av Fridhemsplan angelägen för att ge Kungsholmen en samlingspunkt. På Söder måste den sedan ett decennium beslutade gågatan i Götgatsbacken snart bli verklighet.

Fungerande parkering

Målet med stadens parkeringspolitik är en fungerande parkering, byggd på justa principer - med framkomligheten som främsta mål, aldrig den kommunala ekonomin. Folkpartiet motsätter sig därför de kraftfulla höjningar av avgiften för boendeparkering och felparkering som aviserats.

Den snabbt minskande respekten för handikapplatser, lastzoner, övergångsställen och gathörn, samt den ökande dubbelparkeringen, måste mötas med effektivare och bättre styrd övervakning. Staden måste se till att underlätta bilparkering genom att öka antalet parkeringsplatser. Parkeringsvakterna är inte en del av den kommunala kärnverksamheten och är en tjänst som lämpar sig mycket väl att upphandla för att uppnå största möjliga effektivitet och kostnadsmedvetenhet. Vi motsätter oss att man återigen bygger upp en kommunal organisation för detta.

Snöröjning och renhållning

Snöröjningen och renhållningen måste förbättras. Ansvaret för snöröjningen och renhållningen i innerstan bör därför tas över av gatu- och fastighetsnämnden. Denna verksamhet är väl lämpad för entreprenader och vi motsätter oss ambitionerna att återigen bygga upp kommunala driftsverksamheter på dessa områden.

Stockholms bostäder

Trots ett stort byggande de senaste åren står fortfarande tiotusentals människor i bostadskö. Det är inte rimligt att människor skall behöva tacka nej till jobb, eller utbildning, för att de inte kan hitta någonstans att bo. Det finns en stor fara med att befinna sig i en lågkonjunktur, som idag, med bostadsbrist. När det ekonomiska läget vänder kommer det inte finnas möjlighet för företag att rekrytera arbetskraft från övriga landet. Stockholm kommer därmed att gå miste om driftiga människor och deras kompetens. Stockholm stad skall därför fortsätta med ett kraftfullt byggande, men det behövs också nya grepp. Bygg högre, korta handläggningstiden, bjud in utländska byggherrar, låt de kommunala bolagen bygga. Men vi måste också våga ta strid mot lokala opinioner och de som tycker att Stockholm inte skall växa mer. Stockholm skall åter bli en populär storstad dit människor vill och kan flytta.

Blandade upplåtelseformer är en förutsättning för minskad segregation. I åtskilliga områden är allmännyttans dominans en av orsakerna till områdenas problem. Hyresgäster i kommunala bostadsbolag skall därför ha rätt att friköpa sina lägenheter. Större ansträngningar bör göras för att få till stånd ombildning-

ar av hyresrätter till bostadsrätter i områden där hyresrätter dominerar. Därigenom ökar inflytandet över det egna boendet och boendemiljön, de sociala nätverken förbättras och områdena stabiliseras. Den sociala integrationen ökar med blandade boendeformer och ett större enskilt ägande av bostäder breddar och ökar också sparandet i Sverige, vilket i sig är angeläget.

Bo hur du vill

Stockholm måste öka sitt bostadsbyggande. Dels för att de som idag står utanför bostadsmarknaden skall få en rimlig chans att komma in, men också för att skapa möjligheter till framtida tillväxt. Målsättningen ska vara att utrota bostadsbristen i Stockholm. Det kan dels ske genom förtätning av befintliga områden, dels genom att nya stadsdelar byggs. En av nämndens viktigaste uppgifter blir därför att förbättra möjligheterna för nybyggande i staden.

Det bör finnas en mångfald i boendet, såväl vad gäller kostnad och standard som upplåtelseform för att öka valfriheten och möjligheten att bo på olika vis under livet, i takt med att privatekonomi och prioriteringar förändras. För att minska bostadssegregationen bör staden stimulera blandade upplåtelseformer, en satsning på utsatta förorter, magnetskolor, förbättrade kommunikationer och en ökad service och fler arbetsplatser i bostadsområdena.

Högre hus

Stockholm är en vacker stad med en unik karaktär. Det är attraktivt att bo i dess kärna. Folkpartiet liberalerna vill öka andelen bostäder innanför tullarna. Ett sätt är att förtäta bebyggelsen, ett annat är att bygga också mycket höga hus i innerstan. Stockholm är en storstad på väg att bli en världsstad. Då måste vi våga bygga höga hus. I den befintliga stenstaden innanför tullarna ska man dock vara försiktig med att ändra stadens karaktär.

Nya stadsdelar i Stockholm som passa för högre bebyggelse är till exempel Nordvästra Kungsholmen, Norra Stationsområdet, Liljeholmen/Årsta, Värtan samt de sista etapperna i Hammarby Sjöstad. Idag planläggs ofta hus i 6-8 våningar. Vi vill istället se en planläggning för 15-20 våningar. Fler skulle dessutom då kunna njuta av attraktiva lägenheter med sjöutsikt.

Värna hyresrätten

Hyresrätten är en boendeform som ska värnas. I dag byggs för få hyresrätter, eftersom det råder osäkerhet om byggherrarna kan räkna hem kalkylen. Det är angeläget att utveckla bruksvärdessystemet så att det blir lönsamt att bygga nya hyresrätter. För att skapa incitament för byggande av hyresrätter måste hyrorna få återspegla utbud och efterfrågan i större utsträckning.

Systemet för hyressättning måste moderniseras. Lägesfaktorn i bruksvärdessystemet måste ges ökad betydelse. Utvecklingen med högre hyreshöjningar i attraktiva lägen och längre eller inga alls i mindre attraktiva lägen bör fortsätta. Staden bör ta initiativ för att medverka till att den s k trepartsöverenskommelsen mellan hyresgästföreningen, fastighetsägarna och SABO genomförs. De

allmännyttiga bolagen bör genom till exempel arkitekt- och idétävlingar försöka finna nya lösningar för hyresrättsbyggande.

Av bostadssociala skäl behövs det kommunalt ägda bostäder. Kommunen behöver dock inte vara en så dominerande ägare av Stockholms bostadsfastigheter som i dag. Därför skall kommunstyrelsen snarast utreda möjligheten att sälja Stockholmshem, ett av Stockholms tre kommunala bostadsbolag.

Låt de allmännyttiga bostadsbolagen bygga

I dag byggs för få hyresrätter. Det är viktigt för rörligheten och mångfalden på bostadsmarknaden att det byggs både hyres- och bostadsrätter. Därför ska de kommunala bostadsbolagen öka sin nybyggnation av hyresrätter. Målet är en nyproduktion på 2000 bostäder per år.

Folkpartiet vill sälja ett av stadens tre kommunala fastighetsbolag, Stockholmshem. Så länge de är kommunala måste de dock bidra till nybyggnation på samma sätt som privata fastighetsföretag.

Snabbare beslut

Ett problem är den tid det tar från politiskt byggbeslut till inflyttningsklar lägenhet. Såväl plan- och bygglagen som den kommunala hanteringen bör ses över i syfte att minska krångel och byråkrati och korta byggtiderna. Det måste vara möjligt att snabba på handläggningstiderna utan att det medborgerliga inflytandet tar stryk. I Stockholm får vi allt för ofta vänta allt för länge på att ny efterfrågade hus skall stå klara. Idag kan ett beslut om nybyggnation överklagas upp till fyra gånger, detta borde minska till två överklagandemöjligheter.

Staden skall verka för att ägarlägenheter och s k tredimensionell fastighetsbildning äntligen skall bli verklighet. Fler människor skulle ha möjlighet att äga sin bostad och möjligheterna till att bygga till och på befintliga fastigheter skulle öka.

Sänk boendekostnaden

Boendekostnaderna utgör en orimligt stor andel – i genomsnitt en tredjedel – av de allra flestas disponibla inkomst. Fastighetsskatten måste avskaffas.

Konkurrensen inom byggsektorn är för liten, vilket leder till mycket höga priser. Fyra stora byggbolag dominerar den svenska marknaden i dag. Staten och staden bör se till att konkurrensen i byggsektorn ökar, bland annat genom att släppa fler utländska byggare och byggnadsarbetare.

Fortsätt ombildningen

Hyresgästerna ska ha rätt att friköpa sina lägenheter. Större ansträngningar bör göras för att få till stånd ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter i områden där hyresrätter dominerar. Inflytandet över det egna boendet och boendemiljön och de sociala nätverken förbättras på detta sätt. Den sociala integrationen ökar också med blandade boendeformer. Det ökade enskilda ägandet av bostäder breddar och utökar också sparandet i Sverige.

De pengar som de kommunala bostadsbolagen tjänar på att sälja fastigheter ska användas huvudsakligen för att bygga nya hyresrätter.

Renhållning

Dagens system med återvinningsstationer fungerar illa. På många ställen fungerar dessa i praktiken som gigantiska råttuppfödningar. Detta kan inte få fortgå. Den fastighetsnära källsorteringen, som diskuterats under många år, måste äntligen bli verklighet.

Taxorna inom nämndens område måste också fortsättningsvis vara låga. Höjda avgifter är inte, mot bakgrund av alla ytterligare pålagor på stockholmarna, ett alternativ. För att motverka höjda taxor krävs sannolikt rationaliseringar i verksamheten.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Gatu- och Fastighetsnämnden och Renshållningsnämnden godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att slå ihop Gatu- och fastighetsnämnden och Renhållningsnämnden.
3. Kommunfullmäktige beslutar att inte införa trängselavgifter i Stockholm under mandatperioden i enlighet med vallöften från 2002 års valrörelse.
4. Kommunfullmäktige beslutar att en folkomröstning skall genomföras innan några försök med trängselavgifter genomförs.
5. Kommunfullmäktige beslutar att en fortsatt utbyggnad av en komplett ringled runt staden skall genomföras.
6. Kommunfullmäktige beslutar att projektering av Förbifart Stockholm inleds under mandatperioden.
7. Kommunfullmäktige beslutar att bygga färdigt Klara Strandsleden.
8. Kommunfullmäktige beslutar att hyresgäster i de kommunala bostadsföretagen även fortsättningsvis skall få köpa loss sina hus och ombilda till bostadsrätt.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

BOSTADSBOLAGEN

- Låt ombildningen fortsätta
- Sälj Stockholmshem
- Nej till kommunalt byggföretag

Det råder fortfarande en obalans på Stockholms bostadsmarknad. Efterfrågan på bostäder är fortsatt mycket stor. Det ligger en stor fara i bostadsbrist under en lågkonjunktur. Startsträckan när den ekonomiska vändningen kommer blir då mycket längre, eftersom företagen har svårt att rekrytera kompetent personal som inte redan bor i regionen. Bostadsbolagen har därför en viktig uppgift när det gäller att ge de människor som idag står i bostadskön en bostad, och för att planera för ett kraftfullt byggande i framtiden.

Produktionen skall ske på marknadsmässiga villkor för att inte snedvrider konkurrensen. Resultatkraven i bostadsbolagen måste skärpas. Bostadsbolagen bör ges i uppdrag att finansiera renoveringar och ombyggnationer utan att använda vinsterna av försäljningarna.

Samtliga bolag skall fortsätta att aktivt medverka till att sprida ägandet av bostäder till hyresgästerna. Staden har genom beslut uppmuntrat till ombildning av bostäder i ytterstaden framförallt i s.k. miljonprogramens områden. I ytterstaden finns de nu ett ökande intresse från de boende att själva ta över förvaltningen och ägande av sina hyreslägenheter. Detta är någonting väldigt positivt som staden borde bejaka istället för att förhindra och förbjuda.

Folkpartiets övergripande målsättning är att uppnå en blandning av upplåtelseformer bostadsrättsomvandling i ytterstaden är ett viktigt medel för att bryta segregationen. Bostadsbolagen ska ha det yttersta ansvaret för att underlätta omvandlingsprocessen. Folkpartiet vill att Stockholm Stadshus AB ska göra särskilda insatser för att öka andelen bostadsrätter i ytterstaden.

Svenska Bostäder skall verka för fler bostäder i Vällingby centrum.

Folkpartiet vill att Stockholm Stadshus AB får uppdrag att samordna och följa upp ett strukturerat arbete med att sälja delar av fastighetsbeståndet i de områden där ägandet idag starkt domineras av de kommunala bostadsbolagen.

Bostadsbolagen har ett ansvar för att skapa en god miljö samt att motverka skadegörelse och kriminalitet. Vidare är klottersanering, trygghetsskapande åtgärder som förbättras belysning m.m. prioriterade åtgärder.

Av bostadssociala skäl behövs det kommunalt ägda bostäder. Kommunen behöver dock inte vara en så dominerande ägare av Stockholms bostadsfastigheter som i dag. Därför skall kommunstyrelsen snarast utreda möjligheten att sälja ett av Stockholms tre kommunala bostadsbolag, Stockholmshem.

Stadshus majoriteten har föreslagit att kommunen skall utreda möjligheten att starta ett kommunalt byggbolag. Folkpartiet säger nej till att starta ett kommunalt byggföretag. Alltför ofta har konsekvenserna av kommunpolitikens vilja att leka företagare lett till slöseri och förluster i miljardklassen. Stockholm behöver istället öppna upp för bättre konkurrens på byggmarknaden. Det finns redan mängder med byggföretag i Stockholm. Istället måste vi förenkla för mindre byggherrar att komma in på stadens bostadsmarknad samt bjuda in utländska entreprenörer och byggnadsarbetare i större utsträckning. Priserna skall tvingas ned med hjälp av bättre konkurrens. Inte med skattemedel.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Bostadsbolagen godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att sälja det kommunala bostadsbolaget Stockholmshem.
3. Kommunfullmäktige beslutar att hyresgäster i de kommunala bostadsföretagen även fortsättningsvis skall få köpa loss sina hus och ombilda till bostadsrätt.

CENTRUM KOMPANIET I STOCKHOLM AB

- Sälj Centrum Kompaniet

Centrum Kompaniets nuvarande uppgift är att äga och förvalta fastigheter med i huvudsak dominerande kommersiella inslag i Stockholm stad. Bolaget äger och förvaltar bl.a. följande centrumanläggningar: Skärholmens Centrum, Hässelby Gårds Centrum, Rinkeby Centrum, Bredängs Centrum, Ringens Centrum, Högdalens Centrum, Älvsjö Station och Fältöverstens centrum.

Det är inte en kommunal uppgift att äga kommersiella köpcentrum i Stockholm. Centrum Kompaniet AB skall därför säljas.

Försäljning av kommunala bolag innebär att tid och kraft bättre kan ägnas åt de frågor som en kommun verkligen måste ägna sig åt. Dessutom frigör försäljningarna resurser som kan användas till viktiga investeringar, t ex utbyggnaden av äldreomsorgen och nya skolor.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Centrum Kompaniet AB godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar om en försäljning av Centrum Kompaniet AB.

STOCKHOLMS STADS PARKERING AB

- Sälj Parkab

Fler parkeringsplatser

Det behövs fler parkeringsplatser i Stockholm. Staden måste se till att underlätta bilparkering. Parkeringsvakterna är inte en del av den kommunala kärnverksamheten och är en tjänst som lämpar sig mycket väl att upphandla för att uppnå största möjliga effektivitet och kostnadsmedvetenhet. Dotterbolaget Parkab övervakning skall därför säljas.

Stockholms Parkerings främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom att finansiera byggnation av nya garage och ha en hög beläggning i de anläggningar bolaget förfogar över. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden och anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet, exempelvis infartsparkeringar. I de kommersiella anläggningar skall lönsamheten vara god för att klara av finansieringen av övriga anläggningar samt byggnation av nya.

Stockholm Parkering arbetar på en marknad där det råder obalans mellan tillgång och efterfrågan. Det gäller inte minst i Stockholms innerstad. Bolaget skall förena målen hög beläggning under dygnets alla timmar med god lönsamhet i parkeringsdriften. Lönsamhetsmålen för affärsverksamheten motiveras i första hand av att bolaget av egen kraft måste finansiera investeringar i ny garagekapacitet. Beläggningsmålen syftar till att tomtmarkskapaciteten skall utnyttjas så långa som möjligt för att avlasta stadsmiljön från söktrafik och parkerade bilar. Tillgången på parkering och bostäder är exempel på förutsättningar för en levande innerstad. En annan uppgift som åligger bolaget är att tillse behovet av infartsparkeringar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stockholm stads parkering AB godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar om en försäljning av dotterbolaget Parkab.

STOCKHOLMS HAMN AB

- Avveckla oljeverksamheten vid Loudden

Stockholms Hamnar skall medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling. Därtill har Stockholm Hamn en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafik i Östersjön. Bolaget erbjuder kajplatser och anläggningar för trafik med i första hand kombifärjor, kryssningstrafik.

Arbetet med att avveckla oljeverksamheten vid Loudden till förmån för en alternativ lokalisering skall fortsätta och ges högsta prioritet. Arbetet skall inriktas på långsiktiga och miljömässigt hållbara lösningar som inte äventyrar stadens tillgångar eller regionens försörjning avseende oljeprodukter. Miljöförbättrande åtgärder samt säkerhetsåtgärder i området är nödvändiga inslag till dess att alternativa lokaliseringar kan realiseras. Det är av största vikt att arbetet bedrivs skyndsamt och med en helhetslösning som mål så att alternativa användningsområden såsom bostäder kan komma till skott. Hamnen är ett viktigt område för en fortsatt offensiv byggpolitik.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stockholms Hamn AB godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar om en avveckling av oljeverksamheten vid Loudden.

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Det saknas ett tydligt politiskt ledarskap i utbildningsnämnden. Vänstermajoritetens budget lägger ett stort sparbeting på nämndens verksamhet, men skolborgarrådet klarar inte av att ge den politiska vägledning som krävs för att förvaltningen skall kunna klara dessa besparingarna. I ett försök att glida undan ansvar kallas nedskärningarna för ”minskade anslag för konsulttjänster” i majoritetens budget, trots att konsulttjänster knappt finns på utbildningsförvaltningen. Även inom andra områden har socialdemokraterna visat en oförmåga till politiskt ledarskap. De fristående gymnasieskolorna fick vänta i nästan ett halvår, och några väntar fortfarande, på direktiv från den politiska ledningen om vilka regler och ersättningsnivåer som skall gälla i år. Detta är oacceptabelt. Stockholm är värt ett bättre ledarskap.

Skolan skall förmedla kunskap

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap. Gymnasieskolans främsta uppgift är att förbereda eleverna för vidare studier eller yrkeslivet.

Den svenska gymnasieskolan måste göras om i grunden. Dagens samhälle ställer högre krav på fler inriktningar och mer specialisering, någonting som kräver höga förkunskaper. Tyvärr går utvecklingen åt helt fel håll. I det slutbetänkande som presenterades av den parlamentariskt sammansatta gymnasiekommittén skall gymnasieskolan skall bli ännu mera likriktad och förkunskapskraven skall tas bort.

Gymnasiekommitténs förslag kan sammanfattas i tre huvudpunkter.

Sjutton program ersätts av åtta sektorer, men redan i dag är det ett stort problem att elever med olika inriktning tvingas läsa för många liknande kurser. Med de nya sektorerna skulle antalet gemensamma kurser öka, så att åtminstone 1200 poäng av 2500 blev gemensamma för studerande med teoretisk och praktisk inriktning. Folkpartiet vill gå i motsatt riktning. Det behövs både yrkesförberedande och renodlat studieförberedande utbildningar och det behövs lärlingsutbildning för de mera praktiskt inriktade. Målet att alla skall bli högskolebehöriga är orealistiskt och i stället borde alternativa kärnämneskurser införas.

Fri intagning oavsett förkunskaper på alla sektorer. Avskaffandet av förkunskapskraven är ett fantastiskt exempel på nyspråk. Kommittén säger nu att förkunskapskraven skall vara kvar men att kraven inte skall hindra någon från att börja där hon eller han vill. Eleven skall bli, som det heter, preliminärt antagen. Med andra ord skall man fortsätta repetera grundskolan i gymnasieskolan. Folkpartiets inställning är att det individuella programmet skall föras över till grundskolan så att stöd kan sättas in tidigt där i stället. Det är både mänskligare och mer ekonomiskt att lära elever läsa och skriva när de är små än när de tonåringar. Många borde också erbjudas ett extra år i grundskolan, gärna i de tidiga årskurserna.

En gymnasieexamen införs för dem som har godkänt på 90 procent av kursernas poäng. Gymnasiekommitténs förslag till gymnasieexamen är misslyckat. Sverige är i stort sett ensamt i Europa om att sakna gymnasieexamen, men det liggande förslaget innebär en urvattnad gemensam examen för alla gymnasieskolans sektorer. Det allmänna kravet på 90 procent godkända poäng innebär att en elev kan få ut sin examen utan godkänt i svenska. Folkpartiet menar att det behövs en studentexamen, en yrkesexamen och en lärlingsexamen så att examen visar vad en genomgången gymnasieutbildning står för. Studentexamen skall ge behörighet för högskolan medan olika yrkesexamina skall kunna variera i fråga om teoretisk nivå.

Dagens likformade gymnasieskola slår ut skoltrötta elever och gör många studieintresserade elever understimulerade och uttråkade. Med gymnasiekommitténs förslag fortsätter svensk skolpolitik i samma gamla hjulspår. Utbildningsministern borde lägga förslaget till handlingarna eller i papperskorgen så snart som möjligt och börja diskutera skolans verkliga problem i stället.

Valfriheten i Stockholm är hotad

De valfrihetsreformer som infördes under den förra mandatperioden på gymnasiet och vuxenutbildningarna är hotade. På tre viktiga områden vill vänstermajoriteten kraftigt beskära stockholmarnas valfrihet: betygsintagningen, fristående gymnasieutbildningar och pengssystemet i vuxenutbildningen.

Betygsintagningen avskaffas

Socialdemokraternas förslag om nytt intagningssystem till gymnasiet är en återgång till 1970-talets regleringstänkande. Elevernas valfrihet skall ersättas med kvoteringar, närhetsprincip och att var femte plats fördelas efter en förhandling mellan skolan och talföra elever och föräldrar. Innebörden av förslaget är att det lönar sig mer att ha rika föräldrar med fin bostadsadress än att plugga i skolan. Socialdemokraterna föreslår att närhetsprincipen kopplas till en grundskola, men i grundskolan gäller närhetsprincipen efter folkbokföringsadress. Om en elev vill gå i en viss gymnasieskola gäller det alltså att redan i nian byta grundskola till en som ligger nära, genom t ex att söka fristående grundskola på Södermalm kan man komma in på närhetsknoten till Södra Latin. Följderna vad avser rättvisa och förutsägbarhet blir förödande. Att var femte gymnasieplats dessutom blir en förhandlingsfråga mellan skolan och eleverna i en ny kvot som kallas "skolans val" kommer att kraftigt gynna dem med talföra och röststarka föräldrar. För folkpartiet handlar valfrihet om att eleverna skall få välja skola, inte att skolan skall få välja elever. Indelning i tre kvoter vid intagningen kommer att bli krånglig och byråkratisk. All erfarenhet av olika intagningskvoter är att varken eleverna eller några andra förstår reglerna eller förstår varför de blir intagna.

Hot mot fristående gymnasieutbildningar

Det är bra att riksprislistan nu överges och att ersättningen till fristående gymnasieskolor i stället skall vara likvärdig med ersättningen till kommunala skolor. Men vänstermajoritetens förslag innehåller flera stora brister.

Effekterna för utbildningar som bedrivs i den fristående gymnasieskolan som inte är jämförbara med utbildningar i kommunal regi på grund av en annan inriktning blir mycket negativ. Även konsekvenserna för fristående omvårdnadsprogram blir mycket drastiska. I en tid när det behövs fler vårdutbildade ungdomar sänks ersättningen radikalt till fristående omvårdnadsutbildningar på ett sätt som utan överdrift hotar dessas existens. Orsaken är i huvudsak att de kommunala omvårdnadsutbildningarna just nu är förlagda till en gymnasieskola med låg lokalstandard och låg hyra.

Vi vill istället se en sammanhållen politik som ger stabila, förutsägbara och inte minst likvärdiga villkor för såväl kommunens egna som de fristående gymnasieskolorna.

Valfrihet inom vuxenutbildningen

Socialdemokraterna har avbrutit införandet av pengsystem inom den kommunala vuxenutbildningen och avfärdar alla tankar på att införa en särskild peng inom Svenska för invandrare (SFI). Med en pengsystem inom ökar utbudet av utbildningsanordnare och valfriheten för eleverna kommer att öka. Införandet av pengsystem skulle göra situationen inom vuxenutbildningen mer lik den inom grund- och gymnasieskolan, dvs. att friskolor startar som komplement till det kommunala skolväsendet och att eleven själv väljer.

Tidigare betyg och fler betygssteg

Många elever upplever idag betygen som orättvisa. Antalet betygssteg måste därför utökas och nationella kriterier för alla betygssteg skall utfärdas.

Kraven för att komma in på olika gymnasieprogram måste få variera. I dag hoppar många av gymnasieskolan på grund av bristande förkunskaper. Högre förkunskapskrav skall ställas, exempelvis borde minst godkänt i de naturvetenskapliga ämnena vara krav för naturvetenskapligt program och godkänt i språk, historia och samhällskunskap vara krav för det samhällsvetenskapliga programmet.

Det är märkligt att alla betyg är lika mycket värda vid intagningen till högskolan. Den elev som står inför valet att läsa "Mumsig mat i mysig miljö" eller främmande språk måste motiveras av att betyget i främmande språk har större betydelse i eftergymnasiala utbildningar. Betygen skall viktas för att uppmåna eleverna att gå vidare i sin kunskapsinhämtning.

Lärarkretsens status måste höjas

Under den borgerliga majoriteten höjdes lärarlönerna med omkring 25 procent under fyra åren, fler karriärtjänster infördes och åtgärder vidtogs för att förbättra lärarnas arbetsmiljö. Våra åtgärder har medfört att fler lärare vill jobba i Stockholms skolor och att det finns färre obehöriga lärare nu än för fyra år sedan. Utvecklingen med fler lärare, högre lärarlöner och bättre utvecklingsmöjligheter för lärare måste fortsätta. Tyvärr skickar socialdemokraterna signalen att lektorat är oviktiga samt att lärarlönerna inte kommer att höjas i samma utsträckning som tidigare.

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en kompetent och välmotiverad lärarkår. Yrkets status har successivt försämrats och allt för få ungdomar kan idag tänka sig att bli lärare. Statusen måste höjas för att Sverige inte skall få en akut brist på lärare de närmaste åren. För att höja läraryrkets attraktionskraft och status är det nödvändigt att vidta åtgärder. Lärarkåren på gymnasieskolan skall utvecklas genom fortsatta satsningar på fler lektorat, högre löner, fortbildningsmöjligheter och att riksdagen beslutar om en lärarlegitimation.

Sedan den nya lärarutbildningen infördes har förstahandssökande till lärarutbildningen minskat dramatiskt.

Rektor och skolläddning har en mycket viktig roll att spela i den pedagogiska utvecklingen av skolorna. Tyvärr är rektor fortfarande mer av en byråkrat än pedagogisk ledare i skolan. Med pedagogisk ledare menar vi att en skolas rektor skall ha ansvar för skolans resultat, samt uppföljning och åtgärder för att förbättra det resultatet. Rektors uppgift som pedagogisk ledare måste därför slås fast i riktlinjerna för skolan, och genom uppföljning måste staten försäkra sig om att rektorstjänsterna tillsätts med personer som ser som sin huvudsakliga uppgift att vara pedagogiska ledare. Rektorer anställs på 5-års-förordnanden, precis som andra högre kommunala chefer.

Alltför många skolreformer har under de senaste trettio åren genomförts i strid med lärarkåren. Läraryrket borde vara ett fritt akademiskt yrke utan inblandning från politiker, men i stället funderar var tredje lärare på att byta yrke på grund av fler och fler påbud och administrativa uppgifter. Det är skolans lärare och rektorer som har ansvar för undervisningen och hur målen skall nås. Det pedagogiska arbetet i skolan måste fredas från klåfingriga politiker och byråkrater.

Ordning och reda i skolan

Studiemiljön i Stockholms skolor skall präglas av lugn och arbetsro. Hot, våld och kränkande språkbruk är inte acceptabelt. Ingen skall behöva vara rädd för att gå till skolan.

Skolan måste få det lagstöd som krävs för att på ett effektivt sätt arbeta mot våld och mobbning. Skolväsendet måste få tydligare möjligheter att vidta sanktioner mot elever som mobbar och trakasserar andra elever och lärare i skolan. Åtgärder inom grundskolan som bör skrivas in i en ny skollag är skriftlig varning, obligatoriska föräldrasamtal, kortare avstängning och, om ingenting annat hjälper, förflyttning till annan skola. Vid grova fall av våld, trakasserier eller mobbning bör skolan polisanmäla förövaren. Handlingar som inte är accepterade någon annanstans i samhället får inte accepteras då de utförs av barn mot andra barn.

Alla elever har rätt att mötas av respekt i skolan, men också en skyldighet att inte utsätta andra för kränkningar. Mobbning, kränkningar och våld skall ej förekomma. Brottslig verksamhet, t ex våld, skall polisanmälas. Skolorna skall

ges befogenheter att vidta krafttag mot mobbning där tydliga sanktioner är viktiga redskap. Offer för mobbning skall aldrig tvingas byta skola. Istället är de mobbaren, om det är nödvändigt, som skall tvingas byta skola. För detta krävs dock en lagändring vilket den socialdemokratiska regeringen motsatt sig.

Skolk är ett växande problem i många skolor som gör det svårt att bedriva en meningsfull undervisning. Trots detta har Stockholm lyckats minska skolket under de senaste åren. Bland annat skrivs frånvaro in i terminsbetygen. I tidigare årskurser skall föräldrarna regelbundet få skriftlig information om sina barns frånvaro, men närvarokravet måste också hävdas i gymnasieskolan. För att få betyg skall eleven ha varit närvarande på lektionerna.

Skolan skall vara en frizon från rasistisk propaganda. Skolan har ett ansvar för att alla elever och personal skall kunna känna sig trygga och slippa fördomar och rasism. Yttrandefriheten innebär att varje människa har rätt till sin åsikt. Men yttrandefriheten kan aldrig tas som intäkt för att rasistiska grupper använder Stockholms skolor som brygga för att rekrytera aktivister och sprida propaganda.

Ingen elev skall behöva acceptera att bli kallad grova könsord i skolan. Tyvärr tar lagstiftningen idag inte lika allvarligt på sexuella trakasserier av elever som av vuxna. I jämställdhetslagen från 1998 har en strängare lagstiftning införts mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Det är viktigt att elevers situation när det gäller sexuella trakasserier uppmärksammas på samma sätt som arbetstagarnas. En lag måste införas mot sexuella trakasserier även för elever med förebild i jämställdhetslagen.

Ledning, styrning och resursfördelning

Varje skola skall arbeta självständigt utifrån läroplanens mål. Avsikten är att garantera varje skola största möjliga professionella frihet. Skolundervisning skall styras utifrån läroplanens mål, och resultatet utvärderas genom nationellt betygssystem, nationella prov och en nationell skolinspektion.

Alla barn och ungdomar skall kunna påverka sin situation i skolan. Detta sker bäst så nära elevernas verklighet som möjligt. För de allra flesta elever är valfrihet i skolan, lärande i egen takt och elevinflytande i form av elevråd mycket viktigare än budgetansvar och möjligheten att styra skolorna administrativt. Det är skolans professionella pedagoger som i sista hand skall avgöra hur målen i skolan skall nås. Majoritetens förslag om styrelser med elevmajoritet är därför helt oacceptabelt.

Ungdomar behöver fysisk aktivitet. Idrottsämnet har teoretiserats efter införandet av 1994-års läroplan. De teoretiska momenten bör flyttas till andra ämnen. När det står idrott på schemat skall eleverna röra på sig.

Modern undervisning i svenska för invandrare (sfi)

Betydelsen av goda kunskaper i svenska som ett led i integrationen måste betonas starkare. Några årtiondens erfarenhet av Svenska för invandrare (sfi) visar

att nya grepp är nödvändiga för att lära alla flyktingar och invandrare svenska. I dag når endast sjuttio procent av de 5 000 sfi- eleverna i Stockholm godkänt resultat. En huvudorsak är den höga frånvaron. I genomsnitt är fyrtio procent av eleverna frånvarande varje lektion. Ett huvudskäl till frånvaron är bristen på individualisering i undervisningen. En professor från Iran, analfabet från Somalia och en byggnadsarbetare från Estland har helt olika förutsättningar och behov att lära sig svenska. SFI är dock fortfarande alltför likartat för alla.

Den nuvarande sfi-undervisningen skall ersättas med fem sfi-spår. 1) En inriktning för studerande som ämnar gå vidare i högre studier eller som redan har en påbörjad eller avslutad högre utbildning. 2) En inriktning för studerande som har ett yrke som de kan arbeta inom i Sverige eller på annat sätt har goda möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden. 3) En inriktning för studieovana studerande som inte har varit ute i arbetslivet eller inte har något yrke som är gångbart i Sverige. 4) En inriktning mot integration i närmiljö för studerande som inte orkar eller kan ta till sig undervisning mer än i ganska korta perioder och som av samma skäl inte kommer att kunna ha ett regelbundet arbete inom en överskådlig framtid. 5) Särskilt anpassad SFI för flyktingar med starka krigsupplevelser el dyl.

En förändrad inriktning av sfi-verksamheten och introduktionen för flyktingar och andra invandrare som innebär en kombination av sfi som är yrkes- och arbetsmarknadsorienterad och andra insatser och kontakter med arbetslivet kräver ett förändrat arbets- och synsätt och en samordning mellan sfi-undervisning, flyktingmottagning, stadsdelsnämnder och arbetsförmedling. Det ger möjligheter till en ökad individualisering inom såväl sfi som introduktion samt egna val.

Inför en nationell skolpeng

Folkpartiet vill införa en nationell skolpeng. Skolpengen betalas ut till den grundskola där föräldrarna väljer att barnen skall gå, eller till den gymnasieskola där eleven väljer att gå. Villkoren skall vara likvärdiga oberoende om eleven väljer en kommunal skola i den egna kommunen, i en annan kommun eller en fristående skola. På grundskolan skall närhetsprincipen tillämpas, det vill säga elever bosatta i en skolas närområde har förtur före andra elever. På gymnasiet skall elever kunna ha företräde till kommunala gymnasieskolor i sin egen kommun eller i en samverkansregion av kommuner.

Rädda särskolan

Det finns en stark strävan inom socialdemokratin att lägga ned särskolan. Argumentationen är att en jämlikhet skapas om alla elever får exakt samma utbildning. Men alla barn är olika. Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Alla utvecklingsstörda elever skall även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder.

Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan utvecklingsstörda och icke-utvecklingsstörda elever utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men

det får inte ske till priset att de utvecklingsstörda barn förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.

Nya principer för skärskolans utveckling måste utarbetas. Lindeparken skall vara kvar, valfrihet och kvalitet måste säkerställas.

Satsning på skolor med många invandrarelever

Elever med utländsk bakgrund kan nästan aldrig få samma stimulans hemifrån i det svenska språket som andra elever. Skolan måste därför kompensera för detta.

En av de viktigaste åtgärderna för att motverka segregation och utanförskap är höga och tydliga kunskapskrav i skolan. Tyvärr har kunskapskrav under flera årtionden betraktats som ett fult ord i svensk skolpolitik. Mängder av ungdomar går till skolan utan vare sig krav eller förväntningar på studieresultat hemifrån. Det är barn till lågutbildade föräldrar, det som förr kallades arbetarklassen, som är de stora förlorarna i den kravlösa skolan. Betyg och skriftliga omdömen spelar i det här sammanhanget en mycket viktig roll, och bör ges tidigare än i dag.

Grundskolans viktigaste uppgift är att lära alla elever läsa, skriva och räkna. Dessa grundläggande kunskaper är avgörande för elevens förmåga att tillgoda sig övrig undervisning i skolan. Om vi menar allvar med att segregation måste alla elever lära sig baskunskaperna redan i grundskolans första årskurser. Stadens grundskolor måste därför tydligt fokusera på svenska, engelska och matematik. Resurser bör omfördelas från det individuella programmet till stödinsatser för elever som inte lärt sig baskunskaperna i grundskolan.

Kunskap och lärande kräver en lugn och trygg studiemiljö. Skolan måste visa att det inte är acceptabelt att elever systematiskt stör lektionerna, kommer för sent, bråkar eller hindrar kamrater från att ta del av undervisningen. Det är de elever som redan har svårt i skolan som är de stora förlorarna i en skola som saknar ordning och arbetsro.

Det måste inte vara så att skolor i utsatta områden är mindre attraktiva än andra. Grund- och gymnasieskolor i utsatta bostadsområden bör profileras och genomgå en särskild kvalitetssatsning. Det läsutvecklingsprogram som med stor framgång införts på många skolor i förorterna skall permanentas och delges alla grundskolor. Skrivutvecklingsprogram skall introduceras på invandrartäta skolor. Detta som nästa steg efter det framgångsrika läsutvecklingsprogrammet. Gymnasierna i Tensta, Skärholmen och Farsta skall etablera nya utbildningsprogram i samarbete med universiteten som särskilt riktar sig till studiebegåvade elever i syfte att dra till sig fler elever med högre betyg.

En viktig förutsättning för att minska den sociala snedrekrytering till högre utbildning är att bostadssegregationens effekter kan brytas och elever från olika boendemiljöer integreras i en och samma skola. Detta kan åstadkommas genom att elever får större möjligheter att gå på en skola i ett annat område än där de bor. Närhetsprincipen, dvs att elever hänvisas till den gymnasieskola som lig-

ger närmast bostaden, är därför inte acceptabel. Betygsintagningen till gymnasiet ligger fast. Vi säger nej till socialdemokraternas kvoteringskola med godtycke och gräddfil för innerstadsungdomar. Det är orimligt att enbart elever som råkar bo i närheten skall komma in på en attraktiv skola.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Utbildningsnämnden godkänns.
2. Anställningar av rektorer skall ske genom tidsbegränsade förordnanden.
3. Staden skall verka för att en gemensam gymnasierregion snarast införs i Stockholms än.
4. Betygsintagningen till gymnasieskolan skall vara kvar.
5. Stockholms stad skall behålla behörighetskraven till gymnasieskolan
6. Stockholms stad skall uppvakta regeringen med krav på att betygsskalan skall innehålla ler steg och att betygen skall viktas
7. Stockholms stad skall införa valfrihet inom vuxenutbildningen genom en SFI-peng och en komvux-peng.
8. Stockholms stad skall verka för att höja läraryrkets status genom fler lektorat och högre lärarlöner.
9. Stockholms stad skall uppvakta regeringen med krav på att skollagen skall ändras så att mobbare kan flyttas.
10. Stockholms stad skall uppvakta regeringen med krav på att en lärarlegitimation skall införas.

Utbildningsnämnden uppmanas att

11. Utforma ett nytt system för ersättning till fristående gymnasieprogram som garanterar stabila och likvärdiga villkor mellan kommunala och fristående gymnasieskolor
12. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att
13. I samarbete med näringslivet utöka antalet lärlingsprogram
14. Fortsätta utveckla svenskundervisningen med ökad valfrihet där SFI-undervisningen individanpassas och tar hänsyn till den enskildes förutsättningar och behov.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

KULTUR- OCH STADSMUSEINÄMNDEN

- Renässans för böcker och bibliotek
- Utveckla kulturskolan
- Fritt inträde till stadens konsthallar och museum

Det kritiska läget i stadens finanser riskerar att slå hårt mot kulturen. Vi motsätter oss de hårda sparkraven på kulturen, och föreslår en fortsatt satsning på framför allt bibliotek och ungdomskultur.

En lyckad kulturpolitik handlar också om att göra rätt prioriteringar. Under det senaste året har flera nya verksamheter förts över till kulturförvaltningen – verksamheter som tar tid och kraft från kärnan i stadens kulturverksamhet. Från att ha koncentrerat sig på strategiska verksamheter som bibliotek och kultur för barn och unga förväntas nu nämnden ägna sig åt lokaluthyrning och annat som ligger långt från kulturpolitikens huvudfrågor. Det är en dålig utveckling som riskerar att urholka kulturnämndens verksamheter på sikt.

Stockholm som svenskt kulturcentrum

Stockholm är en storstad där ständigt nya impulser bryts mot varandra och på det sättet skapar utveckling. Kulturlivet är en motor i ett sådant föränderligt klimat där den skapande människan får ta utrymme.

Kulturen erbjuder individen möjlighet till bildning och personlig utveckling. Den ger också människor verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se saker ur nya perspektiv. När människor utövar eller tar del av kultur föds inspiration, kreativitet och nya idéer. Kultur har därför en central plats i liberala värderingar.

Kulturpolitikens främsta uppgift är att stärka humanismens och demokratins ideal. Dessa måste ständigt hävdas i en öppen kamp om människornas övertygelser. Kultur handlar om kommunikation mellan människor därför är ett fritt och rikt kulturliv en förutsättning för ett öppet samhälle.

Kulturpolitiken får aldrig reduceras till ett verktyg att lösa andra problem i samhället; arbetslöshet, regional fördelning, jämställdhet eller liknande. Kulturens värde kan inte endast mätas i konkreta mål som arbetstillfällen. Kulturen skall erbjuda människan visioner, reflektion, fördjupning och glädje.

Den statliga kulturpolitiken behöver förändras. Staden bör verka för att de statliga kulturpolitiska målen revideras, så att bland annat läsningen och bildningens betydelse markeras tydligt. Staden bör också uppvakta staten och protestera mot de stora bristerna hos de statliga museerna placerade i Stockholm. Det finns knappast ett statligt museum i Stockholm som inte har allvarliga ekonomiska eller andra problem.

En liberal kulturpolitik kännetecknas av frihet, mångfald och kvalitet. Den offentligt finansierade kulturen behövs som en motvikt till det kommersiellt gångbara. Bevarande av kulturarvet och nytänkande uttryck klarar sällan att ekonomiskt bära sig själva, men är ändå inslag som tillhör en blomstrande storstad. Kulturlivet skall vara tillgängligt för alla oavsett ålder, språk eller funktionshinder.

Renässans för böcker och bibliotek

Alla människor har rätt till kunskap och information. Grunden i en liberal kulturpolitik är ett bildningsideal där en aktiv utbildningspolitik går hand i hand med en aktiv kulturpolitik. Under den förra mandatperioden skedde en kraftig förstärkning av resurserna till biblioteken. Detta har bland annat märkts genom längre öppettider, kraftig ökat bokanslag, en mer lättåtkomlig verksamhet, bättre möjligheter att låna böcker genom ett nytt datasystem och att nya bibliotek öppnas.

Alla stadens folkbibliotek har samlats i en organisation, en förändring som varit mycket gynnsam för biblioteken och möjliggjort ett strategiskt utvecklingsarbete. Den biblioteksplan som tagits fram för staden utgör en bra grund för det fortsatta arbetet med att utveckla biblioteken. Det är olyckligt att den nya majoriteten planerar för att åter splittra organisationen.

Nya, moderna bibliotek och andra kulturinstitutioner skall inrättas i de nya stadsdelar som är under uppbyggnad, bland annat på nordvästra Kungsholmen. Ett nytt bibliotek planeras, på initiativ av den förra majoriteten, i Hammarby sjöstad.

Vi vill fortsätta att öka öppettider och utveckla arbetsformer för biblioteken. Bibliotekens profil behöver förstärkas och bli mer synliga i stadsmiljön. Några bibliotek kan också behöva rustas upp. Den tekniska utvecklingen går snabbt och biblioteken måste ges möjlighet att ligga i framkant, både när det gäller teknik som kan förstärka servicen för besökare och låntagare och när det gäller nya medier.

Bland annat vill vi ge ett eller ett par bibliotek ett särskilt uppdrag att inrikta sin verksamhet med högstadie- och gymnasieungdomar. Biblioteket skall vara öppet på tider som passar ungdomar. Man skall erbjuda såväl en plats för läxläsning och projektstudier som avkoppling.

Läsprojektet Läsår Stockholm har gjort många viktiga insatser för att öka stockholmarnas läsning genom att vända sig till många olika grupper med budskapet om böckernas och läsningens betydelse. Erfarenheterna från projektet måste tas till vara och utvecklas inom biblioteken.

Barnboksinstitutet bedriver en viktig verksamhet för värna barnboken och uppmuntra till läsning. Verksamheten får dessvärre inte det stöd den borde från staten. Kommunen bör därför öka anslaget till institutet för att säkra och stärka dess verksamhet.

Nytt stadsbibliotek

Asplunds bibliotek på Sveavägen är ett landmärke för Stockholm som behöver byggas ut för att vara ett väl fungerande stadsbibliotek även under 2000-talet. Stockholms underbara stadsbibliotek är älskat och kommer att tjäna som bibliotek i långa tider framöver. Men det är inte byggt för alla de funktioner som ett modernt stadsbibliotek måste ha i en storstad som vill ligga i framkant i utvecklingen. Det arbete för en framtida utbyggnad som påbörjades under den förra mandatperioden måste fortsätta.

En tillbyggnad eller en byggnad i närheten av stadsbiblioteket är en händelse av internationellt intresse. Att matcha Asplunds berömda byggnad blir en arkitektonisk utmaning som är unik. Därför bör Stockholm utlysa en internationell arkitekttävling där världens främsta arkitekter bjuds in att delta.

Stadens kulturinstitutioner

Vikingamuseum i Stockholm

Förutsättningarna för att inrätta ett vikingamuseum i Stockholm skall utredas. Intresset för historia är stort och vikingarna och deras tid är en viktig del av vårt lands historia. Det behövs ett samlat engagemang kring vikingarna. Det finns mycket att berätta och visa om deras liv och samhälle. Vi vill kunna erbjuda stockholmarna och alla de inhemska och utländska besökare som varje år strömmar till staden ett vikingamuseum centralt i Stockholm.

Kulturhuset

Kulturhuset och Stadsteatern är det fysiska hjärtat för stadens kulturliv. Visionen är att dessa båda institutioner tillsammans skall bli norra Europas mest spännande kulturhus. Kulturhuset har sett en explosionsartad utveckling av antalet utställningar och aktiviteter under de senaste åren. Denna utveckling med många olika aktiviteter och samarbetspartners, men alltid präglad av professionalismitet och hög kvalitet, måste få fortsätta. Kulturhuset bör inte endast vara öppet på dagtid utan även på kvällstid.

Fritt inträde

För att locka nya och större publikgrupper skall kostnadsfritt inträde införas på Kulturhusets utställningar och Liljevalchs konsthall. Kulturnämnden och stadsmuseinämnden får i uppdrag att tillsammans utreda kostnaderna och förutsättningarna i övrigt för införandet av fritt inträde till stadens museer och konsthallar.

Barn och unga

Stockholms barn och unga skall få möjlighet att delta i och uppleva kultur av hög kvalitet. Att med hjälp av kulturella uttrycksmedel kunna ta del av och förmedla erfarenheter och åsikter är en viktig nyckel till kunskap, nöje och bildning. Alla Stockholms skolbarn skall erbjudas deltagande i kulturlivet. Kultur för de unga är Stockholms stads barn och ungdomssatsning, som utvecklades under förra mandatperioden. Kultur för de unga har varit mycket lyckat och skall utgöra en prioriterad satsning i staden.

Även inom stödet till fria kulturlivet skall barn och unga vara en prioriterad inriktning.

Staden bör också arbeta för att flera scener blir tillgängliga för pop och rock. Att Medborgarhuset nu omvandlas till ett kulturhus i enskild regi med musikinriktning är ett första steget på vägen.

Sedan några år arrangerar staden ”Sommar”, en stor kulturfest för skolungdomar som avslutar sommarlovet. De erbjuds ett brett utbud av aktiviteter och har varit mycket uppskattat. Verksamheten skall fortsätta och utvecklas.

Utveckla Kulturskolan

Kulturskolan är kanske den viktigaste kulturinstitutionen för barn och unga. Kulturskolan ger allt flera barn och ungdomar möjlighet att delta i kulturlivet genom eget skapande. Kulturskolan arbetar aktivt med att finna nya vägar att nå flera och att utveckla sina arbetsformer och måste få fortsätta på den inslagna vägen. Antalet deltagare i Kulturskolan har ökat under senare år.

Kulturskolan måste ha som mål att kunna ta emot alla barn som vill ha plats. Man måste också ha som mål att behålla de som en gång blivit aktiva i Kulturskolan och inspirerar dem till fortsatt skapande. Kulturskolan uppmuntra flera barn att delta i sina aktiviteter i stadsdelar som idag är underrepresenterade. Bland kulturskolans elever i dag finns framtidens musiker, skådespelare, konstnärer, dansare och inte minst publik.

Den brukarundersökning som genomförts av Kulturskolan har resulterat i en mängd olika idéer och förslag för hur verksamheten kan utvecklas och förbättras. Resultatet av undersökningen utgör ett mycket bra underlag för en fortsatt utveckling av Kulturskolans verksamhet.

Kultur i hela staden

Det måste finnas tillgång till kultur i hela staden. Detta sker förutom genom stadens egna verksamheter också genom det aktiva fria kulturlivet, som staden stödjer. En stor del av kulturnämndens verksamhet sker utanför innerstaden. Framför allt gäller detta verksamhet som riktar sig till barn och unga. Lokala kulturcentra skall inrättas där alla de som bedriver verksamhet för barn och ungdomar kan samverka: Kulturskolan, biblioteken, studieförbunden, skolorna, etc i stadsdelarna skulle vinna mycket på att samordna kulturverksamheterna. Detta skall kunna bidra dels till att unga träffas på ett positivt sätt dels kan verksamheten samordnas vilket gör att man blir starkare.

Under förra mandatperioden har viktiga kulturinstitutioner i ytterstaden permanentats, Tensta Konsthall och Skulpturens Hus. Även Färgfabriken i Liljeholmen har vidareutvecklats och Fria teatern i Högdalens framtid har kunnat säkras, trots statens njugga inställning. Såväl tillgången till professionell kultur, som eget utövande, även i ytterstaden förtjänar fortsatt hög uppmärksamhet.

Det fria kulturlivet

Stockholm har en rik flora av musiker, teatergrupper, dansare, författare, fotografer, bildkonstnärer med flera som erbjuder stockholmarna en stor variation av kulturyttringar och upplevelser. Staden skall fortsätta sitt starka engagemang i exempelvis Dansens hus, Stockholms filmfestival, Folkoperan, Tensta konsthall med flera. Det professionella fria kulturlivet måste arbeta under rimliga villkor och ges ett fortsatt starkt och långsiktigt stöd av staden. Staden skall därutöver uppmuntra kultursponsring som ett komplement, men inte en ersättning för ett starkt kommunalt kulturstöd.

Folkbildningen med bland annat bibliotek, studieförbund med mera är viktiga inslag i en demokrati. En mångfald av kulturaktiviteter är viktigt. Stadens stöd till studieförbunden skall även fortsättningsvis riktas till prioriterade grupper som exempelvis funktionshindrade.

Bättre tillgänglighet

Det är viktigt att alla stockholmare känner att de kan ta del av kulturlivet. Därför måste arbetet som påbörjades av den förra majoriteten att utveckla tillgängligheten för funktionshindrade till kulturlivet fortsätta. Det finns fem mnkr avsatta i Gatu- och fastighetsnämndens budget som skall disponeras av kulturnämnden för detta ändamål.

Finansiering på olika sätt

Människor betalar till den allra största delen själva för sin kulturkonsumtion. Detta är naturligt och skall så vara. Men den offentligt finansierade kulturen behövs som en motvikt till det kommersiellt gångbara. Staten, landstingen och kommunerna måste stå för ett grundläggande generöst stöd till kulturen. Intäkter från sponsring är emellertid ett viktigt komplement, som ökar konstnärernas frihet från beroende av en enskild bidragsgivare.

Kultursponsring får aldrig bli en ersättning för ett starkt kommunalt kulturstöd. Sponsring ökar också konstens kontaktytor och kan ge nya grupper av människor kontakt med kulturlivet. Stockholms kulturliv ska uppmuntras att arbeta aktivt med sponsring. Därför borde lagstiftningen likställa kultursponsring med idrottssponsring.

Under den förra mandatperioden ökade kulturinstitutionernas engagemang i sponsringssamarbeten på ett framgångsrikt sätt. Detta arbete skall fortsätta och utvecklas.

Mer konst i staden

Stockholm är en stad rik på konstnärlig utsmyckning. I vår stadsmiljö blandas traditionella statyer med utmanande moderna konstverk. Här finns skönhet, beröring och tankeväckande verk. I de nya bostadsområden som växer fram måste konsten ha en självklar plats. Sickla udde, är ett gott exempel på detta där konstnärliga utsmyckningen är central. Enprocentsregeln vid om- och tillbyggnader skall följas i Stockholm. Konstnärer bör också bjudas in på ett tidigt

stadium i byggplaneringen för att kunna arbeta integrerat med arkitekter och andra för att skapa ett trivsamt och vackert område.

Stadens inköp av konst har flera fördelar, dels byggs en unik konstsamling upp, där framstående konstnärers verk bevaras för stockholmarna. Dels är det ett viktigt sätt att stödja aktiva konstnärer.

Tydligt kulturpolitiskt uppdrag

Vi vill återföra ansvaret för stadens 4H-gårdar, Akalla by och Husby gård samt samlingslokalerna till idrottsnämnden och berörda stadsdelsnämnder. Stadens samlingslokaler är inte särskilt väl utnyttjade, därför bör dess framtida organisation och funktion ses över.

Övrigt

Det är glädjande att Stockholm har blivit ordförande under två år för Eurocities Cultural Committee.

Sedan 2002 har hyrorna varit oförändrade för kulturnämndens verksamheter, de fria kulturverksamheter som får stöd från kulturnämnden och där staden samtidigt är hyresvärd samt för Stadsteatern. På så sätt har man undvikit att en stor del av kulturens pengar går till fasta kostnader. Det är angeläget att hyrorna även i fortsättningen hålls oförändrade.

Stadsmuseinämnden

Ansvaret för Stockholms Stadsmuseum skall återföras till kulturnämnden, samtidigt som stadsmuseinämnden avskaffas. Stadsmuseet har en mycket liten förvaltning med stark anknytning till kulturnämndens verksamhet. En sammanslagning av stadsmuseinämnden och kulturnämnden innebär att staden renodlar och samlar dessa frågor i en nämnd.

Fritt inträde

Stadsmuseet skall ha fritt inträde för besökare, vilket skall utredas under året.

Satsning på barn och unga

Redan nu bör alla barn och ungdomar erbjudas fritt inträde. Museets arbete att locka fler besökare, inte minst barn och unga skall utvecklas. För detta tillförs stadsmuseet 1 mnkr.

Stadsmuseets unika samlingar kräver bra och ändamålsenliga lokaler. Nämnden skall ha ett lagreglerat ansvar att förvara dessa samlingar på ett betryggande sätt. Nämnden har genomfört en lokalutredning och arbetet med att finna en samlad lösning och ersättningslokaler pågår. En flyttning till nya arkiv- och magasinslokaler bör leda till ökad tillgänglighet och på sikt över kostnadsbesparingar.

Museet behöver förändras för att bli mer tillgängligt för funktionshindrade. En ny entré behövs till museet och handikapptillgängligheten måste ses över och åtgärdas.

Stadsmuseet bör samarbeta med kulturnämnden om Sommaraktiviteter för ungdomar inför skolstarten.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för kulturnämnden godkänns.
2. Kommunfullmäktige fastslår att Kulturhuset skall få fortsätta sin positiva utveckling, med bland annat samarbeten med utomstående aktörer.
3. Staden skall uppvakta regeringen om att modernisera de statliga kulturpolitiska målen för att bland annat markera bildningens och läsningens betydelse.
4. Staden skall uppmana regeringen att ta sitt ansvar för de statliga museerna i Stockholm.
5. Kommunfullmäktige uttalar sin positiva inställning till kultursponsring som kompletterar till det offentliga stödet.
6. Stadsmuseinämndens verksamhet överförs till kulturnämnden.

Kulturnämnden får i uppdrag att

7. Utredda kostnaderna och förutsättningarna i övrigt för införandet av fritt inträde till stadens samtliga museer och konsthallar.
8. Utredda förutsättningarna för att inrätta ett Vikingamuseum i Stockholm.
9. Tillsammans med andra berörda nämnder, fortsätta arbetet för att utveckla stadsbibliotekets lokaler och bland annat förbereda för en arkitektävling.
10. I samarbete med stadsdelsnämnderna stärka kulturen inom stadens äldreomsorg.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

STADSARKIVET

Stadens minne

Väl ordnade arkiv är nödvändigt för det demokratiska och öppna samhället. En väl fungerande arkivverksamhet är en förutsättning för att offentlighetsprincipen skall fungera. Arkiv möjliggör en kritisk granskning av makthavare och de beslut som fattas. De möjliggör också forskning ur historiska perspektiv och säkerställer en god tillgång till information för kommande generationer.

I Stadsarkivet finns ett omistligt kulturarv. Att bevara, vårda och levandegöra stadens kulturarv är viktiga uppgifter för stadsarkivet. Historieintresset är stort i vår stad. Därför bör en plan utarbetas för det fortsatta arbetet med att presentera stadens stadsdelars historia i Cd-rom och DVD-format. Söderskivan och Gamla stan 750 år är utmärkta kunskapsbanker som bör kunna få efterföljare. På detta sätt levandegörs stadens historia och samtidigt uppmärksammas stockholmarna på den historie- och kunskapsskatt som Stadsarkivet utgör. Samverkan mellan Stadsarkivet och skolan genom Det historiska laboratoriet är en viktig del i det fortsatta arbetet.

I Stadsarkivet finns stadens minne. Ombyggnaden av arkivet på Kungsklippan innebär en lokal- och verksamhetsmässig förstärkning.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stadsarkivet godkänns.

STOCKHOLMS STADSTEATER AB

Stockholmarnas teater

Stockholms stadsteater skall genom hög kvalitet, tillgänglighet och mångfald, aktualitet och engagemang i ständig förnyelse infria och överträffa stockholmarnas och besökande gästers förväntningar så att allt fler kommer och återkommer som publik till teatern. Den konstnärliga verksamheten utgår från det unika mötet mellan publiken och de utövande konstnärerna.

Stadsteatern skall göra god teater av hög konstnärlig kvalitet. Den skall ha bredd i repertoaren och arbeta för att nå en bred publik där barn och ungdomar är en prioriterad grupp. Tre miljoner kronor av förra årets ökning av stadsteaterns anslag ska tillförsäkras föreställningsverksamheten vid Sergels Torg.

Det internationella utbyte och samarbete som Stadsteatern bedriver skall fortsätta. Det främjar teaterns utveckling, bidrar till marknadsföringen av Stockholm och tillför staden nya impulser.

Stadsteatern skall präglas av såväl konstnärlig som organisatorisk utveckling. Det påbörjade arbetat att finna mer effektiva former för att utveckla teatern konstnärligt och organisatoriskt skall fortsätta.

Stadsteaterns samarbete med Kulturhuset om ett kulturinformationscentrum skall fortsätta för att samlat kunna erbjuda människor information om Kulturhuset och Stadsteatern samt locka människor att ta del av stadens rika kulturutbud.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stockholms Stadsteater godkänns.

SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB

SISAB skall tillhandahålla ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler för stadens skolverksamhet. SISAB skall fortsätta renodlingen av verksamheten till utveckling och förvaltning av skollokaler.

Det är viktigt att SISAB ökar ansträngningar för effektivisera utnyttjandet av lokaler i Stockholms stad. Staden bör följa den enkla principen att skolans resurser i första hand skall användas till lärare och läromedel, inte till tomma skollokaler.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Skolfastigheter i Stockholm AB godkänns.

INTEGRATIONSNÄMNDEN

- Jobb istället för bidrag
- Skolan som murbräcka mot segregationen
- Individualiserad SFI
- Lägg ned integrationsnämnden och för över ansvaret till kommunstyrelsen

Integrationsarbetet fungerar bäst i det dagliga arbetet stadens olika nämnder och förvaltningar. Det går inte att med storskaliga politiska projekt och högstämda utfästelser motverka segregation och utanförskap. Det övergripande ansvaret för integrationsfrågorna bör därför åligga kommunstyrelsen.

Folkpartiet har tre grundprinciper för ökad integration: arbete i stället för bidrag, skolan som murbräcka mot segregationen samt en individualisering av undervisningen i svenska för invandrare (SFI).

Försörjningsstöd – Stockholm jobbar 2004

Stockholms stads mål att halvera antalet personer som är i behov av försörjningsstöd från 1999 till 2004 ser ut att bli allt svårare att nå. Den tidigare så positiva utvecklingen mot ett minskat bidragsberoende avstannade under slutet av 2002 och 2003. För att lyckas nå målet om en halvering av antalet bidragstagare krävs en ny politik, där tilltron till den enskilda människans förmåga att komma ut på arbetsmarknaden sätts i centrum.

En minskning av antalet personer som är beroende av försörjningsstöd innebär att fler får möjlighet att styra över sin ekonomi och sin vardag. En fortsatt minskning av bidragsberoendet är dessutom av närmast avgörande betydelse för stadsdelarnas ekonomi.

Vi vill införa en modell som skiljer på försörjningsstöd till dem som har arbetslöshet som enda orsak till bidragsberoendet, och dem med en komplexare problembild som språksvårigheter, sjukskrivningar och andra sociala problem. Stockholm skall avskaffa socialbidraget i dess nuvarande form för människor som inte har andra problem än att de hamnat utanför arbetsmarknaden. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst som inte framförallt är jobbinriktad, bidrar till att förvärra utanförskapet. En särskild Stockholmsmodell – Stockholm Jobbar – skall införas för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Stockholm Jobbar innebär att den arbetssökande skrivs in vid ett center som fokuserar på jobbsökande och aktiviteter som kan leda till arbete. Där skall den arbetslöse med hjälp av en särskild jobbpeng kunna välja mellan jobbinriktade insatser som utförs av olika auktoriserade aktörer. Redan i dag finns flera exempel på arbetssätt med en likartad inriktning i stadsdelarnas arbete. Skärholmens Jobbcentrum garanterar arbete inom fem dagar till personer som söker socialbidrag enbart av det skälet att de blivit arbetslösa. Ett annat exempel är

Stockholm Matchning, som genom samverkan med framför allt bemanningsföretag skräddarsyr utbildningar som hjälper den enskilde ut på arbetsmarknaden.

Jobbpengen skiljer sig från det passiva socialbidraget och pekpinnepolitiken i form av åtgärder genom att erbjuda ett stort mått av valfrihet – när den enskilde tar ansvar. Ersättningen till den som deltar i Stockholm Jobbar skall ligga något högre än socialbidraget. Detta för att markera att det är skillnad på att aktivt arbeta för att förändra sin livssituation och att inte göra det. Reformen kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Också för de människor som står längre från arbetsmarknaden på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl behövs betydligt en aktivare socialtjänst. En jämförelse mellan stadsdelarna visar i dag tydligt att aktiva insatser och tydliga krav har mycket stor betydelse i arbetet med att hjälpa människor gå från bidrag till jobb. På Skärholmens Jobbcentrum arbetar man efter filosofin att alla människor faktiskt har en möjlighet att få ett arbete, bara viljan och tron är tillräckligt stark. Något som också givit resultat i form av en kraftig minskning av antalet bidragsberoende de senaste åren. Staden bör uppmuntra ett liknande arbetssätt i övriga stadsdelar.

I de fall det finns medicinska skäl till bidragsberoendet bör man göra en utredning för att se om personen borde ha en annan stödform, som sjukbidrag eller sjukpension.

För att öka arbetet med att hjälpa personer som i dag har större hinder för att komma ut på arbetsmarknaden, vill vi föra över en del medel från försörjningsstöd till arbetsmarknadsåtgärder.

Reformen Stockholm Jobbar kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Förnya svenskundervisningen

Betydelsen av goda kunskaper i svenska som ett led i integrationen måste betonas starkare. Några årtiondens erfarenhet av Svenska för invandrare (SFI) visar att nya grepp är nödvändiga för att lära alla flyktingar och invandrare svenska. En professor från Iran, analfabet från Somalia och en byggnadsarbetare från Estland har helt olika förutsättningar och behov att lära sig svenska. SFI är dock fortfarande alltför likartat för alla.

Den nuvarande SFI-undervisningen skall ersättas med fem SFI-spår. 1) En inriktning för studerande som ämnar gå vidare i högre studier eller som redan har en påbörjad eller avslutad högre utbildning. 2) En inriktning för studerande som har ett yrke som de kan arbeta inom i Sverige eller på annat sätt har goda möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden. 3) En inriktning för studieovana studerande som inte har varit ute i arbetslivet eller inte har något yrke som är gångbart i Sverige. 4) En inriktning mot integration i närmiljö för studerande

som inte orkar eller kan ta till sig undervisning mer än i ganska korta perioder och som av samma skäl inte kommer att kunna ha ett regelbundet arbete inom en överskådlig framtid. 5) Särskilt anpassad SFI för flyktingar med starka krigsupplevelser el dyl.

En förändrad inriktning av SFI-verksamheten och introduktionen för flyktingar och andra invandrare som innebär en kombination av SFI som är yrkes- och arbetsmarknadsorienterad och andra insatser och kontakter med arbetslivet kräver ett förändrat arbets- och synsätt och en samordning mellan SFI-undervisning, flyktingmottagning, stadsdelsnämnder och arbetsförmedling. Det ger möjligheter till en ökad individualisering inom såväl SFI som introduktion samt egna val.

Tydlighet om toleransens gränser

Sverige skall vara ett multietniskt, tolerant och humant samhälle. I ett samhälle kan skilda livsstilar och trosuppfattningar existera sida vid sida så länge det hålls samman av en gemensam kärna av värderingar, som alla accepterar. Men vi skall inte tolerera intoleransen. Ingen får i ett liberalt Sverige med våld upprätthålla kvinnoförtryck genom könsstympning och tvångsäktenskap. I det Sverige liberaler och andra goda krafter byggt genom mer än hundra års politisk kamp är det en "hederssak" att kvinnor har samma rätt att välja livsväg som män och att yttrandefriheten gäller alla - vi kan aldrig godta att något annat hedersbegrepp rättfärdigar mord på kvinnor som utnyttjar dessa rättigheter. Barnäktenskap faller utanför den människo- och samhällssyn som är grundläggande i ett liberalt Sverige.

Skolan som murbräcka mot segregation

En av de viktigare åtgärderna för att motverka segregation än höga och tydliga kunskapskrav i skolan. Tyvärr har kunskapskrav under flera årtionden betraktats som ett fult ord i svensk skolpolitik. Mängder av ungdomar går till skolan utan vare sig krav eller förväntningar på studieresultat hemifrån. Det är barn till lågutbildade föräldrar, det som förr kallades arbetarklassen, som är de stora förlorarna i den kravlösa skolan. Betyg och skriftliga omdömen spelar i det här sammanhanget en mycket viktig roll, och bör ges tidigare än i dag.

Grundskolans viktigaste uppgift är att lära alla elever läsa, skriva och räkna. Dessa grundläggande kunskaper är avgörande för elevens förmåga att tillgoda sig övrig undervisning i skolan. Om vi menar allvar med att motverka den sociala snedrekryteringen till högskolan måste alla elever lära sig baskunskaperna redan i grundskolans första årskurser. Stadens grundskolor måste därför tydligt fokusera på svenska, engelska och matematik. Resurser bör omfördelas från det individuella programmet till stödinsatser för elever som inte lärt sig baskunskaperna i grundskolan.

Kunskap och lärande kräver en lugn och trygg studiemiljö. Skolan måste visa att det inte är acceptabelt att elever systematiskt stör lektionerna, kommer för sent, bråkar eller hindrar kamrater från att ta del av undervisningen. Det är de

elever som redan har svårt i skolan som är de stora förlorarna i en skola som saknar ordning och arbetsro.

Det måste inte vara så att skolor i utsatta områden är mindre attraktiva än andra. Grund- och gymnasieskolor i utsatta bostadsområden bör profileras och genomgå en särskild kvalitetssatsning. Det läsutvecklingsprogram som med stor framgång införts på många skolor i förorterna skall permanentas och delges alla grundskolor. Skrivutvecklingsprogram skall introduceras på invandrartäta skolor. Detta som nästa steg efter det framgångsrika läsutvecklingsprogrammet. Gymnasierna i Tensta, Skärholmen och Farsta skall etablera nya utbildningsprogram i samarbete med universiteten som särskilt riktar sig till studiebegåvade elever i syfte att dra till sig fler elever med högre betyg.

En viktig förutsättning för att minska segregationen är att bostadssegregationens effekter kan brytas och elever från olika boendemiljöer integreras i en och samma skola. Detta kan åstadkommas genom att elever får större möjligheter att gå på en skola i ett annat område än där de bor. Närhetsprincipen, dvs att elever hänvisas till den gymnasieskola som ligger närmast bostaden, är därför inte acceptabel. Betygsintagningen till gymnasiet ligger fast. Vi säger nej till socialdemokraternas kvoteringskola med godtycke och gräddfil för innerstadsungdomar. Det är orimligt att enbart elever som råkar bo i närheten skall komma in på en attraktiv skola.

En fortsatt generös flyktingpolitik

Folkpartiet kräver en flyktingpolitik på medmänsklighetens och internationella konventioners grund. Barnkonventionens och humanitetens krav skall respekteras. I en tid när allt fler kommuner säger nej till att ta emot invandrare skall Stockholm stad ta sitt ansvar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Integrationsnämnden godkänns.

STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING

Bostadsförmedlingen i Stockholm har en mycket viktig uppgift. Att hjälpa de människor som står i kö för en bostad, men framförallt för förmedling av förturslägenheter och evakueringslägenheter för människor i akut behov av bostad. En viktig uppgift är att fortsätta arbetet med de privata fastighetsägarna att lämna fler lägenheter till förmedling. Bolaget skall även fortsätta att utveckla servicen till bostadssökande och fastighetsägare.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Stockholms stads bostadsförmedling godkänns.

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

- Ökad valfrihet och mångfald i socialtjänsten.
- Jobb istället för bidrag med jobbgaranti och jobbpeng.
- Låt oberoende välfärdsinspektörer utvärdera socialtjänsten.
- Ökade resurser till frivilligt socialt arbete.

Att tro på människan

Den enskilde individen är utgångspunkten i det socialpolitiska arbetet. Hennes intresse måste alltid sättas före systemets eller kollektivets. Nyckelorden i en liberal socialpolitik är: rättssäkerhet, valfrihet, respekt och förnyade livschanser.

Vår stad och vårt land står inför svåra sociala utmaningar; ett växande drogberoende, vårdbehandlingar med dåliga – om ens mätbara - resultat, ett utbrett socialbidragsberoende där en allt större andel handlar om långtidsarbetslöshet, ungdomar på glid in i kriminalitet och permanent utanförskap samt hemlöshet och stora brister i omsorgen om psykiskt sjuka.

Många viktiga socialpolitiska reformer har genom åren tillkommit på liberalt initiativ. Men bristerna i den grundläggande välfärden vittnar om att vi aldrig får slå oss till ro. Problemen bottnar inte främst i resursbrist – även om så ibland är fallet – utan i den idé om att lägga livet till rätta för ”hjälplösa klienter”, som alltför länge tillåtit dominera svensk socialpolitik. Nu är tid att bryta ny mark.

Vi vill göra upp med den gamla modellen där människor ofta passiviserats och inte bemöts med den respekt som varje människa har rätt till. Människors valfrihet i livets olika skeenden är alltför begränsad och ofta tas människors initiativkraft ifrån dem. Vi vill driva en socialpolitik där omhändertagandets vanmakt byts mot tilltrons egenmakt. Vi vill sätta människans egna inneboende möjligheter i centrum.

Ökad valfrihet

Behovet av valfrihet, individuell anpassning, är minst lika stor i socialtjänsten som någon annanstans i välfärden. Den enskildes valfrihet skall stärkas genom att det finns en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete. Det handlar om allt från uppskattad personal i offentliga verksamheter till de psykoterapeuter som i årtionden hyrts in för att göra barnutredningar, socionomer som startar eget och bemanningsföretag som fungerar som ”jobb-coacher” åt långtidsarbetslösa.

Vi ser positivt på utvecklingen mot flera aktörer i socialtjänsten. Frågan om privata alternativ i socialtjänsten är önskvärda är sedan länge avgjord – privata aktörer finns och har funnits länge, oavsett majoritet i fullmäktige, och erbjuder både mångfald och kompetens. Inom exempelvis missbruksvård och barn- och ungdomsvård bedrivs en betydande andel av verksamheten i enskild regi.

Därför är det mycket oroande att staden under den nuvarande ledningen tar allt större steg bort från valfrihet och mångfald på socialtjänstens område. I takt med att allt fler privata entreprenörer successivt trängs bort från socialtjänsten minskar den enskildes möjligheter till en bra vård. Människor är olika och därför behövs en mångfald av alternativ, inte minst inom den sociala omsorgen där metodrikladomen ofta är en förutsättning för att lyckas. Det är därför av yttersta vikt att staden fortsätter upphandla olika insatser inom socialtjänsten, och står öppen för privata alternativ.

All myndighetsutövning i offentlig regi

Enskilda alternativ kan självfallet aldrig komma ifråga för uppgifter som rör, eller direkt gränsar till, myndighetsutövning. Det vore varken lämpligt, önskvärt eller lagligt att överlämna myndighetsutövning eller de delar av utredningsarbete som hör till obligatorisk ärendehandläggning, i enskild regi.

Unga i riskzonen

Att snabbt fånga upp unga människor i riskzonen för sociala problem är en av det verkligt stora och svåra utmaningarna för socialpolitiken. För lyckas måste det finnas fungerande nätverk kring våra barn och unga i form av ett starkt civilt samhälle, att skolmiljön är trygg och kunskapsinriktad, att unga i farozonen upptäcks tidigt samt att åtgärder sätts in utan dröjsmål när så krävs. Det kräver också ett gott samarbete mellan alla olika delar av samhället som möter ungdomarna. Föräldrar, skola, fritidsverksamheter, polis och fältassistenter har alla en viktig roll att fylla.

Vägen in i kriminalitet sker ofta stegvis. Därför måste motåtgärder sättas in snabbt. När den första förseelsen uppmärksammas är personen ifråga ofta på god väg i den kriminella "karriären". Det är därför både viktigt och verkningsfullt att agera kraftfullt mot klotter och annan skadegörelse. Förebyggande åtgärder bör inriktas på ungdomar som befinner sig i riskzonen att begå brott, på dem som begått sitt första brott eller mindre allvarliga brott. Arbete med denna grupp som utgår från ett program som betonar vikten av ett socialt acceptabelt beteende och försöker hindra fortsatt brottsligt beteende har visat sig vara effektivt.

Stoppa klottret

Klotter är ett allvarligt problem, inte minst ur ett socialt perspektiv. Klottret förfular stadsmiljön, gör bostadsområden nergångna och kollektivtrafiken ogästvänlig. Det skapar en känsla av otrygghet och förslumning.

Den främsta drivkraften i kampen mot klottret är de problem klotterkulturen skapar för enskilda unga människor som dras med i den. Fältassistenter, poliser och andra som arbetar bland ungdomar vittnar om hur barn, ibland ner i elvaårsåldern, håller till i Stockholms tunnelbana. Polisen kan också berätta om ett utbrett missbruk bland ungdomarna. Forskning visar dessutom att mer än hälften av de som grips för klotterbrott kommer att gå vidare till grövre kriminali-

tet. Kampen mot klottret är central i arbetet med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grövre brottslighet.

Det finns ett tydligt samband mellan graffiti och illegalt klotter. Trots det höjs röster för att kommunerna skall införa legala klotterväggar och graffitiskolor. Det är mycket oroande att majoriteten i stadshuset uttryckt sitt stöd för särskilda kommunala klotterväggar i Stockholm. Vi motsätter oss förslaget eftersom erfarenheterna från tidigare försök är alltför dåliga. Stockholms stad behöver inte göra nya försök för att än en gång övertygas om att kommunala klotterväggar leder till ökat klotter på fler håll.

Staden bör genomföra ett projekt för att söka metoder att hjälpa ungdomar som fastnat i ett destruktivt beteende med klotter. För detta avsätts 5 mnkr.

Stopp för droger

Debutåldern för när unga dricker alkohol är drygt 13 år. För de flesta är det den första drogen, men långt ifrån den enda som används av barn och ungdomar. Det finns fall där tolvåringar avslöjats med att använda narkotika. Missbruksproblemen bland unga i Stockholm växer. Stockholms drogvaneundersökning visar på en fortsatt allvarlig uppgång både i årskurs 9 och i årskurs 2 på gymnasiet vad gäller bruk av såväl alkohol som narkotika.

Alkohol- och droginformation riktad till elever och deras föräldrar som tar upp de förhållanden som ger upphov till missbruk fungerar förebyggande. Effektivt drogförebyggande arbete är viktigt och kan rätt utformad bidra till att höja motståndskraften mot knarkets profitörer. I områden där stadens drogvaneundersökningar tyder på ett särskilt högt missbruk bör det göras specialsatsningar.

Ett intensivt lokalt arbete behövs för att begränsa ungas tillgänglighet till alkohol. Staden skall kontinuerligt granska krogar med utskänkningstillstånd för att förhindra att minderåriga serveras alkohol. Krogar som serverar ungdomar under 18 år och affärer som säljer folköl till minderåriga skall drabbas av kännbara och snabba sanktioner.

Det måste finnas ett tydligt program i Stockholm så att unga som dömts till ungdomstjänst omedelbart sätts i arbete eller fortbildning. I dag saknas sådana enhetliga regler, vilket ibland leder till att en dom om ungdomstjänst innebär att inget alls händer. Det sänder den helt felaktiga signalen att samhället inte tar allvarligt på de brott som begåtts.

Stockholms Preventionscentrum, Precens, har de senaste åren gjort betydande insatser för att förebygga missbruk, inte minst bland unga. Precens utför också ett mycket viktigt strategiskt preventionsarbete. Det är viktigt att den kompetens som finns hos Precens tillvaratas genom samverkan med andra aktörer inom samma område.

Arbetet med informationskampanjer kring ungdomars drogvanor skall fortsätta. Kampanjerna fyller en viktig funktion när det gäller att sprida kunskap, inte minst bland föräldrar. Föräldrars ansvar för sina ungdomar måste över huvud

taget betonas hårdare. När skolpersonal, socialsekreterare eller poliser misstänker drogproblem eller andra allvarliga bekymmer skall familjen alltid underrättas och motiveras till samarbete.

Minska socialbidragsberoendet

Stockholms stads mål att halvera antalet personer som är i behov av försörjningsstöd från 1999 till 2004, ser ut att bli allt svårare att nå. Den tidigare så positiva utvecklingen mot ett minskat bidragsberoende avstannade under slutet av 2002 och 2003. För att lyckas nå målet om en halvering av antalet bidragstagare krävs en ny politik, där tilltron till den enskilda människans förmåga att komma ut på arbetsmarknaden sätts i centrum.

En minskning av antalet personer som är beroende av försörjningsstöd innebär att fler får möjlighet att styra över sin ekonomi och sin vardag. En fortsatt minskning av bidragsberoendet är dessutom av närmast avgörande betydelse för stadsdelarnas ekonomi.

”Stockholm jobbar”

Vi vill införa en modell som skiljer på försörjningsstöd till dem som har arbetslöshet som enda orsak till bidragsberoendet, och dem med en komplexare problembild som språksvårigheter, sjukskrivningar och andra sociala problem. Stockholm skall avskaffa socialbidraget i dess nuvarande form för människor som inte har andra problem än att de hamnat utanför arbetsmarknaden. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst som inte framförallt är jobbinriktad, bidrar till att förvärpa utanförskapet. En särskild Stockholmsmodell – Stockholm Jobbar – skall införas för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Stockholm Jobbar innebär att den arbetssökande skrivs in vid ett center som fokuserar på jobbsökande och aktiviteter som kan leda till arbete. Där skall den arbetslöse med hjälp av en särskild jobbpeng kunna välja mellan jobbinriktade insatser som utförs av olika auktoriserade aktörer. Redan i dag finns flera exempel på arbetssätt med en likartad inriktning i stadsdelarnas arbete. Skärholmens Jobbcentrum garanterar arbete inom fem dagar till personer som söker socialbidrag enbart av det skälet att de blivit arbetslösa. Ett annat exempel är Stockholm Matchning, som genom samverkan med framför allt bemanningsföretag skräddarsyr utbildningar som hjälper den enskilde ut på arbetsmarknaden.

Jobbpengen skiljer sig från det passiva socialbidraget och pekpinne-politiken i form av åtgärder genom att erbjuda ett stort mått av valfrihet – när den enskilde tar ansvar. Ersättningen till den som deltar i Stockholm Jobbar skall ligga något högre än socialbidraget. Detta för att markera att det är skillnad på att aktivt arbeta för att förändra sin livssituation och att inte göra det. Reformen kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Aktivare socialtjänst

Också för de människor som står längre från arbetsmarknaden på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl behövs betydligt en aktivare socialtjänst. En jämförelse mellan stadsdelarna visar i dag tydligt att aktiva insatser och tydliga krav har mycket stor betydelse i arbetet med att hjälpa människor gå från bidrag till jobb. På Skärholmens Jobbcentrum arbetar man efter filosofin att alla människor faktiskt har en möjlighet att få ett arbete, bara viljan och tron är tillräckligt stark. Något som också givit resultat i form av en kraftig minskning av antalet bidragsberoende de senaste åren. Staden bör uppmuntra ett liknande arbetssätt i övriga stadsdelar.

I de fall det finns medicinska skäl till bidragsberoendet bör man göra en utredning för att se om personen borde ha en annan stödform, som sjukbidrag eller sjukpension.

För att öka arbetet med att hjälpa personer som i dag har större hinder för att komma ut på arbetsmarknaden, vill vi föra över en del medel från försörjningsstöd till arbetsmarknadsåtgärder.

Reformen Stockholm Jobbar kommer på sikt leda till att kommunens kostnader för försörjningsstöd reduceras då fler personer snabbare kommer i arbete. Socialtjänstnämnden bör få i uppdrag att utreda införandet av en sådan modell.

Stärk individens ställning

Socialtjänstens förhållningssätt i det dagliga mötet med hjälpsökande medborgare skall vara en positiv tilltro till den enskilde och hennes egen förmåga. Stödet skall frigöra och utveckla individens egna resurser. Det är allvarligt när människor känner sig kränkta i relationen till socialtjänsten. En viktig uppgift är att värna den enskilda människans rätt till integritet och värdighet i utsatta livssituationer. Socialtjänsten skall så långt det är möjligt ge den enskilde inflytande över behandlingsmetoder och åtgärder. Ytterst handlar det om att socialtjänsten måste reformeras så att den enskildes valfrihet, integritet och rättssäkerhet blir större.

Det är den enskilde som skall bestämma i valet mellan alternativa insatser. Detta är i sig ett viktigt argument varför staden inte skall utföra allt i egen regi utan också släppa fram alternativ i enskild regi. Fler aktörer bidrar till att stärka den enskildes ställning då en utveckling mot mer fristående utredningar gör åtskillnaden mellan utredare och beslutsfattare ännu tydligare.

Den enskildes rättssäkerhet bör stärkas. Reglerna kring utredningar som syftar till myndighetsbeslut bör skärpas avsevärt. Kvalitén på dessa, för den enskilde mycket avgörande utredningar, kan skifta på ett oacceptabelt sätt. Det behövs en tydligare lagstiftning kring dessa utredningar, hur de skall se ut och vad de minst bör innehålla. Man kan jämföra med de rättssäkerhetskrav som ställs på polisutredningar. Staden bör gå i täten för att förbättra situationen och uppvakta regeringen för tydligare lagstiftning.

Vi vill införa frivilliga förtroendekontrakt. I dessa frivilliga och ömsesidiga kontrakt mellan socialtjänsten och brukaren förbinder sig staden att fullfölja vissa åtaganden. Samtidigt förbinder sig den enskilde att delta i åtgärderna och på konkreta punkter förändra sitt liv. Med tiden måste kontraktet utvärderas och utvecklas så att nya mål kan nås.

Människor som behöver hjälp av socialtjänsten är i en mycket stark beroendeställning. Det är viktigt att inte glömma att även dessa människor har rätt till värdighet och respekt. Möjligheten till klientinflytande över exempelvis val av behandling och vilken socialsekreterare man skall ha kontakt med bör öka.

Frivilligt arbete

Offentlig och privat verksamhet skall komplettera varandra. De ideella föreningarna utgör en viktig del av samhället och bygger på frivilligt engagemang från individen själv. Det är emellertid angeläget att understryka frivilligorganisationernas självständiga status.

Det finns en kraft i det ideella arbetet som inte kan ersättas av något annat. Vi vet också att många människor undviker kontakt med sociala myndigheter. Frivilligorganisationerna kan med sitt ideella engagemang motivera människor till att försöka komma ur sin sociala situation och söka hjälp. Frivilligorganisationernas insatser för bland andra hemlösa människor måste stödjas av staden. Dessutom bör gåvor till frivilligorganisationer som utför värdefullt socialt arbete bli vara avdragsgilla.

Stödet till frivilligorganisationerna handlar inte bara om pengar. Staden kan även bidra genom att skapa mötesplatser för människor med ett socialt engagemang. Många människor är angelägna om att få arbeta ideellt med frivilligt socialt arbete. Volontärbyrån fyller en viktig funktion gör att länka samman dem som är intresserade av detta med Stockholms olika frivilligorganisationer.

En socialtjänst som ger resultat

Uppföljningen och kvalitetsgranskningen i socialtjänsten har stora brister. Allt för lite engagemang har genom historien lagts vid att ta reda på om insatserna för missbrukare, socialbidragsberoende och barn som far illa gör nytta. Här står staden inför ett viktigt utvecklingsarbete.

Låt oberoende välfärdsinspektörer utvärdera socialtjänsten. Alla insatser i socialtjänsten skall utvärderas och följas upp systematiskt. Oberoende inspektörer skall årligen rapportera till kommunstyrelsen i syfte att ge en översikt om hur väl nämndernas beslut genomförs och vilka resultat den förda politiken ger. Stadsledningskontoret bör få i uppdrag att utreda inrättandet av välfärdsinspektörer.

Staden bör ta initiativ till och undersöka intresset för ett nytt forskningscentrum bildas i samarbete med andra kommuner och med landstinget. Behovet av ökade kunskaper om metoder och behov är stora. Staten gör idag inte tillräckligt, men bör ta huvudansvaret för finansieringen av ett sådant nytt forskningscentrum.

rum. Staden bör uppvakta regeringen för att få till stånd ett sådant forskningscentrum.

Motverka droger och missbruk

Missbrukssituation i Stockholm är allvarlig. Antalet tungt missbrukande vuxna växer stadigt. Nyrekryteringen till missbruk ökar också. De missbrukare som är motiverade att bryta sitt missbruk måste snabbt ges rätt insatser. I dag får drogberoende långt ifrån alltid den behandling de har rätt till enligt socialtjänstlagen.

En särskild vårdgaranti för missbrukarvård bör införas. Ingen skall behöva vänta mer än en viss tid på att insatser sätts in. Socialtjänstnämnden bör utreda formerna för en missbruksgaranti som införs i Stockholm den 1 januari 2005.

Många har varit missbrukare under många år och därför måste motivationsarbetet och chanserna till behandling också erbjudas under lång tid. Viktigast är emellertid det förebyggande arbetet och att så tidigt som möjligt hitta de unga missbrukarna, för att snabbt kunna sätta in motåtgärder.

Arbetet mot missbruk måste också intensifieras för att möta nya droger. Ett nytt, och mycket allvarligt fenomen, är missbruket av Kat. Problemet är främst koncentrerat till vissa ytterstadsområden, och är därför fortfarande okänt för många. Något som försvårar kampen mot Katmissbruket är att det krävs mycket stora mängder av drogen för att hanteringen av den skall klassas som grovt brottslig. Det är uppenbart att dagens riktpunkter för straffmätningen – minst 400 kilo för grovt narkotikabrott – förhindrar en effektiv bekämpning av drogen. Stockholm stad bör därför uppvakta regeringen angående en skärpning av narkotikalagstiftningen för Kat.

Det är angeläget att staden anpassar stöd och behandlingar till den enskilde missbrukarens egna förutsättningar. Satsningar på familjerådslag och befintliga nätverk har i många fall visat sig vara framgångsrika och bör alltid provas.

Inom missbrukarvården skall metodfrågorna ses över. Dokumentation, uppföljning och samarbete kring missbrukare måste professionaliseras. Framgångsrika behandlingsmetoder och vårdinrättningar bör följas upp och kunskapen om dessa spridas. Samverkan mellan staden, landstinget och frivårdsmyndigheten måste förbättras.

Arbete mot prostitution och trafficking

För fem år sedan förbjöds köp av sexuella tjänster i Sverige. Trots det är prostitutionen fortfarande utbredd i Stockholm, och resurserna för att hjälpa de kvinnor och män som prostituerat sig är knappa. Dokumentation och annat arbete som på sikt skulle kunna förbättra situationen för människor som försöker ta sig ur prostitutionen skjuts i dag åt sidan eftersom det operativa och kurativa arbetet tar all tid.

Prostitution får aldrig accepteras i vårt samhälle. Det behövs mer kunskap om prostitutionens orsaker och vilka metoder att bekämpa den som är effektiva. Stadens uppsökande verksamhet måste följas upp genom att klienterna erbjuds alternativ till prostitutionen genom en god eftervård, stöd att finna nya gemenskaper och inkomstkällor. Prostitutionscentrum, som arbetar kurativt med människor som försöker bryta med prostitutionen, bör på sikt utvecklas till ett kunskapscentrum kring prostitution.

En betydande del av prostitutionen förekommer bakom stängda dörrar och är mycket svåråtkomlig för stadens uppsökande verksamhet. För att nå den dolda prostitutionen på massageinstitut, i lägenheter, eskortservice och call-girl-verksamhet behövs ett gott samarbete med polisen.

De senaste åren har allt fler unga kvinnor – och i vissa fall även pojkar – kommit till Sverige som offer för en internationell människohandel för sexuella ändamål, så kallad trafficking. Enligt polisens beräkningar finns anledning att tro att flera hundra människor faller offer för denna slavhandel varje år. Många av dem hamnar i Stockholm.

Såväl nationella som lokala myndigheter vittnar i dag om de oklarheter som finns kring vem som egentligen har ett ansvar att hjälpa dessa människor när de väl söker upp eller på annat sätt får kontakt med svenska myndigheter. Socialtjänstens arbete är en viktig pusselbit när det gäller att hitta ett sätt att hjälpa människohandelns offer.

Socialtjänsten måste erbjuda platser för akutboende för de människor som fallit offer för trafficking och lyckats få kontakt med svenska myndigheter. På ett eller flera av socialtjänstens boenden bör det finnas beredskap att ta emot dessa personer, liksom personal med särskild utbildning för att hantera de speciella krav detta ställer. Socialtjänstnämnden bör omgående utreda frågan om denna typ av akutboende.

Vi vill anslå två miljoner kronor för stadens arbete mot trafficking, pengar som främst skall användas för att lösa akuta problem med boende, vård och terapi.

Polisens roll är central i arbetet mot prostitution och trafficking. Samverkan mellan polis och socialtjänst är en förutsättning för att arbetet skall ge resultat. I dag saknar polisen resurser för att på allvar möta den brottslighet som ligger bakom en stor del av könshandeln i Stockholm. Detta gäller inte minst i kampen mot trafficking. Därför är det ytterst angeläget att staten tillskjuter mer resurser till polisverksamheten i Stockholm, och att en del av dessa resurser öronmärks för arbetet kring prostitution och trafficking.

Insatser för hemlösa

Alla människor skall kunna få en säng att sova i på natten. Det var bakgrunden till att tak över huvudet-garantin infördes för fyra år sedan. Stockholms hemlösa har sedan dess upprepade gånger uttalat sin uppskattning över garantin, som ger rätt till en plats på natthärbärge utan särskild biståndsprövning.

Det förslag som nu lagts fram av stadens majoritet om en flexibel, fältförlagd biståndsprövning innebär en stegvis återgång till det system som tidigare tvingat bort människor, som känt obehag inför myndighetskontakter, från härbärgena. Denna politik bör överges, och tak över huvudet-garantin fortsätta gälla.

Det är viktigt att utbyggnad av boende med olika nivåer och typer av stöd fortsätter. Bostäder för psykiskt sjuka och en fungerande missbruksvård är en förutsättning för att många av de hemlösa skall ha en chans till att komma ur sin svåra situation.

Även de som inte klarar de strikta kraven på att alkohol och droger inte för förekomma måste erbjudas tak över huvudet. Därför krävs det så kallade lågtröskelboenden. Detta skall ses som ett första steg i en ”boendekarriär”, och ge hemlösa möjlighet att anpassa sig till ett ordinärt boende stegvis. För att säkerställa att fler försöks- och träningslägenheter byggs skall planerna på dessa finnas med tidigt i planprocessen i samband med nyproduktion av bostäder.

Psykiska funktionshinder

Människor med psykiska funktionshinder är en mycket utsatt grupp. De borde självklart omfattas av en rättighetslagstiftning, på samma sätt som människor med fysiska funktionshinder får rättigheter enligt LSS och LASS. I dag är dessa lagar inte alltid lätta att tillämpa på psykiskt funktionshindrade. I väntan på att lagstiftningen tydliggör psykiskt funktionshindrades rättigheter bör staden tydliggöra vilka rättigheter psykiskt funktionshindrade har i vår stad. Det handlar bland annat om rätten till boende, sysselsättning och en god omsorg slås fast, liksom rätten att få vara delaktig i att forma insatserna.

Förutsättningarna för en meningsfull vardag måste förbättras för människor med psykiska funktionshinder. I dag finns exempel på hur personer nekas deltagande i dagverksamheter och i andra stadsdelar än den de är bosatta i. Att människor på detta sätt förvägras stöd och sysselsättning enbart på grund av att de råkar bo i en stadsdel vars verksamheter inte passar dem, är oacceptabelt. Denna form av stadsdelarrest måste omedelbart upphöra, och ersättas av valfrihet och möjlighet att delta i verksamheter på andra håll i Stockholm.

Kvinnomisshandel

Brottsstatistiken för Sverige visar att 20 000 kvinnor misshandlas varje år samt att 25 kvinnor avlider som följd av misshandeln. Den allra största delen av kvinnomisshandeln sker i hemmen och det är mannen som slår.

Kvinnor som misshandlas måste få snabb hjälp och skydd. En trygg tillfällig bostad måste erbjudas direkt för kvinnan och eventuella barn. Barn blir ofta vittnen till misshandeln av sina mödrar. Det är nödvändigt att barnen uppmärksammas och erbjuds hjälp att bearbeta sina upplevelser.

Hotade kvinnor måste få tillgång till en uppsättning stödåtgärder som rådgivning, besöksförbud, trygghetspaket, hemligt telefonnummer, skyddad adress med mera. Frivilligorganisationerna gör ett fantastiskt arbete som kompletterar

det ansvar som staden och landstinget har. De kan erbjuda stöd i olika former som en tillfällig bostad, samtal, praktiska hjälp med mera.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för socialtjänstnämnden godkänns.
2. ”Tak-över-huvudet-garantin” skall bevaras och utvecklas.
3. Satsningen på att bygga ut boendeformerna för de hemlösa skall fortsätta med inriktningen att skapa fler trappstegsboenden och långtidsboenden.
4. Socialtjänstnämnden och gatu- och fastighetsnämnden får i uppdrag att starta ett projekt mot klotter, inom ett geografiskt avgränsat område enligt klotterkommissionens förslag, med dels sociala insatser dels snabb sanering.
5. Socialtjänstnämnden bör utreda formerna för en vårdgaranti för missbrukare som införs i Stockholm den 1 januari 2005.
6. Stadsledningskontoret bör få i uppdrag att utreda inrättandet av välfärdsinspektörer.
7. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för samverkan mellan polis, socialtjänst och andra aktörer för att hjälpa personer som utsatts för trafficking.
8. Stadens samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att kartlägga brister i tillgängligheten för funktionshindrade samt att utveckla planer för att åtgärda problemen.
9. Staden ska uppvakta regeringen med krav på att hela kostnadsansvaret för assistansersättning enligt LSS och LASS i framtiden övertas av staten.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

KONSUMENTNÄMNDEN

Konsumenternas rättigheter tas bäst tillvara i en marknadsekonomi. Människors efterfrågan och vilja att betala för en vara bestämmer utbudet. Politiker-
nas uppgift i en marknadsekonomi måste vara att se till att konkurrensen upprätthålls. Detta kan bli ske genom att lågpriskedjor snabbt och enkelt beviljas bygglov.

Konsumentmakt upprätthålls inte genom regleringar eller politiskt tillsatta nämnder. Konsumentnämnden bör därför läggas ned.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 för Konsumentnämnden godkänns.
2. Kommunfullmäktige beslutar att lägga ned konsumentnämnden.

CENTRAL MEDELSRESERV

Staden bör öka möjligheterna för medarbetarna att själva bestämma över sin egen arbetstid. Att använda skattebetalarnas pengar för att ensidigt sänka arbetstiden för vissa grupper vänder vi oss däremot helt emot. Stadens anställda behövs på sina arbetsplatser.

Folkpartiet säger nej till SL-kort för ungdomar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till Central medelsreserv 2004 godkänns.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

FINANSFÖRVALTNINGEN

Skattesats

Kommunalskatten sänktes med 95 öre under mandatperioden 1998-2002. Kommunalskatten är proportionell mot inkomsten och slår därför hårdare mot låginkomsttagare än vad den statliga inkomstskatten gör. Folkpartiet avvisar därför höjningar av kommunalskatten. Fortsatta sänkningar är i och för sig önskvärda, men måste vägas mot den ekonomiska utvecklingen, skatteutjämningsavgifter till staten och angelägna behov inom prioriterade kommunala verksamheter. Folkpartiet föreslår oförändrad skatt jämfört med 2002.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2004 godkänns.
2. För år 2004 föreslås att kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,58 vilket innebär oförändrad skatt jämfört med 2002.
3. Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:07 per skattekrona för år 2004.

Specifikation av ekonomiska förändringar jämfört med kommunstyrelsens förslag bifogas.

SPECIFIKATION AV EKONOMISKA FÖRÄNDRINGAR

se särskild fil